

Philip Lord Hardwicke
Baron of Hardwicke
in ye County of Glouceſter.

Philip Lord Hardwicke
Baron of Hardwicke
in ye County of Glouceſter.

12685a?

NOT TO BE REPRODUCED WITHOUT SPECIFIC PERMISSION

Gg. 4. 2.

12685a?

MVNDVS ALTER ET IDEM

Siue

Terra Australis ante

hac semper incognita longis itineribus peregrini Academici nuperrime lustrata

Auth:

Mercurio Britannico

FRANCOFVRTI APVD
hæredes Aſcanij de Rimiaime

12685a?

HONORATIS-
SIMO DOMINO NEC
Minus virtute ſuâ quam ſplendore
Generis Illuſtri DOM. HEN-
RICO Comiti Hun-
tingdoniæ,

MVNDVM SVVM
SVPPLEX VOVET

MERCVRIVS BRI-
TANNICVS.

Author: Joseph Hall: laudatur
hoc opus a Petro Heylin in ejus
Cosmographia, fol. penultimo.

HONORATIS
SIMO DOMINO NEC
Minus vitutis tuæ quam ſplendo-
re Illuſtri Dom. H.
RICO Comiti Hun-
tingdonio,

MVNDVM SVVM
SVPPLEX VOVIT

MERCVRIVS BRI-
TANNICVS.

12685a?

LECTORI SALVTEM.

PRæter ſpem, amice Lector, nec tempeſtatibus actus, nec diuturnâ maris iactatione laſſatus, ſine ventis, ſine velis in nouum mundum appuliſti. Vbi poſtquam terrarum amplitudinem, regionum ſitum, populorum mores & ingenia, uniuerſi denique faciem & habitum rectè perluſtraueris; adeo huius veteris mundi formam agnoſcas, ut licèt alterũ videas, eundem tamen credas. Fortaſſe cogitas hunc noſtrum decrepitum filium iãdem ſibi prorſus cõſimilem peperiſſe. Prolem ſæpè quidem parentis natu-

ram mirificè referre experientia docet, & Poëta:

Qui viret in foliis venit a radicibus humor;
Et patrum in natos abeunt cũ semine mores.

Verùm mundum nostrum senem non sexagenarium, sed iam ferè sexmillenarium procreasse, ab omni ratione, doctrinaque philosophica immane quantum discrepat! Atque si maximè fuisset mundus eiusmodi generatrice facultate vnquam præditus; nonne vegetioribus suis annis potiùs eam exercuisset, filios produxisset? ipsius etiam nati iamdudum adulti eadẽ virtute genus latè propagassent: adeo vt licet non in immensum, in tãtum tamen processisset generatio hæc, totq; extitissent partim iuniores, partim seniores mundi, vt nullus Alexander quos superaret mundos, sed mundi quidem, à

quibus

12685a?

quibus ſuperarentur, Alexãdros deſiderarent. Equidem, quod ad me attinet, exiſtimo hũc quem nunc vt nouum intueris mũdum, illum ipſum eße, de quo tot ante ſecula ſomniarunt Platonici: quẽ & mundum inuiſibilem, & mundi ideam *nuncupauêre priſci. Si enim ſingula huius membra & lineamẽta rectè perpenderis, accuratéque cõtemplatus fueris, veram ac viuã huius in quo degimus, mundi ideam* & σύνοψιν *te perſpexiße dixeris. Qui igitur per tot tranſacta ſecula Chimeriis obtectus tenebris latebat humanum genus; huius tandem authoris ingenio & labore nobis clarè conſpiciẽdus præbetur: mundus ille olim inuiſibilis neſcio quo artificio ſiue optico ſiue magico viſui expõitur, & hoc opere primùm detegitur. Vbi*

illud mihi in primis videtur mirandum, quòd & orbis iste, & hic eius index similem omnino fortunam subire adacti sint. Vtérque enim à parente suo (quàm primùm natus) tenebris adiudicatus: Vtríque à conditore suo lux negata; vtríque alunde concessa. Nullus huic Titan præbebat lumina mundo: Conditus erat & statim absconditus: nec lux ei spectanda vel speranda vnquam, nisi ab hoc ingenio. Cuius illustre opus latentem hunc, obscurúmque mundum è caligine facilè eruisset, modò sibimet ipsi lucem pariter prohibitam vindicare potuisset. Citiùs itaque nobis patuisset iste mundus incognitus, si citiùs prodiisset hic libellus in lucem. Verùm illius author, mũdíque ignoti explorator, qui iam pridem Musis (quarum

12685a?

rum insignis fuerat cultor) vale dicto, ad Theologiæ sacra se contulerat (iisque iam totus vacat) hæc, & nõnulla alia sua commenta Philologa *luce & laude dignißima, tanquam leuia aut vana aspernatus, nullis precibus induci potuit, vt permitteret in publicum exire. Excusabat autem, se iuuenili quidem ætate ocióque Academico huiusmodi quædam proprij exercitij & oblectationis gratia composuiße; sed nũc quasi nugas inutiles reijcere, abdicare, nec dignari vt suo nomine vnquam sub aspectum hominũ veniant. Hinc factum est, vt hoc opusculum verè elegantißimum ac iucundißimum diutiùs tenebris obductum delitesceret, & indignis caliginis vinculis teneretur, ne literatorũ orbi innotesceret: Donec ego,*

go, quem authorem pro sua mirifica humanitate amici & familiaris loco habebat, bellissimi felicis ingenij partus infelicem sortem miseratus, omnibus modis & rationibus, quibus poteram, quærebam & tentabam, vt eũdem carcere suo eximerem, & in libertatem lucémque vindicarem. Cumque probè perspexissem authoris animum adeò fixum & obfirmatum, vt nullis amicorum petitionibus, rationibus, aut suasionibus à sua sententia moueretur, nec iam spes vlla restaret, vt nouus hic mundus mundo nostro recluderetur; sanctas sanè amicitiæ leges potiùs mouendas duxi; quam ingenuos cunctorum vbique eruditorum animos dulcissimo huius fructu gratissimáque voluptate perpetuo priuandos esse.

Itaque

12685a?

AD LECTOREM.

Itaque vt quam ipse hinc dulcedinem gustauerim, studiosis omnibus percipiendam præbêrem, consilium cepi communicandi cum alijs quod antea me solum penes erat. Sed priùsquam auderem rem aggredi, multum temporis elapsum est. Hærebam enim animo: quia & audacius factum videbatur, & charissimi viri (cuius amicitiam semper maximi mihi faciendam statueram) offẽsam, provt debui, metuebam. Ad postremum verò, rei pulchritudine victus & captus, cũ existimarem nihil damni aut dedecoris inde posse authori redundare, sed multum potiùs beneuolentiæ & famæ, plurimum verò vtilitatis & voluptatis literatæ Reipubl. necessariò manare; non potui mihi ampliùs temperare, quin amota omni hæsitatione exemplar

emplar huius operis, quod ratione amicitiæ noſtræ mihi erat creditum, cuſtodia mea emitterem, & typographorum manibus traderem.

Atque hoc tandem modo meâ curâ, induſtriáque nonnullo etiam diſcrimine aperitur tibi, Lector, nouus orbis tam diu occluſus & obſeratus. In cuius beneficij mercedem, hoc vnum abs te peto & obſecro, vt ſi quid hinc gratum & iucundum perceperis, velis pro me intercedere apud authorem (quem ægrè laturum vereor) ad ſedandum eius animum, ne ob facinus admißum iniquius quid in me decernat; ſed potius vt iuſtis adductus ratiõibus factum meũ benignius interpretetur: meq; in ſolita ſua gratia adhuc retineat ac conſeruet. Ita valeas, nouóq; mundo, quẽ expectas, lætè fruaris.

GVLIELMVS KNIGHT.

12685a?

INDEX LIB. I.

CAP. PAG.

1, Regionis Crapuliæ situs. 19
2, Pamphagonia seu terra gulonum. 21
3, Prima Pamphagoniæ prouincia. 23
4, Secunda Pamphagoniæ prouincia. 26
5, Tertia Pamphagoniæ prouincia. 27
6, Metropolis Pamphagoniæ moresque populi. 29
7, Bella Pamphagonum. 40
8, Vcalegonium vrbs libera. 42
9, Leges regni Pamphagonici. 45
10, Religio Pamphagonum. 48
11, Electio magni Ducis Pamphagonici. 51
12, Insula Famelica seu Terra d'Hambre. 59

LIB.

INDEX CAPITVM.

LIB. II.

1. Ingenium Yuronum. 62
2. Distributio Yuroniæ in partes eius 64
3. Zouffenberga Yuroniæ metropolis descripta, & sub hac Yuronum habitus & mores. 67
4. Equites aurei dolii, Legésque loci. 76
5. Artes & bellandi mos Yuronibus. 78
6. Exequiæ Burgomagistri, & Bacchi sacrificium. 80
7. Pyrœnia vel Zythœnia, & peregrinatio ad S. Vtrem. 81

LIB. III.

1. Situs Viraginiæ, seu terræ fœminarum eiúsque regiones. 91
2. Quid mihi à Gynæcopolitis factum fuerit. 92
3. Forma regiminis & electionum. 96
4. Viraginensium origo. 98
5. Aphrodisia. 100
6. Insula Hermaphroditica. 102
7. Amazonia vel Gynandria. 104

LIB.

12685a?

INDEX CAPITVM.

LIB. IV.

1, Moroniæ seu terræ stultorum situs. 113
2, Moroniæ partes moresque populo tori communes. 115
3, Variana, vel Moronia mobilis. 122
4, Moronia aspera. 135
5, Orgilia Ducatus alter Moroniæ asperæ. 142
6, Moronia Fatua. 150
7, Moronia Felix. 165
8, Moronia Pia. 181
9, Status politiæ Moronicæ. 189

LIB. V.

1, Situs Lauerniæ. 193
2, Larcinorum mores. 194
3, Larcini litorales & Insulares. 199
4, Quis aditus fuerit auctori in Larciniam; & de Harpyis. 202
5, Vallis Bugietta; Phænacum mores; vrbs Furtofrancheſa; Bolſecium. 204
6. Prouincia Plagiana. 212
7, Codicia seu terra auaritiæ. 213

INDEX CAPITVM.

LIB. IV.

1. Moronis fœda cœtus illorum finis. 113
2. Moronis pares moresque populo toti communes. 115
3. Varians, vel Moronia mobilis. 122
4. Moronia alpera. 135
5. Orgilia Ducatus alter Moronis alpera. 142
6. Moronia Fauna. 150
7. Moronia Felix. 158
8. Moronia Pia. 181
9. Status politicæ Moronicæ. 189

LIB. V.

1. Situs Lauretiæ. 193
2. Laureti orum mores. 194
3. Laureti litorales & insulares. 199
4. Quis actus Imperii auctor in Laureti-anis & de Harpyis. 202
5. Vallis Bugiensis, Phœnicum mores, vbi Furor anchelus Bolœcium. 204
6. Provincia Plagiana. 212
7. Codicis fœdus aureus. 213

12685a?

ITINERIS OCCASIO ET

Προπαρασκευάσματα.

QVæ mihi cum peregrinis omnibus necessitudo quondam interceſſerit, & ſatis norunt Academici noſtri, & ipſorum libri φιλιόξενοι & literæ etiamnum abundè teſtantur: ſiue huc me illud impulerit Homericum

——πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες

ξεινοῖτε, πλωχοῖτε: ſeu potiùs, præter ſuauiſſimos illorũ mores & ingenia, innata mihi quædam animi ſitis & titillatio, à ſummo diſcẽdi ſtudio profecta; neq; enim quid illuſtre tulit vlla noſtri orbis regio, quod me iam tum verè Athenienſem percontatorem diu latere potuit. E reliquis poſtquam mihi multus ſermo cum meo Petro Beroaldo Gallo, & Adriano Cornelij Drogio Belga de peregrinationis vtilitate

subortus fuisset (in quo non iniucunda legum, morũ, linguarum, vrbium collatio amicâ quadam lite agitata est) Ego verò (inquit Beroaldus) adhuc nescio quid sit illud peregrinari. Nam si limen patrium transilere, terram tuæ proximam calcare, fretum aliquod angustius, aut flumen (puta Twedam, Rhenúmue *) transnauigare, hoc sibi nomen (vt vulgò fieri solet) adsciscat; cùm tamen eodem cælo, ijsdem fruare syderibus, vixq; mutatam soli faciem animaduertas; non video quid in se durum, aut quid nobile complectatur. Me iam chari parentes, & tot Montalbanæ amicitiæ, velut longiùs absentem, solicitè domum reuocant: ego me intereà vel præter abstrusiorem Socratis sententiam, domi biennium hoc egisse puto; quantillo enim distat à Montalbano Lutetia, à Lutetia Caletum, à Caleto Dorobernium? Sanè, vbi terram ipsam cogito, vlnã mihi fortè vnam videor; cùm tabulam Geographicam, latum digitum; cùm verò cælum intueor, nihil quicquã promouisse: Nec video quî mihi minùs Europa, quàm Gallia patria nomen mereretur. Nam si linguarum varie-*

12685a?

varietatẽ ſpectes, quis neſcit quot in orbe hoc Europæo prouinciæ, totidẽ ab vnâ Gallorum gente, & ſono & origine penitus diſcrepantia ſermonũ idiomata vſurpari? Si mores & ingeniũ populi: En tibi hîc orbis, non quidẽ noſtri, ſed planè vniuerſi expreſſam imaginẽ, dũ vnaquæq; prouincia in gẽtis vicinæ mores habitúſq; nõ ſecus ac Polypus piſcis in ſaxi ſibi adiacentis colorẽ transformatur. Atqui nos (inquam ego) inuidemus tibi, ſeriò, Beroalde, quã tu tãtopere contẽnis peregrinandi licentiã: qui (miſelli homines) teſtudinũ more, domunculis noſtris infixi hæremus; dũ tu orbis totius delicias liberè intueris, & iam animo bene ſaturo deſpicis, & cõculcas. Si liceret mihi modò Alpinã niuẽ, vel Pyrenæas vmbras cõtueri; quãtũ ego hoc meis oculis, ocio meo gratularer! vbi quicquid videre & audire, documẽto mihi foret, recẽtíq; cognitiõis acceſſione auidũ hoc pectus locupletaret. Quãta ſibi, mi hoſpes, promittũt abſẽtes (reſpõdet Beroaldus) quãq; vana ſpes lactat ſæpe inexpertos! Hac ego me opinione domi quondã latitantẽ fouere ſolebã: quã nũc ſemel meis finib. egreſſus inanẽ cõperi

ac otiosam. Facilis enim est in tantilla profectione satietas, rerúmq; vel non antè visarum nouitas opinione rarior. Ita namq; parùm à nostris discrepant aliena, vt vel ea, quæ nunc primùm oculis nostris occurrunt, noua tamen videri non possint. Et quid, quæso, est in tam probè notis, remotísque parùm terræ partibus, quod homini cordato minùs tabularum vsu, & peregrinorum sermone, quàm suis itineribus innotescat? Britanniam *vestram descripsit* Camdenus: *hunc qui legerit, quid ni de singulis vrbibus ac villis, fluuijs & quotquot vspiam cernuntur antiquitatis monumentis, aut stupendis naturæ operib. absens disceptare possit, non minùs profectò accuratè, quàm qui singula suis oculis perlustrârit? Et quæ tandem pars Europæ suorũ laboribus ac typis illustrata, exterorum oculis minùs patescit? Mores verò populorum si quis desideret, & illi communi quadam ratione satis noti sunt vniuersis: neq; tamen ita sibi constantes, vt singillatim possint cuiusquam vel oculis, vel calamo comprehendi. Audiant vulgò Galli temerarij, Hispani arrogantes, bibaces Ger-*

12685a?

Germani, Britanni πολυτράγμονες, *Itali molles, Sueui timidi, Boëmi inhumani, Hyberni barbari ac ſuperſtitioſi; quiſquámne hominum ita plumbeus eſt, vt exiſtimet Galliam vix quenquam prudentem, Hiſpaniam puſillanimum, abſtemium Germaniam produxiſſe? Fallunt, mihi crede, qui animorum compoſitiõnem, & efformationem morum ita totam cælo tribuunt, nihil vt propriæ cuiuſq; indoli, nihil ſemini parentis, nihil denique educationis rationi relinquant. En tibi has ipſas Muſarum ædes, ſub quarum benignicre vmbra nos feliciter hoc ocio fruimar philoſophico: Finge tibi ex Italis, Hiſpanis, Gallis, Danis, Belgis, Polonis, coaluiſſe pulchellum hunc ſtudioſorum numerum; putáſne maiorem ingeniorum varietatem inter ipſos quàm ſolos veſtrates, poſſe cõperiri? Quoquò igitur te vertas, non video, aut cur hoc tam compendiarium, ac verè ſeſquipedale iter peregrinationis nomẽ mereatur, aut quid nobis iſtinc commodi (modò illuſtrium doctrinâ virorum,* Whitakeri, Rainoldi, Iunii *adſpectum excipias) itinerantibus demum emergat. Ego certè*

Draconem *ac* Candisium *vestrates*, *ac* Sebastianum Delcanum Portugal. *verè dixerim peregrinatos, qui totũ hunc orbẽ itinere quidem nauali, non ita pridẽ permensi sunt. Neque verò nomen hoc inuidebo vel* Christophoro Colono, *qui Occidentalem Indiam, vel* Fernando Magellano, *qui Moluccas, vel* Francis. Piccarro & Almagro, *qui prouinciam Perüanam, vel denique* Hugoni Villobeio, *qui terrã Arctic am primus aperuisse fertur; nec illi demũ quisquis fuerit, qui vel nouos orbes periculosa disquisitione inuenerit, vel nuper inuẽtos excoluerit. Et sanè (licèt. n. corã vobis tutò fateri) nescio quid mihi mens mea suggerit heroïcũ, audere aliquid in hoc genere, quod & hæc ætas stupeat, & posteri nepotes gratâ sẽper memoriâ recolendũ cẽseant. Tacuit hîc Beroaldus, & erubuit, ac si aliquid sibi vel audacius vel secretius excidisset: Cùm Drogius arridens leniter; siccine verò, inquit, Beroalde, quod tamen ne profari quidem ausus? vel nũ fortè tibi spes suspensos diutiùs auditorũ animos curiosæ anxiæq; inquisitionis eculeo torquere aliquãdiu? vel deniq;, nũ arcanũ hoc modestius*

12685a?

deſtius, quod in pectoris tui intimo conclaui hactenus delituit, egreſſu primo tot auribus propalari timet? quicquid ſit; en tibi candidã frontẽ, aures bibulas, fida pectora: nuſquã tutius, nuſquã opportunius tam ardui cæpti conſiliũ prodibit in hanc lucem. Pol, tu malus es interpres ſilentij, reſpondet Beroaldus, quin illud potiùs cõiecturis tuis vltrò immiſces Drogi, quòd cùm res magnæ non ſine magno apparatu longíſque præfationũ ambagibus (vt viri principes non ſine numeroſo ſtipatorum agmine) prodire ſoleant, ipſe rem longè maximã, vnius anni prolẽ, derepẽtè abſq; omni præmonitiõe nudã in mediũ protruſiſſe viſus ſim: Conſiliũ quidẽ iſtud vobiſcũ cõmunicare, iã mihi olim ab initio certò decretũ erat; quod tamẽ gradib. quibuſdã facere volui, & nõ ſine opportuna animorũ præparatione; ſine qua noui quã ingrata & inſipida videantur etiã quæ prudẽtiſſimè ſunt inſtituta: nunc vero rem totã (ni ſuſpectũ vobis velim amorem meum) intempeſtiuo ſermone præcipitare mihi neceſſum video. Faciã igitur herclè citius aliquanto quàm ſperabam; ſed non minùs profectò lubenter: fingite vos modò

(*ne quid deſit*) *longâ* προφάσιν, *quam ego mihi propoſuerâ, ordine ſuo anteceſſiſſe.*

Ægrè me ſemper habuit quod in tabulis Geographicis vſque mihi occurrit; Terra Auſtralis incognita: *& ſanè quis hæc non planè excors, ſine tacita indignatione legat? nam ſi* Terram *eſſe norunt, ſi* Auſtralem, *quomodo tandem incognitam aſſerunt; &, ſi incognita ſit, quid mihi illius formam, quid ſitum vnanimes Geographi depinxerunt? Ignaui homines, qui quod eſſe aiunt, ſe tamen ignorare fatentur: & quouſque tandem deſides neſcire non pigebit, quod à nobis cognoſci quadâtenus profitemur?*

Horat. lib. 1 Od. 3.

Certè ſi nemo vnquam
---uu-Fragilem truci
Commiſiſſet pelago ratem:

non deforet nobis aliquid quo pertinacem hanc (quam nos, boni viri, neutiquam diſſimulamus) inertiâ excuſaremus; nunc vero cum vndiq; mare pateat ac tellus, nec quis ferè ſit è plebe nautarum, quin ventos, freta, ſyrtes, portus totius orbis catè norit: Apage hanc nimiùm ſupinam ætatis noſtræ ſocordiam, vel timorem certe plus

quàm

12685a?

quàm fœmineum, & inanem ὑποψίαν, quæ nos alio orbe ſpoliat nõ inuitos: Nam quod præterea velum obtendemus huic inſcitiæ? quid dubitamus? quid formidamus? vmbras? nos ipſos? Ibi cælum eſt, ibi terra, ſũt procul dubio & homines, fortaſſe noſtris non parùm cultiores. Quis inter Chinenſes tantũ acuminis, ſolertiæq;, expectaſſet? quis tot artes, tamq; multijugem rerũ omnium ſcientiam? qui dum nos Muſas omnes in hoc Occidentali gurguſtiolo incluſas putamus, rident, nec immeritò, quicquid vſpiam præter ſe hominum eſt, aiuntque ſe ſolos vere oculatos, Europæos vniocu los eſſe; reliquos, quotquot ſunt, mortales, cæcutire; vel ſi nemo ſit, turpe eſt ſapienti queri ſolitudinem, turpe metuere. Prouerb. Chineñſium.

Iſta ſæpe meditanti ingenuum mihi quendam calorem flammamq; in hoc pectore excitauit indignatio; atque hinc orta (quod ab alijs neglectum video, doleóque) magnamina, vulgóque altior audendi cupiditas. Magnum quiddam, Beroalde, moliris, inquam ego, & vix operæ mortalis; in quo quicquid fiat, gratulor tibi mentẽ hanc ſanè altam, & te dignã: ſed oportet

memi-

meminisse res magnas, quæ (te iudice) sine multis verborum præludijs proferri non debent, vt feliciter suscipiantur, maiore quidem cogitationum apparatu indigere. Satin' ergo proposuisti tu tibi facinoris tãti pericula, sũtus, difficultatem, spem, exitum, omniaque inter se collata, æquâ iudicij trutinâ probè libraſti? Cælum est, inquis; at quod tu fortasse vix præ continuis tenebris intuebere: Terra est; quam tu fortè ob serpẽtum ferarumque frequentiã calcare non audebis: Homines sunt; at quorum tu consortio carere malles. Quid si te Patagonius aliquis Polyphemus medium discerpserit, & iam palpitantem adhuc, sentientémque deuorarit; vbi nunc es audax orbium indagator? Cogitare ista quidem tutum est; caue, si sapis, experiri. At tu nescis, respondet Beroaldus, nescis hospes ex aduersa meæ terræ incognitæ iacere Promontorium Bonæ Spei : *Audendum scilicet & sperandum. Illa periculorum spectra terrent imbelles animos, excitant generosos; quorum si habenda esset ratio, nulla nobis regio, nulla vrbs, aut domus præter nostram pateret.*

Hanc

12685a?

Hanc vnam ob cauſam quam diu latuit Americanus ille orbis, & adhuc credo latuiſſet, ni Deus nobis ſero columbam cælitùs emiſiſſet, quæ oliuæ ramulo ex hac terra decerpto, doceret nos aliquid præterea ſuper eſſe terrarum, quod vndis parũ ſubmergeretur: cuius quàm celebre ſactúmq; gratæ poſteritati nomen haberi ſolet? imo quamdiu terra erit, circumferetur illius effigies, quam nos non ſine honore quodam, ſtuporéque intuemur: neque ſanè mihi minus honorificum ſonat, Inuentor orbis noui, *quàm iſtius* expugnator. *Quidni nos idẽ beet ſucceſſus, eadem gloria? Neque profectò parùm mihi acuit animũ nõ obſcurũ illud ſatiſq; decantatũ Senecæ Tragœdi vaticiniũ, qd à nobis adhuc reſtat adimplẽdũ:*

Venient annis
Secula ſeris, Quando Oceanus vincula rerum
Laxet, & ingens pateat tellus.

Quid de itineris inſtituti exitu clarius dici potuit, aut felicius? Hîc interpellans Drogius; At caue, inquit, Beroalde, tam altæ ſtructuræ adeo exile & anguſtum ſubſternas fundamentum. Columbus ille tuus, quicquid tragicus vates hariolatus eſt, iam olim præſtitiſſe dicitur: Hæc

ſera

sera sæcula sunt: Patuit iam dudum ingens Americana tellus: Quid tu aliam somnias ætatem, terram aliam? Scio quàm popularis hæc sententia sit, dubito quàm vera, inquit Beroaldus: &, ni fallor, efficiã vt vel tu planè falsam fateare, vel istud vaticinium fuisse perneges. Nam vbi futuri temporis omne vaticinium sit; quid si palam euicero Indias Americanas sæculis prioribus innotuisse? vt hoc modo Seneca non tam futurum præmonere, quàm quid ab aliis ante se factum docere videretur. Nec quid mihi magis persuasum est, quàm aliquam Occidentalis huius terræ partem, illam fuisse auream Ophyram, *quam Salomonis & Hirami classis trienni nauigatione non semel lustrasse fertur. Etenim vbi quinq; mihi occurrunt pugnantium hac de re authorum sententiæ; Prima* Rabani Mauri & Nicolai Lyrani, *quæ in Orientali India ponit Ophyrinam terram; secunda* Raphaëlis Volaterrani, *etiam &* Abrahami Ortelii, *quæ hanc* Solasam *statuit in Oceano AEthiopico insulam, ex incerta* Ludouici, *nescio cuius,* Veneti, *relatione; Tertia*

Gaspa-

12685a?

Gaſparis Varerii, *quæ quicquid vſpiam terræ Peguſio, Malaca, Sumatra, continetur, hoc nomine indigetat: Quarta* Franc. Vatabli. *cui teſte P. Martyre, ſuffragatur* Columbus: *quæ inſulam Hiſpaniolam; Quinta denique* Poſtelli, Goropii Becani, Bened. Ariæ Montani, *quæ Periianam hanc fuiſſe regionem confidenter ſtatuit, vltimæ duæ reliquarum longè veriſimillimæ, pro nobis faciunt ambæ; quarum vtra vicerit, ego quod volo, pariter euicero. Et ſanè quod ad priores duas, illas, ita plane ſuſtulit* G. Varerius, *vt quicquid vltrà adtexero ſuperuacaneum fuerit: Supereſt, vt quod ille alijs, ipſe illi viciſsim operæ nauarē; docerémque Sumatram & Malacam, auream Cherſoneſum, perperam ab illo cum Ophyrina regione cōfundi. Satis quidem docent ſacræ paginæ claſſē hanc Tyro-Iudaicam, integrum triennium huic itineri inſumpſiſſe; at qui à mari rubro ad Sumatram nauigant, renavigántque, totū iter decimo menſe, aut ad ſummum integro labente anno conficiunt: quæ hîc analogia temporis? quæ ſpecies æqualitatis? Quid pro ſe heîc Varerius? fortaſſe*

taſſe nauigandi artẽ nondũ adhuc tam plenè cognitam fuiſſe, quàm nunc pridem ſeris Luſitanorum laboribus, perque hoc tam cæcum & erroribus vndique patens elementum, rudes adhuc nautas, curſum fortaſſe parum rectum inſtituiſſe. At vnde tandem, mi homo, hæc Salomoni remotiſsimæ terræ cognitio? Cælitùs, credo, dices: Et ſanè credo cælitùs, vnde & cætera. Age igitur: Qui regionẽ auriferam eſſe doceret, & adeundi etiam conſilium ſuggereret, an viam non monſtraret identidem? Adde quod certum hîc ſemper itineris ſpatium ſtatuatur: non citiùs vnquàm redijt onuſta claſsis, non morata diutiùs: quod vnum maximam longinquitatem loci, non incertos nautarum errores prædicare videtur. Sed & nomen ipſum אופיר פרו *adhuc clarè pro nobis loquitur: inuerte modò literam vnam, ſonus idem eſt nominis vtriuſque. Increduli mihi iam planè videmini ac pertinaces, niſi terram hanc Indicã diu ante Senecæ ſecula ſatis exploratam fuiſſe mecum fateamini. Viciſti (inquam ego) Beroalde, ſcilicet, & iã tempeſtiuè triumphum agis: Eſto ſanè Salomonis*

12685a?

monis ſapientiſsimi Regis operâ auream hanc regionem è tenebris prioribus erutã fuiſſe, claſsiq; ſuæ iam tũ patuiſſe; Hinccine ſequuturũ ſperas toti terrarum orbi æquè fuiſſe cognitam? etiam remotiſsimis illis gentibus, quibúſcum nihil vnquam cum Iudæis commercij interceſsit? vel quod multo difficiliuseſt, eius memoriã ante ſera Romanorum ſecula non potuiſſe interire? Id verò ſi factũ conceſſeris, actum eſt de opinione tua, actum de vaticinio. Sed non ita facile ſuccumbo, mi hoſpes, reſpondet Beroaldus, cedóque hiſce rationum vanis vmbris: Imò potius pedem mihi fortiùs figit hæc tua tam opportuna dubitatio. Non enim planè ſilent, indices veritatis, hiſtoriæ; ſed Ophyrinæ huius terræ cognitionem ad Romanos vſque nepotes propiùs deducũt. Noſtis inter Salomonis æuum, & originem Carthaginis, centum quinquaginta plùs minùs annos elapſos: At verà Carthaginenſes, teſte Ariſtotele (quod nec in ipſa vrbis infantia factum crediderim) inſulam hanc (nec quæ alia potuit eſſe) vltra Gades,

in

in Mari Atlantico ſitam, poſt diuturnam nauigationem repererunt; legemque tulerunt (quæ ratio eſt, inſulam luculētiſſimam, ditiſſimam, nec à Pœnis cultoribus occupatā, nec orbi reliquo tam vulgò cognitam fuiſſe) ne quis ſuorum illô deinceps commigraret; veriti ſcilicet, ne amœnitate ac opulentiâ loci pellecti ciues, aliam iſtic Carthaginem, patriâ ſede derelictâ, meditarentur. Quod cùm à Pœnis Græci acceperint, quis dubitaret ab vtriſq; Romanos didiciſſe? Credite nunc ſi vultis, amici, ac tam claræ veritati mecum adſtipulamini, vel ſi mauultis, hæſitate: Mihi certe perſuaſiſſimū erit, latere adhuc Senecæ tellurem ingētem, nóſq; (modo audetis ac ſatagitis) feliciſſimos exploratores etiamnum expectare. Ecce nunc venio, mi orbis, poſt tot vota, poſt tot moras, venio, inquam ſpe plenus, & fiducia; & vel te mūdo, vel cadauer hoc tibi, audax impertio: Agite verò, ſocij, ſi quis manet adhuc calor priſtæ virtutis, ſi qua præclarè merendi ambitio, audete hoc facinus: eſtote mihi comites itineris, compotes fortunæ. Apage frigida illa pectora, quibus nil ſapit niſi

quod

12685a?

quod nihil præ ſe ferat periculi, nihil gloriæ; quibus nullum placet ſepulchrum non ſuâ obtectum glebâ: Eſuriemus, ſitiemus, ægrotabimus, moriemur, *ignauæ voces, indignæ philoſophis; indignæ peregrinis, alterius mũdi diſquiſitoribus, contemptoribus huius: Nihil profectò deeſt præter animum. Si viri eſtis, ſumite hunc vobis, & erigite: contráque imbelles opinionum impetus obfirmati, accingite vos ad hoc iter, fortaſſe iucundum, certè præclarũ, perque multos viarũ anfractus rectâ ducens ad immortalem gloriam: Sin minus, ſedete domi deſides, & inglorij. Inueniam ego alios conſilij mei fautores, ſociósque; quibus vos fortaſſis auſpicatiſſimum cæpti huiuſce exitum ſerò inuidebitis: Dixit, vultúque paulùm commotiore nos intuens, conticuit Beroaldus. Neque non parùm nos mouit, tam vehemens cordati iuuenis oratio (cuius ego vix clauſulã è mille vnam numero) ſimúlque rerũ nouarum ac gloriæ ſitis. Quid multis? Neque opus eſt quid hic dubi-*

tarit, ille dixerit, fecerit alter, parauerimus omnes seorsim percensere: Diem statuimus, nauim conscendimus Phantasiam, *soluimus portu; non tamen sine hac conditione humanitatis pariter & officij, vt suos quisque in via salutaret, salutatísq; valediceret. Iamque vbi post triduũ ad Belgica littora appulissemus, post septimanam ad Aquitanica, surripuere mihi Delphensis villa Drogium, Mons Albanus Beroaldum; vtrumque sanè inuitissmũ; méque vel ἄπρακτον ἐωθέμψασι, meorũ cachinnis post tantam expectationem propinandum; vel soliuagum viatorẽ innumeris, ignotísque periculis miserè obtrusserunt. Neque tamen hæc me terruit insperata solitudo: Perrexi alacer; postque biennium Insulis Fortunatis, litore Africano, Monomotapensi terra, at promontorio à tergo relictis, nigellum Crapuliæ caput salutaui.*

12685a?

indulgent, in libidinem proclives esse sint, Sine Cerere & Bacchoꝰ &c.

c Moronia huic adsacet, quoniam γαστὴρ πυχεῖα μὰ τίκτει λιπτὴν φρένα, verè Poeta. d Rationem nominis situsque quære in descriptione Lauerniæ.

e Qui Genius huius loci perhibetur propter voracitatem incredibilem.

12685a?

LIBER PRIMVS.

CRAPVLIA.

CAP. I.

Regionis situs.

CRAPVLIA [a] regio ampla, luculenta, quod ad situm, à Septentrione, Oceano Æthiopico, ab Oriente, [b] Locania & Viraginia, ab Austro, [c] Moronia Felici, ab Occidente plaude [d] Tryphonia terminatur: in eadem ipsa orbis parte in qua monstrosissimus ales [e] *RVC* elephantum integrum vnguibus suis

[a] *Non Crapula vitium, vnde nomen huic regioni inditum, alteri scilicet ebrietatis excessui proprium: κραιπάλη enim Græcis vel à κεφαλὴ πάλη lucta capitis; vel ἀπὸ τοῦ κάρηνον πάλλεσθαι, quod caput vertigine quadam concutiat vinum re-*

sinatum præsertim, vt Plin. l. 21. c. 2. vel ἀπὸ τῦ πίλου, quâ voce Poeta (vti Phocyon ait) vinum significant, vulgo tamen qui vel cibo vel vino se ingurgitant crapulari dicuntur. Hinc nos terram hanc in duas provincias partiti sumus; Pamphagonia, nota vox, gulones edacissimos complectitur, Yuronia, à Gallica voce Yuré vel Yurongne, qua ebrium significat, fungos ebriosos. [b] *Locania Hisp Luxuriam significat; Crapulæ proximam, quoniam qui Genio nimis indulgent, in libidinem proclives sint,* Sine Cerere & Baccho, &c.

[c] Moronia *huic adsacet, quoniam χαρὰ πλησίον μὴ τίκτει λιπαρὰν φρένα, verè Poeta.* [d] *Rationem nominis situsque quære in descriptione Lauerniæ.*

[e] *Qui Genius huius loci perhibetur propter voracitatem incredibilem.*

12685a?

Gallia
Rochel
Genetua
Baiona
Italia
Compostella
HISPANIA
Lisboa
Roma
Sevilla
Sardina
Napels
Sicilia
Cornit
Candia
Constantinopolis
Mare Maior
Turchesta
Tenduc
ASIA
Cathaia
Indostan
Mare Rubr.
Narsinga
Smagar
Malupar
Sian
C. Comori
Malaca
Mono motapa
Insula Hermaphroditica
Promontor. Bonæ spei
Promontorium Nigrum
Aphrodisia Nova Gynia
Insula Famelica
Mesentina flu.
Nigrorum pars
LOCANIA Vel
PAMPHAGONIA
IVRONIA
Orsinum flu.
Dexia
Amazonia
Eugrnia
MORONIA FELIX
VSRAGINSA
Le Sion
Bunus flu.
Plorauia
Lisonica gens
Lingua detia
MORON FATVA
Baueria
Tuberony Colles
VARIANA
Del Morion
Mobilis
Selseria
Aspera Moronia
Orgulia
FRVGSONA
Adhuc Incognita
Lyperia
Creduiia
PLI MORONIA
Tryphon flu
LA Phenacia
VER
NSA Larcimia
Codicia
ps Lauernia
TERRA SANCTA
Ignota etiam adhuc
Virginia
C. de la Florida
Rio grande
C. Blanco
Los grinales
California
Mar Vermejo
Acalco
Truxillo
Panama
Saribano
Peru
Brasilia
I. de S. Pedro
AMERICA MERIDIONALIS
PATAGONES
C. de la Victoria
C. de la Crus
Fret. Magellan
C. de Vegema
C. de N. de Iesu

rapiens deglutiendum, à neotericis Geographis depingi ſolet.

Gleba nimis feraci, cæloq; nimium benigno fruitur: & cuius ego, non ſine tacita quadam inuidia, ſæpius miſertus ſum, quod incolas non habeat frugi melioris. Longitudine quidem ad gradum 74. Latitudine verò ad ſexageſimum porrigitur: A *Capite Bonæ ſpei* 11. grad. diſtat: totique fere Africæ ex aduerſo iacet. In duas vulgo prouincias tribuitur, *Pamphagoniam & Yuroniam:* quarum altera, magna quidem ex parte eiuſdem & longitudinis & latitudinis eſt (quod ominoſum nemini videatur) cum noſtra Britanniâ; altera vero cum vtraque Germania: vtraque eidem principi, iiſdem legibus ſubiicitur, nec moribus, nec ingenio, nec habitu adeo diſſimilis.

CAP.

12685a?

eſt,
ilis
ſq;
iſſi-
uc
er
ræ
ne-
uc
e-
n-
o-

rum: Quod etiam in Scotia factum nouimus, è frondibus deciduis generari [b] anſeres, quodq; honoratiſſimi pridem legati noſtratis teſtimonio probatiſſimum eſt, in Euroboreali mundi plaga è terra creſcere [c] agnellum, caulique innixum, gramen adiacens depaſci, quis iſtic

a Sic Nilus intimam illius terræ partem format, quæ olim Aegypti nomen tulit: unde veteres Aegyptij: Ibidē tanti fecerunt quod illius pede exprimi viſa eſt ſuæ terræ imago.

b Barnacles: alij tamen malunt è ligno madefacto dum corruptóque vermiculos, è vermiculis anſeres creari.

c Si quid naturæ ſtupendum proferat, id unum eſt: pelles illius molliſſimæ & vltra valorē fere ſpecioſæ duci Moſcouiæ aſſeruatur: diciturque Samarcandea pellis: naſcitur in Herda Zaulbenſi, agro Scythico: De agno hoc ſcripſerunt Iul. Scaliger, exer. 59. Cardanus, Baro Herberſtenius, Libanius tractatu de Agno vegetabili.

ni videatur) cum noſtra Britanniâ; altera vero cum vtraque Germania: vtraque eidem principi, iiſdem legibus ſubiicitur, nec moribus, nec ingenio, nec habitu adeo diſſimilis.

CAP.

12685a?

CAP. 2. Pamphagonia.

Terra Gulonum.

PAmphagonia, triquetra fere est, [a] figurâ Δeltali; non absimilis Ægypto veteri, montosa, collibusq; obsita editioribus, solo pinguissimo, ita vt aues quæ confertim huc solent pastus gratia conuolare, si per menses tres istic permanserint, præ merâ mole saginaque montes nequeant transcendere; quin neque prosequentium manus euadere; neque tantillo tempore cedant pinguedine *Ortolanis* ac *Beccaficis* Italorum: Quod etiam in Scotia factum nouimus, è frondibus deciduis generari [b] anseres, quodq; honoratissimi pridem legati nostratis testimonio probatissimum est, in Eurobo-reali mundi plaga è terra crescere [c] agnellum, caulique innixum, gramen adiacens depasci, quis istic

a *Sic Nilus intimam illius terræ partem format, qua olim Ægypti nomen tulit: vnde veteres Aegyptij: ibidē tanti fecerunt quod illius pede exprimi visa est sue terræ imago.*

b *Barnacles: alij tamen malunt è ligno madefacto dum corruptóque vermiculos, è vermiculis anseres creari.*

c *Si quid naturæ stupendum proferat, id vnum est: pellis illius mollissima & vltra valorē fere speciosa duci Moscouiæ asseruatur: dicturque Samarcandea pellis: nascitur in Horda Zauolhensi, agro Scythico: De agno hoc scripserunt Iul. Scaliger, exer. 59. Cardanus, Baro Herberstenius, Libanius tractatu de Agno vegetabili.*

AMERICA Meridionalis

AFRICA

Canan
I de S: Casbar
I dos arcos
C. de S: Maria
C. Blanco
St Dommgo
Insula Sorbonia
St Iuliano
Insula Famelica
Dunius portus
Laucniæ Pars
Moron Pia
Fælicis Pars
Gola. Hic specus horendum et sæui spiracula ditis vt olim Virgil Gossre rouge Vocatus oüola semper edens tetros halitus nihil vnq̃ in hoc descendit quod ad lucem postra redierit
Gorganta
Triphonius flu:
Orsiurum flu:
Sarcohoscum
Assagium flu:
Mortadella
Oglium flu:
Cibinium
Marzopani
Varulauium
Deuoracum
Offulia
Lardana
Sceplasium
Zuckery colles
GOLOSINI
Vs Tr.
LE
Promontorium nigrum
Olim promonto Terra staschulis
Gonzalo Aluaru
Tristan p Aucun
Promonto Bona spei
Cucina
Charbona
Faulha
Cuiller
Batillium
Tonaille
Marmitta
Terautium
Meridianum
YVRO:
Methius Lacus
Insula Glacialis
Schlanchberg
Pyræ
Vgebatius tract
Port Aquafortis
Virgo Pars
Houbelonia
Olmy
Colles
Valedolium
Fourmagiu
Palatium ducis
Manteca
Pampelona
Tranbena
Bachera
Kotzanga
Krugopolis
Cadilla
Chatræa
Vinicellæ plaulæ
Sussebergæ
NIA
CANICA
Planities
Artocrcopolis
Vcalegonica ditio
Roncona
Vcalegonium
Lecho
Lirona
Gruessa fossa
Licoris flu:
MORONIÆ
Sinobræ campi
Varianæ ps

fieri non ſibi facile perſuadere pateretur. Sed & piſces qui in iſto littore frequentiſſimi, ita voraces ſunt (ſiue pro more populi, locíque ingenio, ſiue quod honorem ſepulturæ magnificentiſſimæ cum Neronis rhombo præſagiant) vt hamo ſubinde iniecto, confluant vbertim, haud ſecus ac miſellæ animæ ad Charontis cymbam, apud Lucianum, ferróque vel non capti inhæreant (vt carbonarij metallicíque ſolent funi demiſſo, vbi calor lucernæ malignum fortè halitum prædixerit) extrahique geſtiant: Adde quod portus qui (ſi cui alij) huic genti commodiſſimi ſunt, nulli vſui inſeruiant niſi apportandis, recipiendíſque edulijs; quæ illi ſuperfluis ſolent pellibus commutare, neque incolis licet interea quicquam exportare, quod palatum quamlibet obliquè ſpectare videatur. Arbores ibi nullas vidi niſi frugiferas: Ornos, quercus, ſalices & huiuſmodi plantas ſteriles, & otioſas oderunt; quippe quę

Iuuen ſat. 4. & tua ſeruatum conſume in ſecula rhombū. Ipſe capi voluit, &c.

nil

12685a?

nilpræter vmbram nudam & inutilẽ largiantur; ſepes ibi omnes (quod &in Yuronia paſſim videre eſt) vitib. lupulis conſitæ, illud [d] Occidentales Angli, hoc Lõbardi ab hac regione didicerunt. Iure quidẽ auito [e] Frugiona, terra nũc paulo remotior, hanc ſibi regionẽ vendicat: Ferunt enim Saturni æuo, Principes Frugionios toti huic orbi dediſſe iura, & iſtic regiã ſuam poſuiſſe; quo tẽpore, quòd ſimpliciores antiqui fagis veſcebantur, regio hęc *Fagonia* dicta eſt; iã moribus prorſus immutatis ac iugo prioris ditionis excuſſo, aliquid antiquo nomini adiectum voluerunt indigenæ, & *Pamphagoniam* appellarunt.

[d] *Salopienſis & Worceſtr. comitatus; vbi ſepes omnis onuſta Cruſtumiis, Syriiſq; pyris, grauibuſque volen is Virg. Georg. 2.*

[e] *Moronia ſola interponitur Crapulię & Frugionæ: nomen hoc quãquam ad rem veſtariã proprię ſpectet Varr. l. 4 ling. Lat. à nobis tamen alio trahitur; deriuatum à Frugi, quem Galli ſignificantiſſimè Hõme de bien vocant.*

CAP. 3.

Prima Pamphag. prouincia.

FRiuiandæ [a] prouincia (vt à proximis ordiamur) niſi peculiari quodam loci ingenio id fieret, calidior eſt, quàm vt veros pareret

[a] *Fercula delicatiora Galli viandes friandes vocant; nos ex apta vtriuſque compoſitione vocalem vnam ſecimus: Hãc autem in veſtibulo huius regionis collocauimus, quòd & calore nimio fieri non poſſit quin palato ſint incolæ magis delicato & nauſeabundo: Auſtraliores verò propter natiuum frigus edaciores finximus.*

χερσιμάργυς: vltimus enim illius apex, quem alij Geographi *Promontoriũ Terræ Auſtralis* nuncupant, eiuſdẽ fere latitudinis eſt cum Auſtraliſſimâ Caſtiliæ parte; gradibuſq; 42. diſtat ab æquatore. Incolæ fuſca ſunt cute, piliſq; retortis, neq; tam molem aut numerum quam delicias quærunt. In hoc ipſo promontorio quod nos à colore b *Nigrum* vocitabimus (ſumoſiſſima enim regio eſt, partim propter frequentiſſimos loci vapores, partim propter Terræ *Del Fogo* vicinitatem, quæ huic à dextris, etiam Geographorum omnium conſenſu aliquanto tamen propius, adiacet) vrbs eſt c *Cucina*, ædificijs ſatis quidem altis, at fuliginoſis oliditque conſtructa, à qua deducta quondam colonia fortaſſis *Cacuchinæ* nomen dedit. Celebre hic d Omaſij diui templum eſt, molis ædepol vaſtiſſimæ, mille aris, ac focis totidem, iiſque (ſi *Rucales* e *ferias* exceperis) perpetuis inſtructum: cuius in medio, pyramis vltra omnem excelſitatem,

b *Ad imitationem Plinij; apud quem bis occurrit* Album Promontorium. *Alterũ in Africa: præm. l. 3. Alterum in Phœnice, non procul à Tyro. lib. 5. c. 19.*

c Cucina, *Italis* Culina *eſt; vnde nos Anglice* Kitchin, *adiuti pronuntiatione Italica.*

d *Quis fuerit, quære Cap.* II. *huius libri.*

e *Statim poſt ſolennia, quæ genio loci quotannis peragunturs reſpõdẽt ſcilicet hæ feriæ noſtræ* Carnis priuio.

12685a?

fitatem, quæ manu possit fieri, fastigiata, Memphiticis illis parum cedens, f*Cheminea* turris, assurgit; ac visendum longè belli signum dat circumiacenti regioni: vbi enim nostrates g palo edituſsimo in monte posito, pice oblito inflammatoque, ſuos monent imminentis ab hoſte periculi, hi contrà ceſſante fumo id faciunt; nam cum ſemel furuos in orbes glomerari deſierit perennis vapor, indicio eſt hoſtes iam appropinquare; h *Hambrios* præſertim, qui præ omnib. aliis (vt cum Apuleio loquar,) huic genti formidamina ſunt maxima: Villæ huic plurimæ ſubiacent, dominiumque agnoſcunt ſupremæ vrbis. *Charbona* pagus profecto ampliſſimus, & quod nuſquã alibi cernes, ſubterraneus: cuius ſterili ſolo *Fauillia* paulo ignobilior ſuperſtruitur. Hanc excipit *Tenaille*, viculus anguſtiſsimus; latiſsimuſque *Batilly*, villarũ par egregium; A ſiniſtra famulantur huic *Aſſadora*, *Marmitta*, *Culliera*, omnes aduenarum frequentiâ nobiles, quarum

f Caminus, *Gallice*, Cheminee. *forſan a* Chemin, *via, quod fumo munit at egrediẽdi viã*

g Beacons *Angl.*

h Hambre, *Hiſpani* Fames *eſt: inſula autem* Famelicæ *deſcriptionem quære cap. 1. & huius libri.*

Proprierum nominum ſignificationem, ne marginem nimium oneremus, index ſub finẽ libri explicabit: illo lectorem remitto.

rum Marmittam alluit *Liuenza* feruidus amnis, quem ferunt 24 horarum ſpatio bis ebullire: non ſecus, ac fons illi Peccanus Anglorum.

CAP. 4.

2a *Pamphagoniæ provincia.*

Hiſp. The coaſt of ſweet-meates.

ADiungitur huic amœniſsima pars Pamphagoniæ, tractus *Goloſinius* dactylis, amygdaliſque, ficub. oliuis, malis punicis citreiſque & nucibus deniq; myriſticis coopertus: per quẽ limpidiſſimum flumen *Oglium* tacite diſcurrit. Heic *Marza-pane* pulchra vrbs, alteque turrita & deaurata, ſed nimium patens hoſtibus, cui imminent [a] *Zuckerij colles*, è quorum viſcerib. dulce neſcio quid, albicanſque & durum effodi ſolet, [b] vix notum ſeculo priori, [c] quale veteres ex arundinibus Arabicis, Indiciſq; petierunt: pauciſsimos heic videbis ętatis adultæ non edentulos, ſpirituſq; fœtidiſſimi: *Seplaſiũ* vrbecula huic proxima, quę neminem admittit ciuem præter ſolos aromatarios, pyxidúmq; cõcinnatores; oppidũ Viraginiis probè notum;

a Zucker. *Germanis* Saccharum.
b *Galeni ætate vix notum.*
c *Plinius l. 12. c. 8.*

12685a?

tum; quippe cui non parum indies cum hoc populo commercii intercedit, præsertim vero cum *Leçanicis*, quę specula crystallina solent horum pastillis, & vnguentis commutare. Istorũ arti fauet admodum loci opportunitas, & cæli munificentia; totus enim iste tractus certis temporibus aromaticis trochiscis pro more grandinis confertim decidentib. contegitur; quam ego ἀναθυμίασιν eandem puto, quoad essentiam, cum aëreo illo melle, quo verno præsertim tempore quercus nostrates imbutas sępe vidimus; sola differt crassitudine: nam vbi mel nostrum guttatim spargitur, incrassantur hi globuli intensiore mediæ regionis frigore, & cadendo resultant.

CAP. 5.

De 3ª Pamphag. prouincia.

QVinquagesimo 5. gradu incidimus in planitiem *Leçanicam* [a] ipsa Pãphagonię viscera, vbi occurrit nobis, primulũ [b] *Cibinium* Vrbs, quod interluitur Assagionis fluuii aquâ acidulâ; in

a Λεκάνη, Græcis patina est; hæc ergo Planities Patellaria.

b Cibin. vrbs est in tractu Danubiano, nunc sub Turcæ ditione; nos significationem spectauimus, non situm.

in cuius foro tumulum cernas, vt ego ex literarum vestigiis coniectabam Apicii illius Romani, non elegantem hercle, sed antiquum; cancro marino insculptum : Et sanè fieri potuit (quicquid nobis obtrudat Senecæ fides) quod celebris hic heluo, postquam maiores quam quos Galliæ suppeditassent, cancros disquisiturus Africam frustra petiisset, accepto huius littoris rumore, huc tandem verterit prorâ, atque hic demum crapulâ perierit. Viderint Critici. Prætereo hîc consulto pinguissimos *Offuliæ*, & *Lardanæ campos*: elegantissimam vrbium *Mortadellam*: cuius mihi situs impensè placuisset, ni sæpiusculè marinum salem, plus æquo saperet; pagum omnium fœtidissimum *Formaggium*, & in ipsis Veroniæ finibus paludinosissimam *Mantecam*.

Volaterran. Antropol. lib. 13.

Festino ad regionis totius Metropolin, quæ vna, siue structuræ formâ, siue mores populi, siue regulas viuendi, leges desideret quis, instar omniũ erit cordato lectori.

CAP.

12685a?

CAP. 6.

Metropolis Pamphagoniæ: moréſque populi.

VIllæ hîc, ſicubi aliàs pauciſſimæ; vt meritò coniiceret iſtinc viator pagos omnes à ciuitatibus deuorari: vrbes non tam multæ quàm populoſæ & ingẽtes; quarum & mater & domina facilè audit *Artotreopolis*. Fama eſt ſeculo priore duas fuiſſe ciuitates celeberrimas, *Artopolin* & *Creatiũ*: quæ (vti mos eſt potẽtiorib. & locis & hominib. adeo vt ægrè quidẽ ſe contineant, inſtructiſſimæ totius orbis Academiæ, vtraque mea mater, altera etiam & nutrix, ſorores germanæ, ab hac tam ingratâ lite) de principatu diu multúmque contendebant.

Artopolis vetuſtatẽ præ ſe ferebat: & ſanè Saturni æuo, parem, imò æmulam habuit nullam: Creatium ſplendorem iactauit, amœnitatem, & potentiam: Coacto tandem Cõcilio, procerum omnium ſuffragiis vicit Creatium;

Creatium; scilicet illa est huius ætatis iniquitas, vt quanquam caput ipsi iam olim incanuerit niue senectutis, simplici tamen vetustati nihil censeat tribuendum, præ superba ac præcoci nouitate. Illa altera iam prorsus neglecta consenuit, vt nunc ne rudera aut vestigia cernas tam magnificæ vrbis; neque *Verolamium* nostri vatis iustius incuset hominum temporumque iniuriam, dum hæc noua nomen sibi cum honore vsurpans, vtroque exinde duplicato, *Artocreopolis* nuncupatur: Vrbs non tam elegans, quã magna; munita satis fossâ quidem latâ & profundâ, perennis aquæ, quæ & omnes fere vrbis plateas interluit; in quâ mille cernas æqualiter diuisa piscium viuaria; cui etiam cygni, anates, mergi, ardeolæ, querquedulæ, & quotquot aqua nutrit alites, supernatant; id quod ab istis prudenter cœpit *Augusta Vindelicorum*: hęc autem fossa *Gruessa* dicitur: muros illi ministrat duplices benignior laniena, ex ossibus pecorum quæ mactantur

Spenser. Ruin. Temp.

12685a?

ctantur indies, ita disposítis, vt maiora tibicinum loco totam molem sustineant, minora deinde superstruantur; minima vero medium in locum coarctentur; omniáq; cæmento ex ouorum albuminibus confecto compingantur, miro artificio: Ædes nec pulchræ, nec pro aliarum vrbiũ more altiùs constructæ; vt non opus sit Augusto alicui τὸ ὕψος τῶν οἰκοδομημάτων κολύειν, *ædificiorum altitudinem intra septuaginta pedes coercere*, quod Romæ factũ legimus; nec Senecæ locus sit aut Iuuenali, de graduum superstructura, conqueri. Strabo. Georg. l. 5. Libr. 3. Controuers. satyr. 3.

Σκαλοβάματα & gradus non curant, nõ ferunt ciues; partim ob ascendendi tędium, partim (vbi præsertim, quod solent, probè potarint) ob descendendi periculum: Illæ omnes latioribus bestiarum scapulis; tegularum loco affabrè contectæ: Vrbes ipsorum nullos agnoscunt ciues nisi qui mensam spectant quadantenus: Agricolæ, fabri, molitores, lanii in municipiis habitãt: qui tamen vbi ad certã ventris molem

molem excreuerint, promouentur in ciuitatem; in quam nemo admittitur primitus præter coquos, pistores, caupones & grauissimos vrbis senatores: qui quidem non, vt alibi, propter prudentiam, aut diuitias, aut prolixiorem barbam, sed propter abdominis mensuram quotannis ritu solenni eliguntur; & quô quis magis crescit, illô prouehitur altius; ita quosdam vidi ab infimæ & obscurissimæ vrbeculæ mœnibus, suo quidem merito nobiliore adhuc donatos ciuitate tandemque in vrbium celeberrima, Senatoria dignitate auctos; qui tamen vbi vel morbo (quod sæpe fit) vel ætate, statuto macilentiores euaserint, vnà cum carne pristinum honorem amiserunt: Plateæ, quod in tam incuriosa vrbe mirabar maxime, stratæ marmore, tum quod (vti coniectabar) paulo laboriosius sit, neque prolus careat periculo, ob inæqualitatem lapidum pedes altius eleuare; tum vti sellæ senatoriæ facilius promoueantur; neque enim pedi-

12685a?

pedibus vnquam, aut equis, aut verò lecticis, pōderis causa forum petunt, vel publica conuiuia, sed sellis quibusdam ampliſſimis rotularum quatuor gyris hac illac trahi solent, præsertim, hoc modo domum sedilibus suis affixi nutantes spumantésque reducuntur. Ad quatuor vrbis rotundæ portas, totidem suis vicibus, indies sedent senatores; *Buscadores* appellant, intrantes & exeuntes quosq; sedulo exploraturi, exeuntes quidem, num forte ieiuni prodire ausint; quod ex ventris distensione facilime coniiciunt, reque iam comprobatâ reos duplici cœna mulctāt, intrantes verò, quid secum ferant reduces: nec enim licet cuiquam aut non pleno ventre exire, aut redire non plenâ manu: Singulis mensib. quod ex legis prescripto illis nō herclè reluctantibus indicitur, stata agitant conuiuia, quibus præsto sint oportet omnes vrbis Senatores, de publicis negotijs finito iam prandio (nec enim licet impranso cuiquam

Hiſp. Inquisitores.

ferre ſuffragium) deliberaturi: * *Pythonos-come* prætorio nomen eſt: Sedem ſuam quiſque nouit, & matulam habet in arcula ſibi propriâ reconditam: Vbi poſtquam ſe vino calidiſſimo & acrioribus condimentis parauerint, ſuo quiſque ordine diſcumbunt. Cupedia delicatiora in prima menſa ſemper apponuntur; ſtultum enim putant optima ferculorum non maximo appetitu deuorare. Nec illis licet (quod nobis vſitatiſſimum eſt) apros, oues, capras, agnos, varias in partes diſſectos apponere: ſed (quod à veterib. forte Romanis didicerunt) integra animalia machinis quibuſdam patinarijs, quales apud Petronium legiſſe memini, ſudantes miniſtri apportant: Ante ſex horas nemo ſurgit ſine piaculo; diu enim & paulatim eſitant, bibuntque, ob eandem planè cauſam, quâ fretus ille olim famoſiſſimus heluo collum ſibi gruinum optaſſe fertur: Diſcedendi vero tempus hinc metiuntur. Oſtium habent

* *Locus in Aſia, vbi primo aduẽtus ſui tempore aduolãt iconiæ, & eam quæ vltima aduenit, laniant.*

Plin li. 10. c. 23.

Idem Solinus, alÿ perperam Phrionis cumen *legunt ex Strabone.*

Philoxenus, vt Ariſt. in Ethicis.

12685a?

habent in prętorio, ſatis vel ampliſſimo ieiuni hominis abdomini accommodatum: per cuius anguſtias intrant aduentantes conuiuæ; illac tentat quiſq; finitis iam epulis exire; ſi hæret aliorſum emittitur: quod ſi ęque facile ac pridem ieiunus, euaſerit, moram illi imperat *Morum magiſter*, & introductum denuo quamlibet inuitum, cogit diſcumbere, donec exeundo non ſit: cuius quidem exemplo *Wilfrediam* acum, lepidum examẽ ſanctitatis, Catholicis hodiernis innotuiſſe putarim: Hortos ibi habent multorum profecto iugerum; ſed inuenuſtos; quíq; vltrô cedant Adonidis, Alcinoi, aut verò etiam Langianis: in quibus fruſtra es, ſi expectas areolarum nitelam & ordinem, aut pulcherrima florum pigmenta; conſita hîc potius cernes omnia raphanis, allio, bracteolis, muſchatiſque melonibus, quos hinc petiit lautior Italia; quantum epulum poſſit Centum dare Pythagoreis.

Olim noſtratibus in Caſtro de Beuer.

Illic videres frutice nobili caules,
Et vtrũq; porrũ, ſeſſileſq; lactucas,
Mart. li. 3. Ep 47. *Pigroque ventri non inutiles betas.*

Sed & *Ptochæum* heic publicum eſt: in quo quotquot hydropem, aut podagram, aut aſthmaticam paſſionem edendo ac bibendo contraxerint, de publico aluntur: Sed qui edentuli iam facti ſunt præ ſenio; vel temerâ & incautâ maſticatione, in *Sorboniam inſulam* relegãtur. Habet quidem mancipiorum inſtar vernas plurimos, quiſq; ditiorum, agris hortiſque colendis, vilioribuſque officiis deputatos: qui tamen vbi ad iuſtã magnitudinem peruenerint, donantur libertate: Si quis è nobiliſſimis regni proceribus crapulâ interierit, is demum (puta totus è ſelectiſſimis dapibus conflatus) ſeruis propinatur deglutiendus, neq; fas eſt tot delicias tam ſupinos perdere. Viri ad miraculũ craſſo corpore, obeſoq;, neque ille dignus eſt quem clauſo labello ſalutes, cuius mentum ad medium vſque pectus, omentumque ad

ima

12685a?

ima genua vix dum propendeat; nec aliter se habent fœminæ; quarum formam Italę aliquantulum, sed maxime omnium Barbaricæ, imitatæ sunt: vt ne nubere quidem permittantur virgines, donec publico examine facto, mammas suas mento parum demisso contigisse viris constiterit. Nudi ferè omnes incedunt; neq; vestis illis curæ; solis Magistratibus quiq; notæ melioris, togis vti licet, ex illorum pecorum coriis, quę soli suis ipsorum faucibus vorare vno accubitu potuerunt: Singuli tamen cultellum vnà cum latissimo cochleari dextro brachio appensum gestant. Ante pectora modò, iuxta Virgilianum illud *sola ferunt tonsis mătilia villis*; quibus, ne quid pereat, guttulas decidentes excipiant; oraq; abstergeant, illa vero vsu nimio lęuiora ne an nigriora fuerint, vix iudicarit oculatissimus spectator. Tardissimo sunt ingenio, & ad omnes scientias ineptissimi: qui tamẽ quot curant artes, callent. Scholæ tantum illic

Barbarę fœm. catellos edunt pinguescendi studio.

illic aperiuntur popinatoriæ; in quibus omnis iuuentus edendi, bibendi, scindendíque scientia statim ἐξ ἀπαλῶν erudiri solet; quibus *Archisilenius* quidam, exquisitissimus heluo tunc temporis præficiebatur; prælegitq; Grammaticæ loco Fragmina quædam Apiciana: Instar bibliothecæ publicum est cantharorum repositorium; in quo omnes scyphorum ordines graduſque per certas classes disponebantur: Pocula, fercula libri sunt, minora tyronibus, adultis maiuscula; huic cyathus, triens illi, alteri sextarius; gallina huic, illi anser, tertio agnus, apponitur aut perna: neque vnquam feriandi datur licentia, donec totum quisque pensum absoluerit: quod si qui septenni ingluuie parum profecerint, exulāt illico in *Famelicas insulas*; neque fas istic morari diutius: quin & huc relegantur Medici, & quisquis diætā cuiquā præscripserit: quisquis ægrotat (quantumuis refragante Asclepiade) radiculam edit, quod iubet Celsus, & paulum

Test. Suidas hunc libros de gula scripsisse.

12685a?

paulum calidæ imbibit, vomitat, & purgatur illico; quodque egeritur hoc modo, res fisci est. Ferina caro maximis ibi in delicijs, quam tamen venatione captare nequeunt; retibus tantum ac laqueis damas ad se vltro venientes implicant: sed & suem animalium omnium & vtilissimum reputant & *optimum; siue ob quandam morum similitudinem, quam norunt mensæ soli à naturâ comparatam; siue quod cibo non herclè lautissimo saginata, omnium nutriat impinguetque citissime. Quis denique crederet cum tantâ rerum profusione parcimoniam posse consistere? quam tamen (hîc fateor pessime locatam) in minimis quibusque frustulis, ossibus, micisque seruādis obseruaui maximam: Ideo canes nō alunt, non felem, nō accipitrem, nec quid præterea carniuorum: imo cum quis columbam capumve sibi parari curat, grana iam cruda, & in imo eius ventriculo diu sepulta erui iubet; & reliquis apponi; quod

* *Plato Comic. apud Clement. Alexandr. stromat. 7.*

ab illis Veneti hodierni opportune didicerunt. Quinimo si quis ad putredinẽ vsq; vel tantillum cibi apud se seruârit, statim religatur ad palum; Excepto quod ferinam licet reponere donec lanugine quadam obducatur; &(quod vix præ nauteâ memorare possum) caseum vulgo tam diu seruent, dum totus in vermiculos resoluatur, & tum demum viua animalcula ipsam putidissimi cibi putredinem, paulo sacchari adsperſa, nimis auide vorant delicatissimi Epulones; quẽ sane pessimum morem demiror Germanos inferiores istinc mutuatos. Fluminibus abundat regio, quæ incerto motu fluunt refluuntq; pro egestionum infinita copia, sed semper ineunte Ianuario, & Februario exeunte, ripas prætergrediuntur, & minantur vicinis pascuis.

CAP. 7.

Bella Pamphagonum.

CVm duplici quidẽ hoste Pamphagones ἀμφοτέρῳ πόλεμον gerunt; In-

12685a?

Insularibus Famelicis siue Hambriis, & Frugioniis: Illi non procul siti ad Occidentem in Aethiopico Oceano, vt suo loco narrabimus; hi remotiores aliquantum, interpositâ Moroniæ parte maximâ, aliquâ Viraginiæ. Narrant historiæ Hambrios inito cum Larciniis fœdere terram hanc inuasisse sæpius, semel vero vicisse; quo tempore incolæ sylluis & caueis quibusdam subterraneis misere sese abdiderunt; donec loci numina precibus illorum votisque tandem commota, nouam gentem suis ipsorum faucibus interemissent: tantum enim ipsi post tam subitam mutationem ingurgitarunt, vt morbis inde contractis, ad vnum omnes intra triennium vltro perierint; sæpe etiam, sed frustrà pedem hîc suum figere tentarunt incolæ veteres, Frugionii; qui tamen (vti fortuna deteriorem plerunque in partem vergit) nimium felici Pamphagonum successu repulsam passi sunt. Ad bellum prodeunt, anteriore quidem parte (nec

(nec enim se possunt fugâ liberare) coriis bouillis, pellibusque lanigeræ setigeræque pecudis, villisque caprinis induti, vt armentum tibi aliquod à longe intuenti adaquatum duci videretur; verubus furcisque culinariis armati fere omnes; sunt tamen qui balistas arcusque è boum maximorum costis gerant: Sed Yurones nati magis ad bellum, mutuas (vbi opus est) istis suppetias ferunt; sine quorum opportunis auxiliis Pamphagones proculdubio diu ante hac succubuissent.

CAP. 8.

Vcalegonium, vrbs libera.

Villa otiosa. Vcalegon ille Virgilianus dictus ab ἐν ἀλέγων, parum curans, vt nos olim docuit noster Duneus in suis Lectionibus.

SED adhuc intacta mihi, non tacenda tamen, *Vcalegonium*, libera ciuitas, ditionis amplissimæ, in vltimis planitiei *Lecanicæ* finibus, Moroniam versus, constituta; quâ nullam ostentat Pamphagonia vel magis antiquam, vel stupendam magis;

12685a?

magis; cuius (vti fertur) ciues quouis Monacho feliciorem vitam degunt; quippe suppetit istis quicquid vsui esse possit abundè. Inprimis, munitissima est ipso situ loci, planeque inaccessa, vt inanes hostium insidias & incursitationes merito ridere possit; Insidet enim altissimæ rupi, maximeque præcipiti; per milliaria Germanica decem continuatæ; per cuius cauam vallem *Oyssiuium*, flumen an stagnum, nescio, lentissimo pede serpit. Vnicus tantum patet incolis ascendendi locus, via vnica, nec illa gradibus quibusdam, vti fieri solet, sinuosis, sed (qui puteorum mos est) demisso fune ac corbe viminea: Alimentum istis suppeditant aues huic loco peculiares, nec visendæ aliàs: *Gutiges* vocant accolæ, fulicis non absimiles; idque triplici modo; nam præter carnem suam & ouorum congeriem, maximâ piscium copiâ, prolis enutriendæ gratia nidos suos instruunt indies, fereque obruunt;

Hæc fere omnia cernuntur in castello quodam apud Scotos.

ruunt; quin & foco perenni inseruiunt aggesta istarum nidis virgulta. Quid vltra desideres? etiam plumis molliſſimaq; harum lanuginе lectos sibi conferciunt ciues: Pars interior vitem producit generosissimam, lætamque segetem; Nec quid aliud est quod Vcalegones vel non habent, vel non curant. Hic ergo incuriosissime agit ætatem populus, vel * Apuleiano sensu verè incuriosus; cœnant, dormiunt, surgunt, prandent, recumbunt: Exulant lege Sybariticâ, non modo Galli omnes, sed & omne genus artificum; Agricolas enim soli hîc agunt porci, quod antiquitus factum Ægyptiis; nec reliquis est opus: sunt tamen ditioribus ministri; quorum alter expergiscentis oculos aperit lentâ manu; alter edenti ventulum facit flabello, alter frusta hiantis ori immittit; excipit alter vrinam, alter cingulum soluit nectitque; domino sat est ingestum ori cibum mansitare, digerere, egerere: Sub Vcalegonii præsidio delitescunt & aliæ

* Agnum incuriosum *dixit, pro pingui.*

12685a?

liæ vrbes, iisdemque fruuntur priuilegiis, *Lirona* & *Roncara*, nisi quod fere semper dormiãt ciues, & quod de vrsis Plinius, tam graui somno premantur, vt ne vulneribus quidem excitari queant; mirumque in modum hoc veterno pinguescant.

Liron *Hisp.* Glirem *Sg.* Roncar *Hisp. a Latinis, Latini vero à Græco* ῥίγχειν, sternere petiuerũt. *Plin. l. 8. 36.*

CAP. 9.

Leges Regni.

PYthonos-come prætorium profecto amplissimum, & fenestris vndique patentissimum in ipso propylæi frontispicio aureis literis scriptum exhibet a Σχολῆ καὶ τάξει b: Mediæ vero columnæ appensas sacras legum tabulas; in hanc ferè sententiam:

a *Pars sententiæ Synesianæ:* τὸ θεῖον σχολῆ καὶ τάξει καθίζει.

b *Sub quo carmen lingua Pamphag.* Gaudentum locus est: procul hinc discedite tristes. *Quale scriptum Bononiæ est in foribus prædij* Casaltutulæ.

1 Μονοστιὰ *scelus esto.*

2 *Ferculum pateramve plenã qui temere deiecerit, vasculum iuris breuissimo cochleari, ad talos positum, rectus absorbeat.*

3. *Nemo*

3. *Nemo ſolus edat, ne priuato domi cœnio impune violet menſæ aut leges; in plateis diſcumbunto ciues, aut propter feneſtras vndique adapertas.*

4. *Integras quatuor horas quiſquis à ſomno ieiunauerit & defraudauerit Genium, bis cogatur cœnare.*

---

5. *Ore iam pleno, recto digito reſpondiſſe ſat eſto.*

6. *Læſæ maieſtatis reus fame pereat; culpæ leuioris dente mulctator.*

7. *Coquorũ quiſquis ita malè tractauerit opſonium vt edendo non ſit, palo publico ſuffigatur: iuxta quæ appendatur caro ſemicruda vel ſemiuſtulata, donec miſertus quis famelicus ſpectatorum, totam comederit.*

Sueton. Claud. 8 *Eructare non liceat modo (quod Cæſarum nonnulli decreuerunt) ſed honori ſit; quique maximè viriliter, clarè, & ſtrenuè ructauerit, ſymposiarcha proximi conuiuij ordinator.*

*Rationem huiuſce legis 9 *Quiſquis, dum * cingulo tentatur*

12685a?

tatur, ſpiritum continuerit, inhabilis ipſo facto redditor; Et per totum diem ieiunus carceri damnator, ita quidem cancellato, vt reliquos proceres poſsit epulantes contueri: quod ſupplicium nonnullis fuit capitale. quære capite ſequente.

10. *Quantum quiſque comederit, commenſalis hebdomadatim ad prætorem deferto; vt ſi præſcripto minus abſoluerit, pœnas, quibus dignus eſt, luat.*

Qui leuiſſime peccauerint, diem totum carceri includuntur, quem illi *Templum Famis* appellant, contrà quàm noſtrates ſuum בת חם. Illud extra vrbem poſitum, vt Æſculapii apud Romanos, non ſalubritatis gratia, quod de illo Plutarchus, ſed ne iſtuc damnati, vel aurâ culinariâ veſcerentur: cuius parietes viuis omnium ferculorum figuris (quæ fruſtrà moueant captiuorum appetitus) accuratiſſime pinguntur; vnde *Cubicula Meditatoria* petiuerũt hodierni Ieſuitæ.

tæ. Nummis non vtuntur; neque enim tanti faciunt mortua hæc & insipida metalla; sed quod antiquitus factum docet Aristoteles, sola merciPolit. um commutatione vēditiones emptionesq; rerū peragunt. Ita duo passeres sturno; sturni duo turdo; duo turdi gallinâ, gallinę duę anſere; duo anseres agno, duo agni vitulo, vituli duo capro, capri duo vaccâ valere solēt; quod & in oleribus piscibusq; fit stato quodā pretio; nempe id vnum curāt ędiles, ne quis aut malas merces obtrudat emptori, aut debito plus exigat.

CAP. 10.

Religio populi.

IOuem horrent, quod illo tonante vinum acescat, & quod imbre intempestiuo fruges suffocet. *Tempore Deo*, puta rerum omnium edacissimo, ædes illic vidi structas eleganter; in quibus Saturnus filiorum suorum tumulus, arte mirâ cælatur. Pridie cinerum sacra faciunt Genio loci, eu-

12685a?

ci, cuius fere ſolius agnoſcunt numen; qui formâ maximi voraciſſimíque alitis (*RVC* appellant incolæ) conſpicuum ſe præbet quotannis, expectaturus ſuorum vota: Huic illi crudas offerunt Hecatombas, hoc modo: Vaſta planities *Lecanica* eſt, ab Auſtrali parte montibus vndique, circumcincta: huc conuolant certo die incolæ ad vnum omnes, ducúntque ſecum innumeram vim omnis generis pecorum, iumentorum, alitum: Elephantos, rhinocerotes, camelos, quos in hunc diem ſaginant (neque aliter moris eſt tam inutile genus animalium ſeruare aut paſcere.) boues proceriſſimos, apros, oues, capras, quin & aues, quotquot ſunt nudas atq; deplumes; quaſique includunt in ſpatioſiſſimam hanc caueam: Ipſi, per montium latera velut theatri alicuius gradus ordine diſpoſiti, flexis genibus expectant ſui numinis aduentum: Tandem ingenti clangore, ac confuſiſſimo ſtrepitu & ronco, à longe conſpicias ſa-

crum alitem, adunco roſtro, falcatis vnguibus, oculis micantibus mirâ cateruâ Harpyiarum, coruorum, vulturum, accipitrum vndiq; ſtipatum: Aduolant horrendo ſtridore, & iam ad inſtar denſæ nubis vallem ſubiacentem numero & pennarum vmbrâ tegunt, ſolemq; & cælum adimunt; Ter circumuolant planitiem, dum incolæ exclamant, precantur, tremunt, gratulantur. Dux auium animaduertit ſibi prædam, & ex toto agmine ſeligit quicquid palato maximè arriſerit; nunc duos boues, nunc elephantum rapit; dein ſtatim alites reliqui pro ſuo quiſq; modulo & appetitu in reliquum agmen irruunt: hunc vitulo, illum agno, apro alium, alium anſere vel cygno videas onuſtum: quo ſubinde facto, omnes non ſine canora populi acclamatione auolant, & intuentium oculos effugiunt: Quicquid ſupereſt (quod ſanè plurimum vt ſit neceſſe eſt) illo ipſo die à populo iſtic diſcumbente conſumatur iubet pietas; quo ſic

In Larcinia ſyluas; ibique degunt: quære l. 4. c. 4.

ſe

12685a?

se nimiùm replent, vt per dies fere quadraginta carnem fastidiant, & exinde piscibus, sed sumptu longè maiore, vino coctis conditisque, & dapibus Golosinijs, vescantur; cum, vt se recreent aliquantulum tanta ferculorum varietate, tum vt eo acriore animo carnem diu neglectam aggrediantur: Vnde religiosam Quadragesimæ obseruationem in regionibus Pontificijs etiamnum credederim inualuisse.

CAP. II.

Electio magni Ducis.

FEstino ad Palatiũ magni Ducis quô me duxit meus Genius feliciter, illo ipso die, quo nouus princeps pro more regni creabatur: In Isthmo plane medio inter vtramque prouinciam sita est arx longe augustissima; quam ferunt olim struxisse *Omasium* quendam Gigantem, vastæ molis, parẽ, non illi, cuius effigiẽ nostrates Academici è vicino colle excisam inuisunt & admirantur; sed illi

potius quicunque fuit hominis monstro, cuius binos dentes maxillares è puteo quodam Cantabrigiensi effossos vidi, vix humano capite minores; quibus profecto dens ille in Vtinensi littore repertus authore Sigeberto, sponte cederet: Nanus erat huic homini comparatus [a] Orestes ille Plinij, aut [b] Orion Plutarchi: Finge tibi potius Antæum cubitorum 60. aut illum, cuius cadauer non procul à Drepano refossum, 200 (vt ex osse coxæ coniectari licuit) cubitorum refert Boccatius: hunc ego germanum huius fratrem autumârim. Scilicet hic primus regionem hanc, olim sub Frugionæ ditione positam subegit; eiecit priores incolas, nouos populos dedit & iura noua: Cuius animam putant monstrosissimi alitis formam, errore Pythagorico, induisse: eumque quotannis hoc nomine, vti diximus, stato die venerantur. Non secus iste à misellâ plebeculâ, ac Mahumetes à suis Turcis vbique colitur: Heic in spatioso arcis atrio

a 7. cubitorum, Plin. li. 7. c. 16.

b Cubitorum 16. quod tamen Ori putabatur.

12685a?

trio cernas monumentum huius memoriæ ſacrum, ſtatuam viſendæ altitudinis, antiquo * Lyſippi Coloſſo ęneo haud parum ſanè proceriorem; iuxtâque tumulum, in quo ſignaturas quaſdam vidi, ſed inuida vetuſtate ita corroſas, vt non facile ſenſum aut verba eliceres, iuxta illud Ouidij,

——ſed longa vetuſtas
Deſtruit, & ſaxo longa ſenecta nocet.

Sic ſe habebant liturarum reliquiæ:

* *Aut* Charetis, *diſcipuli huius Lyſippi, altitudine 70. cubitorum,*

ORAS FAGON. DUX DOMINUS
VICTOR PRINCEPS DEUS
HEUS EXCLUDIMUNIT
MINUIMUT FAMELICUS
PRATEREAT TENUIS
SACUTET SOKRUS
HAERES NIHIL ESTIUQUE
POTEST. SURDUS QUI
NUD. QUIAMBET HOSTIS
WITH VENTRES ET
VALETE

12685a?

Ego sic censeo restituendum: penes lectorem esto iudicium.

OMASIVS FAGONIÆ, DVX, DOMINVS, VICTOR, PRINCEPS, DEVS HIC IACEO: NEMO ME NOMINET FAMELICVS, PRÆTEREAT IEIVNVS, SALVTET SOBRIVS: HÆRES MIHI ESTO QVI POTEST, SVBDITVS QVI VVLT, QVI AVDET HOSTIS. VIVITE VENTRES ET VALETE.

Hæc regia Ducis est, quem ille primus legislator voluit non certo, vt alibi, imperio frui, sed anxio semperq; mutabili. Nam ex honoratissimis regni familiis, quæ multæ sunt, *Mentonum*, *Bucconum*, *Ventriconum*, *Palatinorum* cuiquam licet ducatum ambire, &, vbi meruerit, vendicare: sic ergo se habet Ducis electio: Quotannis instituitur solenne certamen, quod quidem non lanceis aut currubus, aut remis, sed dentibus peragi solet; vbi qui vicerit, præter Coronæ pampineę honorem, regni

Seneſchallus Duci proximus exinde ſalutatur: Finitò certamine ſurgit quiſque, ac tangens ſacrum Omaſij tumulum, Bacchum iurat & Saturnum, & ipſos Omaſii manes, ſe abſq; fraude ac dolo malo negotium hoc ſequens tractaturum; dein ſuo ordine theatrum conſcendit, hunc in diem non nimis altè concinnatum, futurum examen ambitiosè expectaturus: Tandem prodit novus Seneſchallus, cingulum ferens aureum, gemmis probè ſtipatum immenſæ quidem longitudinis, *Sacram Zonam imperij* vocãt indigenæ; cui verbum intextum animaduerti, *Si nihil vltrà:* quâ ſe primus omnium induit dux prior, notatq; abdominis ſui menſuram, ſequuntur hunc ſuo quiſq; loco proceres reliqui; quicunque vero cinctorium iſtud non diſtento ventre nec retento ſpiritu ſic vrgere poterit, vt altiore adhuc foramine opus videatur, maximo acclamãtis populi applauſu *Dux Crapuliæ* ſalutatur: Cui ſtatim regius pocillator flexis geni-

12685a?

genibus amphoram porrigit ampliſſimam, monétque populo ſuo propiniet ſalutem: Is vaſe arrepto, apertóque, concionem habet ad populum, ſi poteſt, congruam; ſin minùs, blandam certè ac beneuolam: Cui ego & aurem adhibui & animum; ſed (quæ illis gutturalis locutio) ſonum horrui, ſenſum non intellexi: ſummam percontanti ſic reddidit interpres: Poſtquam, inquit, gratias habuiſſet ingentes Baccho, Carneæ deæ, & nigellis quotquot ſunt numinibus, & in primis imperii largitori Ventri, qui illum ducem maximum creaſſent hodie, ſuiſque oculis gratulatus eſſet, qui ſe, priuſquam exciderint, ducem potentiſſimum intuerentur; ad populum ſe conuertit, ſuauiſſimâ oratione, Omaſium ſanctè iurans libertates ſe noſtras propugnaturum, promoturum negotia, hoſtes fugaturum, ſequuturum conſilia, foturum ſtudia, vota ſuſcepturum, laxaturum gulas, menſuras ampliaturum; denique quales ſumus ſeruaturum, facturum

facturum quales esse desideramus. Dein Fami, Abstinentiæ, Diætæ, malæ ceruisiæ, Macilentiæ, hostem se acerrimum professus est; iurauitque denuo neminem se præside ieiunaturum impune, neminem ingratiis græcaturum: Quare, inquit, agite, per sanctam saturitatem; estote semper hilares; & quando potestis, obsequentes: & ita suauiter intret, tutoque exeat pulchellus iste cyathus (quo dicto vinum lentius ebibit, fundoque vasis inuerso labrum pollici, pro more applicat) vt ego vos semper ebrios, saturos, fortunatos cuipo: Populus læta voce cælum implet ingeminatque;

Cagastrum vox est Paracelsica, oppositæ Eliastro: & not petimus à κακῶς γαστρι.

Cagastrius (sic enim illi nomen) *augustissimus Crapuliæ Imperator, viuat, regnet, crescat.*

Insignia regni statim illi tradita struthiocamelus ferrum vorans, cum verbo *Digere & Impera*; & denique pro fascibus, gladiove, aut sceptro, cultellum vnà cum doliolo aureo in manus ipsi dedit Senescha-

lus,

12685a?

lus, & solenni verbo dixit, *Vtere & fruere*. Prætereo lubens struices quas illic vidi hac nocte patinarias, montes carnis, vini torrentes; id vnum silere nequeo, compita omnia nocte hâc, ita strata fuisse viuis ebriorum cadaueribus, vt victorum hostium castra solent post maximam stragem. Nihil ferè habent in se singulare vrbes reliquæ *Deuoracum*, *Porcestria*, *Sarcoboscum*, *Verulanium*, *Lingastrum*; quarum mores habitúsque ex vna facilè colliget Lector.

CAP. 12.

Insula Famelica, vel Terra d'Hambre.

EXcidit nobis insulæ *Famelicæ* mentio. Illa (ne quid lateat lectorem) longitudinem habet graduum 330. latitudinem vero 54. oppositra quidem ab Aquilone Cap. Blanco, ab Austro aũt paludi Tryphoniæ: Terra petræa, montosa, infœcunda, nuda, are-

arenosa; arbores heic aliquot, sed decorticatæ caluę; quæ nec fructum ferant, nec frondes: quin neque flos nec gramen (quod alibi viresçit iniussum) vspiam hîc crescunt. Veris hyemísque vices nescit solum exsuccum, & planè demortuum; siue quod herbas frondésque primulum enascentes carpant, voréntque auidissimi indigenæ; siue id fiat iratæ Cereris imprecationibus, quam ferunt (dum filiam iam nuper amissam per maria, per terras sollicitè disquireret) incidisse in hanc insulam, & in eius scopuloso littore naufragium passam fuisse, ac proinde diris deuouisse hanc terram, ac iussisse, ne quid istic deinceps nascerentur. Incolarum nemo sedet hîc volens, sed exilio è sua terra eiectus: hi omnes colore sunt fusco, & subpallido, cute durâ, contractâ, & Elephanti more hiulcâ; omnium quos sol vidit macilentissimi; vt ἐκλείβει tibi aliquod nouâ cute obtectum, aut hominis vmbram referat quis horum cadauerosus

12685a?

sus hospes: Videbis hîc alium muscis insidiantẽ, vermiculis aliũ, nec desunt qui terrę cutem radunt cultello, vt abditas quærant herbarum radiculas; quin & sibi mutuo, vbi licuerit, prędæ sunt; quod à se prudenter factum Aristotelicâ regulâ defendunt; etenim crescente hospitum numero necesse est crescat rerum omnium indigentia; nec quem liberat aduenam nouitium nisi vel robur, vel macilentia.

Fabri ferrarii ferè sunt omnes; quanquam & Pamphagones Philosophos huc omnes ac medicos relegent, & Hispani omne genus libertos. Terribilis formæ bestia per huius insulę deserta passim oberrat, *Nuchtermagen* vocant, ἀνήφαλος; quæ horrẽdissimo latratu cælum implet; quem sonum qui semel duodecim horarum spatio non audierit, surdescit illico; ter vero qui audierit, nec quid prædæ obiecerit ante horas duodecim, moritur. Alia hîc animalia, præter lupos & Cercopithecos caudis aliquantulum curtos, nulla vidi.

Composita vox a duabus Germanicis: Nuchter, *ieiunus,* & Magen, *stomachus; vnde Anglicum* Maw; g *resoluto in* w. *Cercopitheci caudas suas deuorant, famis impatientes.*

YVRO-

YVRONIA, ALTERA Crapuliæ prouincia.

CAP. I.

Terra ebriosa.

Ingenium populi.

YVRONIAM aggredior: cuius nemo accuratam à me descriptionem exspectet; neque enim ausus sum illorum vrbes inuisere, donec iam obtenebrescerēt, cum iam ciues somno vinoque sepulti. Quid metuerim mihi rogas: neque hoc inuidebo Lectori; *Burgomagistrorum* largitatē; quibus in more est aduentantes quosque hospites, nescio quot vini congiis excipere; aduentumque illis munificentissime gratulari; publicis impensis ac nomine ciuitatis; quos ebibant ipsi omnes necesse est, ni ingrati, & (quod peius est) reipublicæ hostes haberi mauelint. Metuebam mihi ab hoc honore, & periculo: Regio est aliquanto maior Pamphagoniâ, tan-

12685a?

tantoque imtemperantior quanto illa opulentior. Latitudine vtramque Germaniam vel adæquat, vel ſanè ſuperat. Nulla regio eſt vbi vel vberiùs proueniant vuæ, vel feliciùs; adeo vt, quæ ſingulis Europæis gentibus propriæ ſunt, Germaniæ albiores & tenuiſsimæ, Galliæ rubicundæ, pauloque fortiores, Hiſpaniæ colore medioxumæ, virtute generoſiſſimæ, omnes iſtic abunde creſcant. Temperie aliquantulum à Pamphagonibus diſcrepant: illi calido & ſicco delectantur plurimum, hi calido & humido; Illi proinde culinarii & furui, hi cellularii & rufi *Crapuliani* â vicinis ioco nuncupati: Neque minus ingenio; tanto enim Yurones illis diſertiores ſunt, quanto magis impudici: ineunte quidem ætate plerique omnes ingenioſiſſimi ſunt; prouectiore vero & præſertim decrepitâ, ita obliuioſi, vt vix ſui nominis meminerint.

CAP.

CAP. 2.

Yuronia tributa in suas partes.

Triplici potu genere inebriantur potatores. Vino, cerusia, aquis elambicatis vino calidioribus; hinc tres Yuron. partes.

PRouincia hæc in tres præcipuè comitatus ab incolis distinguitur; *Oenotriam* vel *Ponsiniam*, *Pyræniã* vel *Zythæniam*, & *Lupulaniam*, quæ & aliis *Houbelonia* dicta est.

1 Oenotria, *ab οἶνος, vnde* vinum *Latini*.

2 Pyræn. *à πῦρ, & οἶνος.*

3 Houbel. *Gallis* Lupulus. *Hinc nomen Anglicum,* Hoppe.

Quod ad *Ponsiniam*, (vocabulo vt ego putabam corrupto, *P*, pro *B*; *F*, pro *V*, more Germanico malè pronunciato) *Meionium* salsum flumen hanc à Pamphagonia scindit ab Occidente; ambitque ducis regiam: cuius tamen vndas non quidem à Mari deriuatas putant accolæ, sed ab aëreo quodam fluore conflatas; Continet illa in se multas vrbes egregias; Hic. n. in primis occurrit mihi *Pãpinolæ*, vel *Ampelonæ* viculus quintuplex, qui per Olmios se colles pulchrè diffundit, & vsque ad Traubenam vrbeculam, pro lateritiæ materiæ colore rubicundam, porrigitur. Ima in valle quæ *Torcolia* dicitur, Licoris

12685a?

coris elegantissimi fluminis natiuum cubile est: per cuius amœnissimas ripas, plurimas vidi ciuitates hac illac vndiquaq; sparsas, non sine prudentissimo delectu fundatorum, *Bacheram*, *Krugtopolin*, *Chytræam*, *Cadillã*, ligneo muro circundatam: Reliquus sane orbis, quâqua patet, flumen huic vni conferendum nullum habet; *Danubius*, *Tamesis*, *Volga*, *Tyberis*, *Sequana*, aut ille *Guianorũ Raleana*, præ isto plane sordent: nam præter limpidissimorum tacitéq; labentium fluctuum lasciuos errores, aqua dulcissimi saporis est, quæ nec optimo nouit vino cedere, nec mellitis Turcarum poculis. Peculiare quoddam piscis genus sibi vendicat hic Oceani filius natu maximus, *Pistrin* minorem; indigenæ **Sprukwall** vocant; cui mos est maximã liquoris mustei copiam è cauo vertice in altum egerere; quem vicina gens scaphis excipit studiosissimè; domique adseruat: Hic inter decurrendum *Faesseram*, vrbem herclè ingentem, oblongam

Hoc omen indit Gesnerus huic pisci: nos Whirlpool, *appellamus.*

oblongam inuiſens, diuortit tandem per latam vini cellæ planitiem, ad Metropolin huius prouincię *Zouffenbergam.*

CAP. 3.

Zouffenberga Metropolis Yuroniæ deſcripta; & ſub hac, Yuronum habitus, moreſque.

ZOuffenberga, ignoto mihi nomine, niſi quod ſonum Germanicum præſe ferre videbatur, colli ſuperædificata κατβαρεστὼς apparet, quaqua vorſum aſpicienti: vrbs valde celebris, & emporium ſitus beneficio commodiſſimum; ex Orientali parte doliorum aggeribus probè cincta eſt, quorum etiam coſtis domunculæ omnes obteguntur. In ipſo portę veſtibulo ſita eſt à mane ad veſperam ex inuiolando legis præſcripto Amphora prægrandis, *Poculum hoſpitale* ſua lingua vocant ciues, cuius anſæ inſculptum eſt vetus illud, ἢ πιθι, ἢ ἀπιθι, quiſquis ingreditur, aut totam ebibit,

12685a?

ebibit, aut fiſtitur Magiſtratui, rationem contumaciæ redditurus: Supernè ſculpta vidi vrbis inſignia, Hirudinem nudo pedi inhærentem, cum verbo iuxtà poſito, PLENA QVIESCO: Hîc ego perquam certè opportunè conueni hoſpitem iam vrbem ingreſſurus, hominem peregrinum gente Loçanicum, qui ſe ſuâ linguâ *Cinciglionem* nominabat. Is me ſub veſpera clanculum introduxit, ac multa docuit, quæ ipſe nullus deprehendiſſem: Ædificiorum & materia & ſtructura non abſimilis Pamphagonicis, niſi quod anterior pars domorum vite continuâ ſic prorſus obducatur, vt ni vndiquaque penderent Tabernarum inſignia, profecto in media te vinea putares obambulare: ſpectaculum herclè non iniucundum. In foro publico æneis ſuſpenduntur catenis ſingularum menſurarum exemplaria ſigillo regni ore ſummo conſignata; iuxtaque legum ſacrarum tabulę, quas etiam nos paulo poſt fideliter commemorabimus.

* *Itala vox à ſono deſtillantis vini petita.*

Nudi incedunt incolę, nisi quod omnium tempora pampineis corollis adumbrentur: Cute tamen mire depictâ, veterum Britannorum more: Huius quidem Centauri, illius Tragelaphi, alterius columbæ, alitis bibacissimi; est & quem cernas Amphoræ formâ tam artificiosè superinductum, vt brachijs lateri incuruatis viuam iurares amphoram: Vidi & qui Balænam ita pulchrè referret, vt illo vomente, nemo non putaret & hunc Cetum, & quod eiecerit, Oceanum. Ardebat mihi animus publicum conuiuandi morem, clàm ciuibus intueri; Cui demum annuit hospes, quanquam non sine plurimis, iisque seriis periculorum præmonitionibus, morumque documentis; quibus ego probè instructus ad prætorium, vbi conuiuia solent agitari sub noctem vnâ cum fido duce, me contuli: Confluunt, discumbuntque eodem planè more quo Pamphagones prius, nisi quod iltic plus poculorum obseruaui, fer-

culorum

12685a?

culorum minus: Vaſe duplici ſtipatur quiſq; ex vtroque latere; matulâ, quâ vrinam, trullâ quâ vomitum excepturus eſt. Initio quidem libant Baccho, communi deo; non illo more quo Romani olim, paulo vini diffuſo humi, ſed longè religioſiore: Iuxta ſummum menſæ Bacchi ſtatua erigitur, tenentis dextrâ quidem ingentem crateram, dum præ nimio pondere, (quod Virgilius olim) feſſæ ſubuenit læua ſorori: Huic ſacerdos ſupplicum conuiuarum nomine cadum vini (neq; enim minus capit) iugiter infundit; quod per cauos quoſdam tubulos, veluti tot venas ad os vſque & femoris iuncturam deriuatur; atque ita erumpit, quaſi vinum ſimul & euomere, & mingere videretur: Hæc autem illis Clepſydra eſt moderando conuiuio; poſtquam enim is egerere deſierit, iſtis ingerere religio eſt. Dein ſalſamenta non vnius generis apponuntur, placentæ ſalitæ, haleculæ, & ſalibus exeſæ chalcides, pernæ pluſ-quam Weſtphalæ,

radices carduorum ſylueſtrium, Anchouiæ ſiti proritandæ. Tum ſtatim plena circũuolant pocula, ſonantque vacua, vt vix demum ſtatueres impletáne fuerint vt euacuarentur illico, an exhauſta vt implerentur: &(vt Plautinus ille) ſcaphio, cantharis, batiolis bibunt. Præbibiturus alteri ſolenni cantiuncula illum prouocat, dein dextris arctius coniunctis, concuſſiſque vehementius, poculoq; ori eius ferè admoto, rem aggreditur; & poſt multas interſpirationes, remiſſóſque ſpiritus, & blandas ſermocinationes anſam poculi non deſerit, donec totum epotârit; pari modo reſpõdet alter; Menſa ſecunda ferculis nõ ita magnis ac opiparis inſtruitur: quam etiam nouâ potione contemperare ſolent. Demum & tertia rariſſimo fruticum apparatu pulchrè inſtauratur; quâ fere finitâ, mappâque iam prouolutâ, Magiſter ceremoniarum, clarâ voce, **Geſundheits** ter præconatur: Quo ſono ſciolus ego dimiſſam putaui turbam,

Exulat hinc illud Græcanicum, in veterum etiam Romanorum conuiuiis vſurpatũ: Καὶ πίνετε πίνοντες πρὶν πιεῖν μὴ, τίτλαγξ. Plutarch. συμπωσ. decad. 3. Athen. li. 10. Plautus in Stiche.

12685a?

discessionemq; meditatus, moui pedem; quum manicam mihi leniter vellens, hospes, Huî, tam cito, inquit somniculose spectator vix dum incepto conuiuio? en tibi vt non languido cursu defluat Bacchi clepsydra; mane paulum & scenę huius catastrophen patienter exspecta; Paruï, stetique: Cum vnus è conuiuis exuta corolla, flexisque genubus, velut vota facturus, sextarium arripit; & *Salutem*, inquit, *Cagastrio potentissimo Crapuliæ Archiduci*; Bibit, anhelat, respirat, eructat, sermocinatur; donec post certa quædam interualla, totque hausțus, quot nomini suo literæ, fundum inuerterit; quo facto, κοτυλίζει, & (quod Horatius) *mero tingit pauimentũ superbo:* sequitur à summo quisque, iisdemque poculo, facto, & gestu fidum se comprobat ciuem ac beneuolum, quodque mauult strenuum potatorẽ. Assurgit statim alter, & Bene vos, inquit, bene nos, bene celeberrimam & angustissimam Zouffenbergam:

claréque interim ructat, incuruato genu, bibit, ebibit; nec quis audet non sequi; Tertius Yuroniæ nominat honorem, proceréſque; vnicuique ſuppetit aliquid, quo reliquos pelliciat ad nouos hauſtus. Tandem cum vna æque pocula potitauit quiſque, quod ſplenem mihi mouit maximè, poſt hæc ſeria, ordine ſuo poetam agit vnuſquiſque Muſis omnibus inuitis, ſolius Bacchi numine, ac ἰσθυσεμνῷ: æmulus ſcilicet antiqui moris, cuius meminit in ſympoſiacis Plutarchus, cantilenam quiſque ſuam modulatur; inſtar lyræ erat poculo inſonans cultellum: & pulſatum eſt ædipol harmonicè: Alter amicam ſuam laudauit, alter Dionyſij virtutem prædicauit; alter quæ res ſibi cum vxore domi erat, propalauit, vt ſuccurrerit mihi ſtatim illud vetus Laberij:

Vere de iſtorum quopiã dixerit Horatius: Aut inſanit homo aut verſus facit;

Ab hac more proculdubio petitum eſt illud Græcorũ, Διθυραμβοποιὸν νῦν ἔχεις ἐλάτηρα. *Vt interpres Ariſtoph. in Auibus. Nonius.*

Ebriulati mentẽ hilarem accipiunt;

Alter falſo carmine in abſentem luſit; omnes numeris (vt mihi videbatur) planè Anacreonticis; Dignum patel-

12685a?

patella operculum: Interim dum hæc fiunt, quot ora hominum, tot discrepantes affectus conspexisses; Hunc præ mero amore socio allachrymantem, illum oscula libantem proximo, alium in risus immodicos solutum, alium deuotâ mente Baccho prouolutum, alium, * cui poculum non citius allatum est, stomachantem, iurantemque centum mille Diabolorum myriadas, alium nutantem & simul ore spumantem. Ab initio autem conuiuii, quoniam ita lubricâ sunt plerique memoriâ, vt officii sui facile obliuiscantur, adsidet paulo altior Notarius publicus, **Auffzeichner**, qui haustus quosq; in tabellas velut acta publica refert; quid quis, cui propinauerit, sedulo describit; finitâque cœnâ, modo quis auscultando fuerit, recitat.

* ἀγρυπνία τῆ τῦ σώματος ἀφθόνῳ χορηγίᾳ, vt illic de Elephantis.

Trinkenius, *Bibulo* 3ª Congia.
Bibulus, *Oesophagio* sesquiãphorã
Dipsius, *Leinio* 2. sextar.
Drollius, *Biberio* totidem.
Zaufenius, *Saturioni* semicad.

Si

Si quis demum officio defuisse deprehendatur, (modo soluendo sit) adhuc satisfacit; sin minus, ineunte conuiuio non sino magno se fœnore tenetur liberare: Perlecto iam catalogo, clepsydrâque exhaustâ; Illud vero vnũ, inquam ego, paulo solicitiorẽ me habet, quî isti commodè deducendi sint domum; Facile id fiet, respondet hospes; Vides tunes illos qui tot ferreis annulis istic in foro alligantur? hos cautiores ministri (quibus ante finitas epulas poculum libare piaculo est) vix etiã sibimet ausi confidere, forib. herilib. affixos, nouũ Ariadnes filum sequuti, rectâ domũ vnà cum sua mandra remeant, quantumuis illum nocte: sed quid si quis funem interea mouerit loco? subrisit ille; Et quenquam putas hoc noctis, inquit, ita agere excubias? nouimus tamen hoc factum aliquando; Tum is & domum petit & vxorem non suam; quod tamen ipsa fortassis æque temulenta, nõ ante crastinum meridiem persentiscit; tunc autẽ quod nescientes fecerunt,

rident

12685a?

rident scientes: Certò enim ipsis persuasum est, *Non peccare quicquid quis facit ebrius*; quia non ipse, sed *Bacchus* id perpetrat; occurrebat mihi tamen illud Luciani, οὐκ ὁ Διονυσος ποιεῖ τὸ δι' ἀμετρον τῆς πόσιως. *Lucian. dialog.*

CAP. 4.

Equites aurei dolij, Legesque loci.

IN prætorio etiam vrbis suspensum vidi aureum illud dolium, quod equitibus huiusce Ordinis nomen dare solet; nam qui ter istud sobrius siccauerit, eques exinde creatur à Duce; donaturque torquato insigni dignitatis; neque contemnenda sunt horum equitum priuilegia; vbicunque.n. sūt & mensis dominantur & tabernis; vinum cuiuscunque generis gratis afferri iubent, & modum cuique prescribunt potandi: Hi in omni solenni cōuiuio vt gladiatores olim Romani ensibus, poculorū numero contēdunt, quique plura nec dū ebrius exhauserit, victor euadit, triumphatque serio: ebrietatis autem

Vel Helotarum Laconicorum more.

autem iudicium hinc peti ſolet, qui protenſum digitum lucernæ ardentis flammulæ rectâ poteſt immittere, quicquid præterea dixerit, egeritve, ſobrius habetur. Habe demum lector, *Zouffenbergæ*, ſed & *Yuroniæ* totius leges; riſumque, ſi potes, tene:

Pomeridiana fides irrita eſto.

Pocula nemini ſua ſunto.

Qui meri aliquid eiecerit cottabizando præter ſpumam, ſemet incuruans effuſũ liquorem linguâ abſorbeto.

Propinanti reſpondeat quiſque eodem poculo modoq; quo erat prouocatus; qui ſecus faxit biduum ſitiat.

Pocula ſemper vel plena ſint vel vacua: dimidiata qui vel appoſuerit miniſter, vel conuiua tulerit, reus eſto læſæ ſocietatis.

Ebriũ qui ſobrius percuſſerit inteſtabilis ſit: qui ſobriũ ebrius, abſoluatur.

Quiſquis ebrium ſobrius ſpoliauerit, vino interdicatur in perpetuũ; qui interfecerit, ſiti pereat.

Qui ſiccam ſalutem precatus fuerit Crapuliæ Imperatori, læſæ maieſtatis damnetur. Natu-

12685a?

Naturâ vel morbo abſtemius exeſto.

Rectilinearis greſſus à cœna ſcelus eſto.

Quiſquis triduo in vrbe manſerit, Baccho ſacrificet.

Ciuem qui nuncupauerit mœchum, aut furem, ferat impunè; qui abſtemium in ius vocator.

Qui vinum aquâ miſcuerit, ad caninam menſam damnator.

Qui Bacchum iurauerit, nec ſeruauerit fidem, inteſtabilis eſto.

Qui poculo alterum petierit iratus, & vel quid vini effuderit, vel vas ipſum fregerit, proximo die poculis & manum, & labra abſtineto.

In veſtibulo Prętorii ſcriptum reperi:

Hæc domus eſt lætæ ſemper bonitate repleta.
Hîc pax, hîc requies, hîc gaudia ſẽper honeſta:

Inſcript. Stilliard.

CAP. 5.

Artes, & bellandi mos Yuronibus.

LIppi ferè ſunt omnes, & paralytici; ſtrumaq; inſignes nobili, quali ſu-

ſuperbiunt Alpium & Pyrenæorum coloni: Pictores longe optimi ſunt, dum tremulam facit manum ebrioſa ſenectus; vt merito hîc illud cogites Luciani οὐ γὰρ ἀνὴρ αὐτὸς ἦν, ἀλλὰ ταῦτα μεθύων ἐποίει; Sed & poëtas habent plurimos, quos Dux illorum non lauro (quippe religio cuiquam eſt plantam viti inimiciſſimam geſtare) ſed hederâ donauit; ſordidum genus hominum ipſæque fæces imæ plebeculæ; quibus ego non minus indignor ſacrum illud nomen quam Antigenidē ſuum ſtomachatum ſcribit Apuleius, quod monumentarii ceraulæ tibicines dicerentur. Homuli planè rudes, ἀναλφάβητοι, qui maternos vix norunt rhythmos concinnare, hi quadris alienis victitant, nouis Epithalamiis Elegiis, Epitaphiis tabernas replent, triumphos diſponunt, edunt ſpectacula, & ita cantionibus præſunt nobiles Choragi, vt equites poculis. Vnicum illis ferunt ætatem hanc tuliſſe verè poëtam, quem propter intempeſtiuum veriloquium fame audiui periiſſe.

Hpul. Aſin.

12685a?

iisse. Præliantur quidem sæpius, socii communis belli; sed semper inermes, nec vel indusiis, Hybernicis armis indutis; pro lanceis sũt sudes vlmeæ quib. vites inniti solent, acuminatæ, & igne paulum obduratæ, nec vel dici vel credi potest, quàm illi & strenuè pugnarint, & feliciter vicerint aliquoties; cautũ est scilicet, ne quis parũ ebrius cum hoste cõgrediatur; vinũ igitur audacem facit, audacia sæpiuscule fortunatum.

CAP. 6.

Exequiæ Burgomagistri. Bacchi sacrificium.

ILla ipsa nocte quæ testes nos habuit conuiuii, quidam è Burgomagistris, cuius ædes in altiore colliculo sitæ erant, è fenestrâ excidit, quam is parũ sui compos, nec benè palpans ostium putarat; fractâque ceruice, statim expirauit. Cuius exequias magna cum pompa luctuque celebratas vidi: Pullo se quisque colore tingebat, proque sertis pampineis cupressea induebat; Cadauer impositum nõ sandapilæ, nõ pyræ, sed dolio semi-

ſemipleno iniectum, iu puteo vini pleno non tam ſepultum quã ſubmerſum eſt: nam vbi Romanis in more erat pyræ altiori glebas thuris (vt loquar cum Lucretio) & omne genus ſuaueolentium aromatum ſuperiniicere, hîc vrnulam quiſque vini infundit tumulo, mortuoque valedicit. Statua illi erecta in medio Bacchi atrio, inſcripta illorum lingua hoc carmine:

Nõ patuere fores, patuit quæ nocte feneſtra,
Ianua mortis erat, ianna honoris erit.

Et illud. Vina dedere neci *G.* vina ſepulchro Funde; ſitim nondũ finiit atra dies. *Senæ in Templ. S. Dominici: Adhuc & tertium:* Vina dabant vitam; mortem mihi vina dederunt; Sobrius auroram cernere non potui.

Biduum ego iſtic tutus manſiſſem, cum ad me hoſpes, Heus tu inquit, latuiſti probè, hactenus; ſed tertium ſi adhuc diem egeris, neceſſe eſt Baccho ſacrifices; illa mihi cura incumbit ſcilicet, ni in tuam gratiam peierare malim: Cui ego, & quis ille mos eſt, quæſo, cui tam neceſſario parendum eſt; id, ſi ſemel cognouero, aut diutius permanſurus faciam, aut hodierno diſceſſu hoc te metu ac periculo liberabo. Vidiſti, inquit ille, heri Bacchi ſtatuam in foro; crateramque

12685a?

rem que, cui vnum infundebant, libaturi, duplicemq; infusi egressum; Alterutri horum os applices oportet, indéque haurias plus quam sat est, donec humi procubueris; tum deniq; illo ipso in loco prouolutus, destillantis adhuc vini imbre, vsque dum desierit, proluaris. Sed, amabo, dic mihi serio, inquam, num qui vnquam peregrini hoc fecerunt? Ad vnum omnes, inquit ille, quidam perquam lubentes, alij etiam inuitissimi: Ego vero abeo, inquam, tu modo expedi mihi sodes quæ secundas teneat è reliquis Yuroniæ partibus. *Zythæniam* ille mihi laudauit, quam alij *Pyræniam* vocant, sub ditione Tricongij, è nobilissimâ Cantharidum familia oriundi; simulque monstrat viam, satis per se facilem, iubetque valere.

Ossa mersi sitiunt; vino conspergesepulchrũ, Et calice epoto care viator abi: VALETE POTATORES. *Script. Senæ in Templo S. Spiritus.*

CAP. 7.

Pyræniavel Zythæniæ, & peregrinatio ad sacrum vtrem.

PErgo ego iam ſolus Aquilonarem plagã verſus, & à tergo mihi relicto *Schaum* albido flumine, perueni ad *Kotzungã*, villã omnium quas vidi teterrimã, olidiſſimam; iamq; in ipſis Ponfiniæ terminis *Validolium* ſalutaui, ſatis commodam nitidamq;; in qua tamen fontẽ aut fluuium nullum animaduerti; vt audio, ne vinum Nymphis adulterari poſſit: Id vnum queror, cuius monitum volo Lectorẽ; ita proficiſcenti mihi moleſta fuiſſe pocula, vt cruces Italę & Hiſpanę ſolent feſtinanti viatori; quę ad tertium quemque lapidem ſub ſacro fornice plena diſponebantur, quibus illibatis perigrinanti fas non eſt illâc præterire. Conueni tandem viatorem, viliſſimo ac villoſiſſimo ſagulo ſuperindutum, fronte ac pedibus nudum. Ego ſtatim quò tam grandi gradu tenderet percontabar. Cui ille, Peregrinationem, inquit, longam ſuſcepi ad *ſacrum vtrem Schlauchbergæ*. Miratus nouum vrbis nomen, iterq; inuſitatũ; multa rogabam de regionis vrbiſque ſitu,

12685a?

situ, de consilij ratione, ac vtris denique illius virtute; tulique responsum: *Schlauchberga* vrbs est in vltimis fere Pyræniæ finibus & Loçaniæ, ab vtrâque regione celebratissima; in qua præter alia colendissima religionis monumenta, ędes sunt Bacchi Pyrodis, *Capellam ardentem* vocãt, non vt in alijs regionibus adulti, barbatíque, sed embryonis; illâ ipsâ formâ quâ totus ardens à Semeles vtero, patre obstetricante, olim ereptus est, ex ardua rupe excisæ; è quarum tecto, pyropis aureisque flammulis magnificentius ornato, vt cataractæ in nescio quod Indicum mare, guttæ perennes fumantis tepentísque liquoris in vtrem subiectum continuo fluxu destillant; quem supernè ferunt tanta virtute imbutum, vt quisquis piè deuotéq; ex eo largius hauserit, nunquam deinceps aut ante mediam noctem sitire, aut ante meridiem inebriari possit: Id vero vtrunque mihi homini publico, multum facessit negotij; qui neq; ad mediam vsq; noctẽ

dormire possum, quin præ nimia siti surgam; neque mane surgo, quin ante meridiem grauissimo somno præmar ebrius; Hunc ergo in finem, nisi quod paulum aquæ libauerim hodie de puro fonte, per triduum hoc siticulosus incedo, vt tanto plus merear de hoc igneo numine: nec quis aut mihi sic amicto, aut meo cuicunque comiti poculum audet obtrudere importunius. Ego amplexus auidè oblatũ mihi tam opportunè priuilegium, & comitatum illius, & patrocinium obnixius efflagitabam. Tandem vbi non parum viæ garriendo transegissemus, mutatam soli faciem animaduertens, in qua nunc sumus regione sciscitor. Hic inquit, ex quo latam illam paludem traiecimus, Methium designans lacum, tractus est Vscebatius, proximior Pyræniæ regio; non æque culta, sed multo felicior nostra Oenotria, siue terræ virtutem, siue aëris temperiem spectes: subolebat mihi, accepto quam primum nomine, & origo vocis

12685a?

eis & ratio: quod ad Βάθος vſque ſoliti ſint epotare, vel ab ὃς τὸ σπεύεος βαθὺ: quàm verè, iudicent Auſtralium linguarum peritiores. Sane populus perquam ſordidus & inhumanus, nec niſi ebrius, vnquam non ferus & truculentus videbatur: qui tamen mihi (vt ſuperſtitioſiſſimi ſunt) comitis tam religioſi cauſa ſatis fauebant; primam quidem noctem in publico vrbeculæ cuiuſdam obſcurioris xenodochio tranſegimus; ſatis pol quietè; hoſpites enim omnes ebriulatos, ſomnóque altiſſimo ſemimortuos & comperimus & reliquimus: reliquas, in quibus nihil tabellis dignum animaduerti, volens taceo. Peruenimus tandem per multas ſyluas inuias, longáſq; paludes ad oppidulum celebre ac frequens, *Portum Aquæ Fortis*: Ego, requiem mihi iam diu pollicitus, quâ nunc imus inquã? aut num hæc ſpes tua eſt illa deſideratiſſima Schlauchberga? Non eſt, inquit ille, ſed quod te recreet aliquantulum, ne vlna terræ metienda

reſtat his pedibus, remis peragetur quod reſtat; quibus poſtquam hæc obſtantia freta feliciter transfretauimus, per quieta Pyræniæ littora (regio enim hæc, Daniæ more, ab Oceano interueniente, duas in partes ſcinditur) ad portum optatiſſimum perueniemus: Nauim conſcẽdimus, ſoluimus portu, & iam in medijs fluctibus agitamur: Sed hîc friget mihi etiamnum timidum hoc pectus reminiſcenti, quantum nos iſthic periculum euaſerimus: Ecce enim nautas ad vnum omnes ebrios planiſſime, ſuíque parum compotes; Heîc vnus dormit in puppi; alter fato Palinuri remum tractaturus, in mare præceps decidit; cui dum vnus & alter fruſtra opem ferre tentant, caſuri & ipſi manibus noſtris ſeruati ſunt: Furit alter, remumque intentat proximo, quod ſocio amiſſo non fuerit opitulatus: cui ille laceſſitus ingeminato verbere, pariter reſpondet; alterutri ſe parti adiungunt reliqui, volant hâc illâc minaces

Virgil. Aen.

12685a?

ces remi, iam in fuſtes conuerſi, & nunc non amplius vndam, ſed auram verberant: Facilè ſternuntur humi quos Bacchi priores ictus vltrà præcipitant: Victores duo (neque iam plures ſupererant) ſero pertæſi tantæ cladis, in nos irruunt, toruè intuentes; noſtrâque causâ hæc omnia euenisſe clamitant: At nos, quibus pudori viſum eſt à totidem ebriis ſuperari, procumbentium armis inſtructi, impotens par hoſtium facilè ſubegimus, armiſque ſpoliatos ligauimus; ipſi nautas egimus; quin & cymba ipſa quaſi non minus ebria nutabat hâc illâc; ita vt niſi ſiccior nobis venti aura ab Æolio vtre opportunius emiſſa flauiſſet, & nauim planè inuitam rectâ promouiſſet, heic nos miſeri remiges ſpem omnem vnâ cum cadaueribus noſtris obſcurè ſepeliſſemus, neq; vnquam religioſus iſte comes Bacchi ſui vtrem inuiſiſſet. Inter nauigandum, quod vnum ſilere nequeo, obuerſabatur oculis noſtris procul à

siniſtris inſula quædam alta & niuoſa, aliquanto Borealior, cuius nomen rationémq; petenti reſponſum eſt: Illa *Glacialis Inſula* nominatur, quò Bacchus iam imberbis, vt iratæ nouercæ ſupercilium fugeret, à patre relegatus eſt; quem cum inhumanius tractaſſent, tandemque vi & armis abegiſſent incolæ, iratus pater terram iuſſit perpetuis niue, ac tenebris operiri. Sed vnde fumus ille quẽ à longinquo videmus è montis niuoſi cacumine erumpentem? Mons, inquit, *ſacer Dionyſij*, in cuius igneis viſceribus expiari ferunt illorum animas, qui nimis ſobriè temperanterq; vixerint, aut illi manus olim violentas intulerint. Hîc ſcilicet pœnas dant infelices vmbræ, aſſiduéq; cruciantur, donec quis amicorum ſuperſtitum, Capellam ardentem inuiſerit, & igneâ illâ aquâ in tumulũ effuſâ, manes liberauerit. Subriſi ego, iã mihi viſus cantatiſſimi illius Purgatorij originem exploraſſe; vt fruſtrâ ſit Odilo ille Abbas cum Monachis

Clu-

12685a?

Cluniacenſibus, qui in Ætnæo monte iſtiuſmodi animarum expiatorium, 600 abhinc annis ſtatuerint. Appulimus tandem, vrbemque inuenimus ſatis quidem elegantem, ſed vtribus vaſiſque coriaceis ſtratam, tectam; nec artifices vllos hîc vidiſſe memini, præter ſutores vtriarios, vt iam tandem quid de coriis Pamphagonicis fieret, ſatis intellexerim. Cuius rei rationem ſic habe; Incolæ non mero vtuntur, vt Yurones reliqui, ſed aquis quibuſdam lambicatis, vino fortiſsimo commiſtis, quarum tanta vis eſt, vt fragili hoc vitro contineri nequeant; quapropter thecas ſibi huiuſmodi comparant reſinâ piceque firmatiſsimas. Ciues rufi ſunt pleriq;, lippi, iracuudi, inuidi, ſuſpicioſi, trementē manu, greſſu dubio; &, quod me terruit maxime, meras flammas & bibunt & ſpirant; quantum enim nos iſtic aquæ, aut tenuiſsimæ ceruiſiæ, tantum iſti huius calidiſsimi liquoris infundunt; vt quoties aliquem viderim iſtorum, non potuerim non ignei *Anno.1000.*

ignei Draconis Franecrensis meminisse: Ego igitur qui modo aquâ periclitabar, nunc mihi magis ab incendio metuebam. Comitem ergo meum Baccho suo supplicantem, præcordiis meis longe melius consulturus, deserui; & ab vrbe Vulcani Cyclopumque, potius quam Liberi patris, me proximo mane subduxi. Iamque dum per extremas *Loçaniæ* oras reditum meditabar, visurus *Houbeloniam*, tertiam Yuroniæ regionem, ecce me subito adorta est armata vis Viraginensium, cinxit, cepit, rapuitque miserrimum erronem, per immensum iter, ad caput regni Gynæcopolin.

Nolo tamen ægrius ferat Lector, quod intacta mihi hoc casu remaneat Yuroniæ pars reliqua; nam vt mihi narrauit nuperus comes, & hæc omnium ignobilissima est, & parum discrepat à cæteris, nisi quod *Houbeloniis* minus generosa ebritas est, magisque belluina.

LIBER

12685a?

LIBER SECVNDVS.

VIRAGINIA, VEL

...es.

...alii Guinea nomine describi solet extrema pars orientalis terræ Australis incognitæ, proxima regno Maletur & Beach. hic nos & Guyniam finximus.

...neã ...Vi- ...est, ...opęi ...A- ...ciſsi- ...riẽ- ...git; ...ulta: ...con-

tinet, ingenio ſimul & morib. valde ſibi diſſonas: Præcipuę ſunt *Linguadocia*, *Rixatia*, *Plorauia*, *Riſia maior & minor*, *Aphrodyſia*, *Amazonia*, *Eugynia*; à quibus non procul abeſt inſula *Hermaphro-*

ignei Draconis Franecrensis meminisse: Ego igitur qui modo aquâ periclitabar, nunc mihi magis ab incendio metuebam. Comitem ergo meum Bacc
diis
dese
pum
me p
dum
tum
tertia
subit
nens
ferri
iter,
N
quod
at Y
narra
nium
discrepat à cæteris, nisi quod *Houbeloniis* minus generosa ebritas est, magisque belluina.

LIBER

12685a?

LIBER SECVNDVS.

VIRAGINIA, VEL GYNIA NOVA.

CAP. I.

Situs Viraginiæ; illiusque regiones.
Terra fœminarum.

GYNIA noua, quam alii corruptâ voce, *Guineã* appellant; ego verò *Viraginiam*, illic sita est, vbi Geographi Europęi *Psittacorum terrã* depingunt; Ab Aquilone *Loçaniã* huic genti inimicissimam, ab Austro *Frugionam*, ab Oriẽte *Moroniam Mobilẽ* & *Felicẽ* attingit; terra profecto ferax, sed malè culta: Regiones sub se multas amplasq; continet, ingenio simul & morib. valde sibi dissonas: Pręcipuę sunt *Linguadocia*, *Rixatia*, *Plorauia*, *Risia maior* & *minor*, *Aphrodysia*, *Amazonia*, *Eugynia*; à quibus non procul abest insula *Hermaphro-*

Guinea noua *describi solet extrema pars orientalis terræ Austr. incognitæ, proxima regno* Maletur & Beach. *hic nos* & Guyniam *finximus.*

Insula Hermaphrod.

Risia minor

Risia maior

Desuergona

Erotium Vel Amaritina

Terra Luxuriosa

Amazonia

Pepuzia

Rixatia

Schlauchburgo

Per Aquas forti

Byrcmans

LOCANIA

Piratic ps.

HOVBELO-

NIA

Ploraua

Tuberony Colles

Tuditoru Vallis

VARIANÆ Vel Moronia mobilis

PARS

RIA

Garilla

LINGVADO

Cynæcopolis

Labriaua

TIA

Menturnea Vallis

Stalis flu.

ASIA

FRVGI

ONA

maphroditica. Harum ego quaſdam peragraui planè inuitiſsimus. Superat reliquas longiſsime *Linguadocia*, in qua plurimæ ſunt vrbes celeberrimæ, *Garrilla*, *Pſudium*, *Labriana*, quã interluit flumen ingens, *Sialon* vocant accolæ, quod ita ſæpe tumet, vt in tam vaſto canali vix poſsit contineri; & ſane depreſsior pars regionis, quam *Mentyrneam vallem* nominant, hinc inde periclitaretur quotidie, ni ſagaciores incolæ oſſeo aggere ripas bene munirent. Sed primas vrbium & Linguadociæ, & Viraginiæ totius vendicat tenetqve *Gynæcopolis*; vbi ego diutius quam vellem, commoratus ſum. Quid ergo de me factum, inprimis referam; ac dein, quæ de nouâ gente dicenda ſunt, ordine meo proſequar.

CAP. 2.
Quid mihi factum à Gynæcopolitis.

QVam primũ me duræ victrices è Loganicis finib. raptum in forum

12685a?

rum deduxiſſent, campanulam illico pulſarunt; quâ ſemel auditâ conuolarunt auidę ciues, meque hic in procinctu vinctum curioſius intuentur; dum vna raptricum noſtrarum, quæ tunc, vt videbatur, ducem egit, dato (vti opus erat) ſilentii ſigno, reliquas alloquuta eſt: Qui ſim, cuiaſve, neſcire ſe, ſolummodo in tam perditæ regionis finib. me deprehenſum; monetque vt tot tantiſque Locanenſium iniuriis laceſsitæ, de ſerâ tandem vindictâ cogitent; ferantq; de me iudicium: Ego gentē meā rationemq; erroris quibus potui verbis, ac geſtibus ſignificabam; me rerum Loganicarum prorſus ignarum; & ex illis eſſe, qui ipſarum & ſexui, & genti bene ſemper voluiſſent; indignum eſſe harum clementiâ, & iuſtiſsimi regiminis famâ, peregrinum inſontem, nihil vnquam de ipſarū ſexu malè meritum, indictâ causâ, damnatum iri: mouit illas non parum tam ſupplex oratio, támq; non fucata ſpecies veritatis: vicit ergo demum tutior plurimarum ſententia, vinctū me ſcilicet

cet

cet in prætoriano carcere, Gynęcio, ſeruandum, donec & patria mea, & peregrinationis inſtitutum ſenatui conſtiterit. Heîc ego & longam & miſeram ſeruiui ſeruitutẽ: Neq; ni me patriæ meæ (quæ merito per terrarũ orbem *Fœminarum* audit *Paradiſus*) nomen ſeruaſſet, viuus hinc demum exceſſiſſem. Enimvero Loçanicos, quotquot deprehendunt, vel ſuſpendunt, vel viliſſimis officiis in hoc infami carcere deputare ſolent; ſic nimirum vltæ quotidianas illius gentis iniurias; quæ tametſi ſalaciſsima ſit, & in venerem propenſiſſima, pueros tamen ardet ſolos, & *Putanas*, fortaſſis mulas & iumenta; vxores vel omnino negligit, vel nimis ſuſpiciosâ curâ & zelotypia ſolicitè cuſtodit. Quot ego heîc non ignobilium captiuorũ claſſes, ad Herculea penſa ſeneſcentes, lanam carpentes, ſtaminaq; torquentes vidi! Liberauit me tandem patriæ Principiſq; iam olim emeritæ ſacroſanctum nomen; non tamen ſolutum prorſus & iniuratum: Tangenda mihi ſcilicet

Gallic. prouerb. Angliam fœminarum paradiſum, Seruorum purgatorium, Infernũ eq.orum.

Ara

12685a?

Ara Iunonis & publicè danda fides, me leges subsequentes inuiolatè obseruaturum:

Me nihil vnquam mali nobilissimo sexui, vel verbo vel facto, machinaturum.

Fœminam loquentem sermone meo nunquam interpellaturum.

Domesticum imperium me vbicunque sim, fœminæ concessurum.

Me nunquã in Loçaniam redituru: Agitatur. n. apud illas vulgari prouerbio, *Plurimos huc appellere bonos viros, discedere malos maritos.*

Plurium amores me nè vel gestu simul ambiturum.

Nihil quicquam proditurum secreti.

Nihil vnquam vxori, quod ad cultũ ornatumque spectârit, negaturum:

Ingenij, & formæ, & facundiæ laudem me fœminis vltro daturum, & ab omnibus detractantiũ calumnijs vindicaturum.

Suscepi in me lubens omnia: neq; duriorẽ certè cõditionem facilè respuisse, dilce-

discedendi studio. Ita vincula etamnum calamo meo scribentis iniecta videt Lector; vt omnia fas non sit mihi iurato eloqui. Quædam non mala licebit; mala non liceret vel iniurato.

CAP. 3.

Forma regiminis & electionum.

STatus mihi democraticus visus est; dum quæque studet imperare, nulla subiici: Quin neq; legib. se patiuntur coerceri; publicis tantũ suffragiis omnia peraguntur: quæ quomodo lata fuerint, mirum mihi homini peregrino videbatur. Omnes enim vnà loquuntur, canoris acclamationibus; nulla filet auremque alteri accommodat: *Parlamentum* istic habent ferè perpetuum, in quo maioris momenti negotia pertractantur: vt Desiderius noster, si iam superesset, factum agnosceret, quod fœminas tantopere petentes introducit: id vero necesse est propter legum latarum

Erasm. Colloq.

12685a?

tarum incertitudinem : Licet enim poſtero die plebiſcita quæuis pro arbitrio retrectare; eodem non licet, ne ſibi parum conſtantes viderentur. Suffragijs quidem pares ſunt vniuerſæ ciues, non tamen dignitate ; Certo enim Prætectarum numero, quas *Centum-uiras* appellant, vrbes præcipuæ faſces tribuunt : Neq; vero natę ſunt illæ rerum dominæ, ſed electæ, vti aliqua videbitur Pulchritudine, & Eloquentiâ (ſola enim hæc duo in omni electione ſpectantur) emine-re. Olim penes populum erat eligendi poteſtas, donec ex eo quòd vnaquæq; ſemetipſam ſuo promouit ſuffragio orta confuſio laudatiſſimum hunc electionis morem antiquauerit : Exinde decretum eſt, vt illæ ſolæ iudices ſederent tam inuidioſæ litis, quæ ſe neque formoſas, neq; diſertas profiterentur : Quo factum eſt, vt concurrente ſæpe populo , ne vna comperta eſt in tam frequenti ſpiſſaque corona, quæ Electricis locum occuparet; dum prouectiores ætate

non minus se putant facundas, quam iuuenculæ elegantes; Tandem visum est hunc honorem duodecim ex annosissimis è vico *Vetulonio* matronis defetri; quem etiam superbo præterea titulo prudenter auxerunt, vt eo lubentiùs expeteretur; Neque illis præter titulum deesse potest, quod à senib. plurimi solet æstimari, rerum omnium affluentia; ita enim *Noctuæ Lauriotice* volant vndique, ita donis certant ambitiosæ puellæ, captantq; ingenti pretio vænalem iudicum gratiam, vt nec forum ipsum crediderim aut corruptius, aut opulentius. Pro sceptro, fascibúsve aut securi, *Plumæ* istis, & *Specula* præferuntur, maximæ molis; quæ vel per vicos incedentes non desinunt intueri; & horum consilio, capillos, ora, & gressus ipsos componere.

Vetulonia, *Ptolomæo Hetruriæ metropolis. Sic Silius Ital. l. 8. Aristoph.*

CAP. 4. *Viraginensium origo.*

PAucissimæ Viraginensium istic natæ sunt: sed aliunde à quibuscunque

12685a?

cunque orbis terræ regionibus huc confluunt, quæ aut propter nimiam in maritos ferocitatem pulsæ sunt, aut propter nimiam maritorum inclementiam & zelotypiam sponte exularunt: Quotquot maritorum suorum dominæ, iniusti imperij causa è finibus suis vnà cum viris electæ huc appulerint, in extimis regni oris, illâ præsertim parte quæ *Gynandria* vel *Amazonia* dicta est, vrbes munitas incolunt, militésq; agunt præsidiarias: Exsules vero spontaneę, quæ imbelliores plerunque sunt & animi mollioris, in ipso regni vmbilico pacem colunt & Formam. Neque est quod speres Rempublicam tam incertæ originis aliquando præ ciuium paucitate desituram; Tot enim huc indies aggregantur vltroneæ, præsertim municipes, vt verendum sit potiùs ne nullus breui reliquus futurus sit nouis ciuibus cõmorandi locus. Ego certè malè metuo, ne vbi istiusmodi regio nostratibus fœminis calamo meo innotue-

rit, vix vlla domi manſura ſit, proximi ſeculi ſpem ſuâ fœcunditate conſeruatura.

CAP. 5. *Aphrodyſia.*

Terra laſciua.

EX hinc igitur regiæ vrbis diplomate inſtructus perrexi porrò ad Septentrionalem Viraginiæ partem, quę *Loçaniam* ſpectat, *Aphrodyſiam:* terram herclè florentiſſimam: Nec ſcio quot leucis ab *Erotio* vel *Amantina* proxima regionis villa, diſtabã, cum iucundiſſimi odoris halitus nares mihi opplebat, haud ſecus ac ſi pretioſiſſimę pharmacopolarum pyxides iuxta ſtetiſſent; ita omnia hîc ſeplaſiarios olent paſtillos & delicias Goloſinias. Reliqua taceo. Heic fœminas vidi proceras, comptas, & (ni fucus gratiam formæ ſuſtuliſſet) ſanè pulchras. Quæ omnes facie papillíſq; nudæ incedebant, cæterum amictæ, ſed materiâ leuiſſimâ, coloribuſque ſplendidiſſimis: Partes nudæ

12685a?

dæ ita palam ceruſſatæ videbantur, Moſcouiticarum more, vt iurares perſonam te videre, vel ſtatuam, aut parietem; non humanam cutem: Mulieres *Deſuergoniæ* (illo gaudet nomine prima vrbs Aphrodyſiarũ) vitreas colunt domus, vndiq; pellucidas; harum neminem (ni fruſtra velis eſſe) domi quæras, niſi fortè priuſquam compta fuerit, & ornata; nec quam in foro theatróve (heic enim diem terunt) niſi vel ridentem, vel canentem vel tripudiantem cernes. Non aranea muſcis inſidiatur magis, quàm iſtæ viatorib. Loçanicis, quantumuis genti ſuæ infeſtis; quãquam & horum pleriq; vltrò ſe quęſtus gratiâ iſtarum ſummittant petulantiæ: Captos pelliciunt ad ſe primulum laſciuis geſtibus, dein exorant importunius, precio demum aggrediuntur, deniq; (ſi nihil horum) vi cogunt turpiſſimæ libidini inſeruire: Qui poſtquam ſemel ſui copiam fecerint, non aliter quam equi admiſſarij in ſecretiore ſtabulo cuſtodiuntur, neſcio

quibus radicibus Indicis, philtriſq; potentiſſimis ſaginati. Has ego & odi, & fugi ocyus; ne vel literarum præſidio ſatis me tutum ratus; quibus profecto nunquam auſus fuiſſem (ni formę meę ſatis iampridem mihi conſcius) ſpem ſaluti, pudoriſq; mei commiſiſſe. Profuit ergo ſemel fuiſſe deformem; vt vel ea quorum cauſa naturam maximè ſolemus criminari, fiant aliquando (illâ ſic ſagaciſſimè nobis proſpicientę) vel non cogitantibus vtiliſſima.

CAP. 6.
Inſula Hermaphroditica.

NOn procul à *Guaone*, vltimâ *Moluccarum*, inter *Cap. Hermoſam* & *Beach promontorium*, inſulam vidi *Hermaphroditicam*, nec formâ, nec magnitudine Monenſi noſtrati abſimilem; vbi quaſi ſolum ipſum formæ incolarum aptaſſet natura, nihil non geminum animaduerti; Nulla planè arbor eſt, quæ non & va-

rijs

12685a?

rijs frugibus onusta sit, & varijs nominibus insignis; *pyro-malos*, *prunoceraſos*, *palmamygdalos* appellant. Sed & forma vestium composita ex vtrique sexui proprijs; nam qui plus habent virilitatis, à talis ad coxas vsque viros referunt, reliquo corpore fœminas; contrà vero quę naturâ muliebri insigniores; quod & in nominibus proprijs (ne quid dissimulent) studiosè obseruant, qualia sunt *Philippomaria*, *Petrobrigida*, *Amarichardo*, *Thomalicia*; seruiunt reliquis adolescentiores, quotquot natos non & genuerint & pepererint. Si quem è nostris deprehenderint naturę simplicis, hunc vt prodigiosum quiddam ostentant, neque secus admirantur, ac nos partus bicipites, mutilósue, aut absque pudenda parte natos: se demum perfectam prolem naturę gloriantur; quę cum binas aures, nares, manus, oculos, pedesque binos concesserit absoluto corpori, cur minus (inquiunt) prętantissimum animalium dupli-

citer instructum voluerit: quin & si quis consulat mulierculas prioris æui sacra suæ Cybeles (pol benè castis ritibus) peragentes; aut veteris Romæ, imo & nouæ famosissimos pedicatores, comperiet istos nequiter ambire, quod nobis sponte concessum est: His se, aliísq; fœdissimis rationibus munire solent homines non plane rudes, in quibus pro corporis formâ, vnà cum muliebri astutia, virilem sagacitatem obseruabis. Iumenta hîc nulla præter Mulas; nec feræ præter Lepores; piscibus ferè victitat gens tota, præsertimq; testaceis.

CAP. 7. *Amazonia, vel Gynandria.*

Anglia Land of Shrewes

REuersurus per extimam Aphrodysiæ partem, eiusque occidentalem angulũ, incidi (prout lares me viales ducebant) in *Amazoniam* vel *Gynandriam*; vnicũ tam imbellis regni præsidium, aduersus vicinorum furo-

12685a?

furorem & incursiones: Quoniam vero præter Loçanicos ab adiacentium nemine periculum sibi putant imminere (quippe *Frugiona*, pacifica gens, ipsas irritare non vult, *Moronia* non potest, si velit maxime) hinc fit vt præsidiarias vrbes Amazonum, in Orientali Loçaniæ vestibulo collocauerint: Vbi tacere nequeo quantum me spes mea fefellerit; conspecto enim semel virili habitu, non parum gestiebat mihi animus ne quicquam sibi suggerens illico, me molestissimas Viraginiæ oras euasisse; sed illusum externâ incolarum specie docuit euentus; heîc enim braccatæ incedunt fœminæ, barbasque prolixas alunt, viri quique stolati & imberbes: qui lanificio strenuè incumbunt domi, dum fœminæ rei rusticæ operam dant, & militari. *Pepuzia* hîc vrbs & antiqua & magna sedet; vnde fortassis orti olim *Pepuziani* hæreseos iamdudum damnati, qui mulieribus imperium & sacerdotium commissum voluerunt. Non ita Barbari suas mulieres

Augustin. lib. de Hæres. Aristot. Politic. 1. c. 1.

lieres vel Aristotelis æuo tractabant, vel etiamnum tractant imperiosè, vt istic fœminæ viros : Miserebat me certè tantæ seruitutis ; nihil induere, satagere, eloqui audent boni viri iniussu vxorum : nec quò exire vel ad necessaria naturæ munia , nec quem contueri aut alloqui, nisi veniâ prius humilimè impetrata ; id quod hodierno die sanctius quam olim obseruatum didici: cui rei rationem hanc ferunt esse ; quod virorum cordatiores quidam pertæsi iam sero tam ignauę turpisq; seruitutis , consilium iissent statâ quadam nocte fœminas clanculum adoriendi , secretaque strage grauissimum hoc iugum excutiendi : quod quidem iuxta coniurationem hanc feliciter euenisset, ni meticulosus quidam homuncio , cui subirata coniux ob officii alicuius neglectum verbera minitata est, vt supplicium euaderet, totã consilii rationem sub vesperâ patefeciisset . Sedent mulieres dum viri miniſtrant , dum expergiscuntur dormiunt, dum plorant

12685a?

rant rixantur, & verberant. Albo lapillo dignus est ille dies, cui isti saluâ possint cute valedicere: visus mihi fuissem denuo inter Turcica mancipia versatus, ni me habitus discrimen, turpioris seruitii monuisset: vah, quale spectaculum erat in virili manu colus ac stamen, in muliebri pugio baculusve? Dissimulaui tamen, vt potui, pudorem, animum studiosè applicans vt omnia cognoscere possem, nihil pati. Si qua clementiore ingenio muliercula mitius egerit cum viro, ac remissius; statim (vti hîc delatricũ plena sunt omnia) defertur ad senatum, læsæque maiestatis incusatur; crimen illi intentant vicinæ, non sine magna & animi commotione & contentione vocis; quod si res vel leuissimis indiciis innotuerit, hoc modo rea plecti solet: Vestẽ cogitur mutare cum viro, sicq; amicta, raso capite prodire in forum; ibi toto die stat in editiore loco, omnium spectatricũ cõuitiis, ac cachinnis exposita. Neq; vir ipse hãc audaciã feret impune, qui tãtil

lum

lum ſibi à muliere oblatum fauorem non modeſtè recuſarit ; vbi illa tandem domum redierit, luto, lotio, cõtumeliis maculatiſſima, veſtem non antè deponit, quàm cruentum oſtentauerit baculum, quo viri ſui caput validè comminuerit. Vxori ſuæ quiſquis ſuperuixerit, aut ancillam ducat oportet, datâ prius obſeruantiæ prioris fide, aut proximæ matrifamilias in mancipium cedat; quoniam nemini virorum rebus domeſticis quamlibet ſuis præeſſe liceat. Dum peregrè proficiſcitur fœmina, vel militiæ cauſa, vel negotiationis, vel denique voluptatis, ancillæ aut filię mandantur claues, & cum clauibus imperium; Cui ſi ille ſemel obſtrepere auſus fuerit, dat pœnam reduci, ni precibus multis aliiſque quibuſcunque officiis ſilentium vicariæ dominæ impetrarit, conciliarit gratiam : Rarius ad eiuſdem thori conſortium admittuntur viri, quando nimirum lubitum eſt vxorculis; ſapit hoc ſcilicet (vt illæ quidem putant) nimi-

12685a?

nimium familiaritatis; ni tamen ſingulis noctibus antequam incaluerit dominę lectus è procœtone ſurrexerint, ac nudo pede aſcenderint, terque leui manu pultarint fores, ſummiſsâque voce obſequium ſuum officioſius obtulerint, poſtero die vapulant. Contra morem noſtratium capillos tondent, vngues alunt. Sunt inter illas, quæ artem gymnaſticam & exercent & profitentur; quæ quomodo dentes, vngues, calces bellicoſiſſimè gerant, oſtenditur; deniq; faciẽ excoriare, oculum eruere, mordere lacertos, aurem perfodere, vellere barbam artificioſius, & præceptis docent, & exemplis. Vix crederes quam illic domi nitent omnia; vbi tamen omnia lauant, verrũt, coquunt, parant viri ſoli: vt hinc ſatis appareat, viros officia domeſtica recuſare, non quod iſta tractare nequeant, ſed quod ſe minus decere putent. Nihil ibi ſordidum vidi prẹter virorum veſtimenta, quæ profecto præter modum ſqualeſcunt, vt non minus ipſi

ſe

se negligant quam à fœminis negligantur: Foris tamen & agros & tecta, fœminarum curam, videas inculti ſſima; vrbium mœnia ita ſemiruta, & vbi adhuc integra conſiſtunt, ita imperitè conſtructa, vt virorum tutelam deſiderare videantur, & fœminarum operam & patrocinium abominari.

Dubitas nunc de ſalute mea Lector, ſat ſcio, ſolicitus, quâ tandem ratione miſer peregrinus è tam periculoſa perditáque regione ſit incolumis euaſurus. Dicam ingenuè, hoc mihi præſtiterunt habitus, ætas, conſilium. Nam & habitu incedebam virili, & iam adoleſcentulo mihi prima lanugo ſexum commodè diſsimulabat, & quod accidit mihi peropportunè, iſtic incidi (quod cui mirum videbitur in tam longinquo orbe) in plurimos mihi de facie quondam notos conterraneos, quorum fretus præceptis monitiſque, vt ſuæ olim Sibyllæ Troianus eques, per paludinoſiſsimas *Plorauiæ* valles, mõteſ-

Aneid. 6.

12685a?

telque *Tuberoniæ*, non ſine multis laboribus, moleſtiis, periculis in Moroniæ fines lætus hoſpes perueni. Sed quid de probis interea fœminis fiat & rogabis, & nimium fortaſſe miraberis; infelicem me ratus viatorem, aut ingratum, qui iſtas vel non conuenerim vnquam, vel viſas, notaſque tanto ſilentio præterierim; Plurimæ quidem illæ ſunt, mi homo, dico ſeriò: ſed quæ *Eugyniam* habitant, partem mihi fateor, non viſam, ſed certo rumore cognitam: Quin & prædictis Viraginiæ partibus non paucæ ſunt, ſed quæ vitam agunt Anachoreticam, & Monaſticam, ac proinde montes incolunt præruptos, & inacceſſos: Huc ſcilicet (vti ferunt) caſtiſsimæ, piiſſimæ, pulcherrimæ fœminarum vltrò ſecedunt. Quiſquis aſcenderit ac ſtudioſius quæritauerit, non poterit non plurimas huius farinæ reperire: Ipſe vnam aut alteram conueni, quarum adhuc & formam & mores, virtutemque ſtupeo:

ſtupeo : Sed quod adoleſcentuli noſtrates (ſi qui huc fortè peregrinentur) ita omnem inueniendi laborem refugiant, curamque reiiciant ; hinc fit vt bonarum fœminarum paucitatem immeritò cauſentur.

LIBER

12685a?

S.

Terra ſtul-
torum.

om-
tiſſi-
ulo-
ce-
ob-
ſijs,
udi-
ro-
ſto-
eſt,

liberè concedamus. Italia 9000000 plus minus cõplectatur, Hiſpania aliquanto pauciores. Anglia 3000000; Totidem & Belgia; Germania vtraque 15000000. Gallia totidem; Sicilia 130000. Nouimus & quid de

ſtupeo : Sed quod adoleſcentuli
noſtr
nent
re

12685a?

LIBER TERTIVS.

MORONIA.

CAP. I.

Numerus Moroniæ & situs.

MORONIA regio est omnium quas vidi incultissima, vastissima, populosissima; Sane si quis in celebrioris alicuius emporii Bursa obambulet, quod ille olim de Parisijs, mundum huc totum confluxisse iudicabit. Non me latet quid de Europæorum numero scriptitarint historici; illud vero quantumcunque est, liberè concedamus. Italia 9000000 plus minus cõplectatur, Hispania aliquanto pauciores. Anglia 3000000; Totidem & Belgia; Germania vtraque 15000000. Gallia totidem; Sicilia 130000. Nouimus & quid de

Terra stultorum.

Pag: 112.

PAMPHAGONIA

YVRONIA

Dunias port

Ophitica vallis

DOXIA

Abraccia

Chronia

VER

Derrumbiada

Vantarole

Babillarda

Crocetta

CRE

Lipsauium

Bugius flu:

Loucrium

Salluares Insula

Ocalegonium

Liuona

Putanium vel uilla vitiosa

Iugaria

Menospricia

Risaglium

Pipuli palus

Piacentia

NIA

Chatouilla

LISO

Cubata

Saltus Adiacentius

AMOR

TVERIA

VIRAGINIA

Milana

Azetum promontorium

Pazzanilla

BAVERIA

Pratensis villa

PA.

VIA

FA

Duricoria

Farsellia Papilinia

Marauilla

Rodilla

Scioccia

Lecithia

Iodia

MOR

Prasima

GI

Ochictte mons

DVLIA

Penetta

Gennopodilla

PARS

Bubonia

Sylua

Larminum flu:

Basceia

Cordolium

Ande Mamur

Conicum

Traurigo montes

Gronia vallis

Terra sub. polaris

RIA

Rupes

Feurea

ARIORI

Tarecchin

Glastia

LIA

Coladchia Palus

Senzappsius

Nouizza

Dudosa Acad

NA

tractus

Chinenſium, quorum (vt perhibent qui de magnis maiora loquuntur) 70000000 ſolent in hac audaci orbis cenſione numerari : Mera profecto hîc ſolitudo eſt, ſi quis iſtorum cum frequẽtiſſimo Moroniæ populo conferatur : Terra ſita eſt ſub ipſo polo Antarctico (vti contra ſub Arctico Pygmæorum) & ſanè iam ſubolet mihi ex vna eademque cauſa, frigore nimirum vtriuſque regions intenſiſſimo, & Pygmæorum exilitatem, & Moronorum ſtupiditatem proueniſſe; qua quidem in re pulchrè ſibi reſpondet Natura, dum in altera mundi plaga vitium corporis, animi verò in altera ex nimia Solis remotione fieri voluerit. Cui & hoc fidem facit, quòd qui ſub mediis ac temperatis cæli Zonis habitant, & animo valere ſoleant & corpore : ſed philoſophi id curent ſcilicet. Ab Auſtro Crapuliâ terminatur, Viraginiâ & extremo Frugionę angulo ab Oriente, ab Occidente denique Lauerniâ.

12685a?

CAP. 2.

Moroniæ partes, moresque toti populo communes.

MVltiplex quidem est Moronia, & multiformis; Nam ad Orientem *Variana* vel *mobilis Moronia* sita est; sub ipso polo *Aspera*; ad Austrum *Moronia Felix*, inter vtramque *Fatua*; *Pia* denique ad Occidentem. Corpore sunt plerique omnes (quantumuis sæuiente frigore) procero & obeso, crine subpallido, [a] φοξῷ capite, labiis prominentibus, auribus crassissimis: Sed non idem omnibus ingenium, non mores, non habitus: Notabo pauca quæ in vniuersum ferè omnibus competere mihi visa. Aduenis quibuscunque sine omni discrimine copiam faciunt (si Asperam Moron. exceperis) suarum vrbium, ædium, mensæ: Adiquenquam istorum, saluta submissius, non sine turgidulis titulis, planéque Hispanicis, lauda vel faciem, vel

[a] φοξὸς ἰπὶ κεφαλ. de Thersite. Homer.

veſtem, vel manum, vel domum, & quicquid dixerit adſtipulare; hoſpitium nactus es quamdiu voles, in quo nihil quicquam tibi deerit quod poſſit vſpiam comparari. Gratijs & blãdis pollicitationibus hîc vencunt omnia: Plumas, aut ſerta, vel campanulas aut tympana magno auri precio à gratiſſimis emunt mercatoribus. Mediâ hyeme aperto incedunt pectore; & reliquo corpore leuiter amicto, vt eo facilius intret calor, frigus exeat; æſtate autem induunt endromida, & ſuperinduunt pallium, & quot habent veſtes, ne quà forte calor intrare poſſit: quanquam & alij φιλοσοφώτεροι contẽptâ hyemis intemperie, nudi ferè prodeant; hac freti ratione, quod cum cætera animalia ſuis plumis aut corio contenta ſint, turpe ſit regi reliquorum homini aliorum integumentis indigere. Nemo iſtorum ſolus vnquam eſt; ſemet enim alloquitur, ſibíque reſpondet viciſſim; ſecum ludit ipſe, non ſine magna contentione, aliquando etiam

12685a?

etiam & rixis; risumque sibi aut lachrymas mouet vbertim: Per omnes Moroniæ partes vagantur religiosiores quidam Morosophi, in varios ordines distincti; qui eodem istis in loco habentur, quo [b]*Bonzi* apud Chinenses; pium genus hominum, ac lepidulum. Exciderunt mihi ferè classium nomina; quarundē sonus hæret etiamnum, vel certe non multum absimilis; alij se (ni malè memini) [c]*Morello scurras* vocant, alij *Cluniachos*, & [d]*Latrinēses*: Alij *Licetanos*, *Zoccolātos*, [e]*Cercosimios*, [f]*Matteobassos*, [g]*Sceleſtinos*, *Della mercede*, *Della vita cōmune*: Isti omnia quæ habent largiūtur aliis, ipsi mēdicant. Ad extremos Moronię fines ambulant nudo pede, vt cęlatum lapidem intueantur, alloquātur, exosculentur; cui demum supplices prouoluti offerunt munera, vota fundūt: Aurum plumbo mutant, & membranulis: Cereos accendunt meridie; Carne vesci, religio illis est; piscibus ad crapulam licet: * Aurum nudâ manu argentúmue tangere quibuldam

b *Hi Chinēſium quaſi Pſeudotheologi Pagodos (ſic idola vocant) religioſiſſime colunt magnoq; in honore ſunt.*

c Morello ſcuro, *color eſt Italis Monachorū de valle vmbroſa.*

d *Lateranēſes regulares & Cluniacenſes.*

e Certoſini.

f Matteo Baſſo, *Italis fundator erat Capucinorum.*

g *Cœleſtinos*

* *Nota fabula eſt de Franciſcano & Dominicano.*

dam piaculo est. Hominum vix quenquam salutant; nullum non lapidem aut lignum. Flagellis se miserè mastigant, vt apud istos crudelior quædã, quam quæ Laconum olim διαμαστίγωσις reuiuiscat: siue quod nemo alius tergus suum illis poliendum sit commodaturus, siue quod olim vitulorum sanguinem Deo gratum fuisse acceperint. Verticem radunt, vel quod læui cranio se natos meminerint, vel ad calorem cerebri temperandum, vel ne crines inter cœlum & cerebrum nascentes impedimento forent, * ne libera mens cœlestia meditaretur. Duo tantum sunt, quæ, me iudice, plus nimis sapiunt astutiæ; quod credulam plebeculam ita pulchrè emungant, vt aliorum impensis lautè viuant ipsi, otioséque; & denique quod nolentes perpeti domi crucem (vt ingeniosè *Scaliger*) vxoribus vtantur alienis, pulloſque quos ipsi genuerint, aliorum alis fouendos supponant. Si quis horum ægro-

* *Hugo l. 2. de sacr. im. part. 3. c. 1. Rabanus li. 1 de Institut. Clericor. c. 3. Bellarm de Monachis, li. 2. c. 40. cuius hæc verba:* vt sic maneat vertex; *id est, animus liber & apertus diuinis contemplationibus & illustrationibus. In Albo Iani Douzæ manuscr.*

12685a?

ægrotauerit, lachrymatur affatim, vsque dum vel moriatur, vel conualescat. Medicamenta omnia pertinacius auersantur: tantum moribundi oleo à suis *Morosophis* inungũtur. Sapientiam non metiuntur silentio (quippe res etiam inanimes id faciãt vltro) sed verborum delectu, numero, rotundo exitu: Ille verè sapit, non qui parum loquitur, sed qui multum non incongruè. Non equitant vnquam, non nauigant; salutem suam vel cespitanti iumento, vel natanti nutantique ligno credere stultum iudicant. Ad pubertatem vsque ab vberibus matrum pendent. Mortuos non solent sepelire: factum id putant inhumanius, vt quis parẽtem, vel vxorẽ, amicúmve, eo quod animâ destituatur, terra occultaret; nec posse fieri, vt eum olim superstitem vel amârit quis, vel honorârit, quẽ modo mortuum ita supinus abiecerit, ac nudum vermibus propinauerit: Suorum ergo cadauera ligno altissimo suspendunt sub dio, vestita quam pos-

ſunt elegantiſſimè; & quotannis viſunt ac venerantur: quanquam & veteribus hunc ſepeliendi morem vſurpatum fuiſſe ſatis doceant non pauca, piæ præſertim Moroniæ, monumenta. Et iſti vxorum dominium agnoſcunt, ſed illò mitius, quod ipſorum mulieres imperare neſciant. Quem morem hinc ego natum accepi: Viragines olim Amazoniæ, iſtis adhuc pænè confines, Moroniam totam armis ſubiugarunt: quam tamẽ ipſæ nolentes propter colonorum inopiam occupare, nomen ſibi retinentes imperij, pepigerunt vt victi incolæ priſtino more poſſiderent; tantum annui tributi nomine aſinum auro probè onuſtum mitterent dominis ac victricibus Amazoniis: Et id quidem annis iam plurimis die ſtato factitatum eſt: Renuunt tandem Moroni, nuntiumque remittunt; aurum ſe quidem non tanti facere, modò ipſi, quod ſuum eſt, tempore ſuo petere dignarentur: ſed vt amicum animal, manere apud

ſe

12685a?

se discupiens, fustibus abigerent, inuitumque cogerent thesaurum suũ exportare, factum ipsis videri durius ac iniquius: ac præterea rem nimis ambiguam esse ac litigiosam; nam vbi asinus asino robustior est; si plus minusve hoc anno miserint, quam superiore, meritò cauillari posse Amazonias, se non iustum onus accepisse; præsertim cum ipsi sępius experti fuissent, misellum animal, cui in primo egressu ferendo videbatur, ante longi itineris exitum, oneri succubuisse. Responso hoc commotiores Amazoniæ bellum parant; inuadunt terram, & reluctante nemine, perueniunt tãdem armatâ acie ad Metropolin regni, *Pazziuillam*; re auditâ conglomerãtur ciues cateruatim, absque tamen omni & ordine, & armaturâ; hostes illico militari more se disponere ad pugnam, clamare, iacula torquere, irruere; Pazziuillani, cum vnum aut alterum è suis cæsos humique stratos conspexissent; in genua procidérunt supplices, plorarunt, obsecrarunt

& expoſtularunt; Quæ eſt hæc, inquiunt, crudelitas, ô Amazoniæ, pro vno aſino tot homines tam violentâ morte afficere? cum vnus vobis aſinus viuus plus profuturus ſit quam mille cæſorum hominum cadauera. Habeat vnaquæque veſtrum aſinum aurumque; Malumus nos ſine illis viuere, quàm pro illis mori; Parcite modò, & abite. Deſiſtunt demum precio precibuſque victæ victrices; ſed hac præterea lege, vt deinceps tota Moronorum gens vxoribus (quod regimẽ domeſticum ſpectat) vltrò obtemperarent. Victi pergratum id ſibi futurũ reſpondent; moleſtiſſimum enim ſibi hactenus viſum, & inuidiæ plenum, imperare.

CAP. 3.

Variana; vel, *Moron. Mobilis.*

Terra ſtultorum inconſtantium.

VAriana, Orientaliſſima Moroniæ pars eſt, proxima Viraginię, de

12685a?

de qua non quæres à me certi aliquid, benigne Lector; quo in ſtatu res illius prouinciæ inuenerim, reliquerim: ſatis quidem & mihi conſtat, & æque conſtabit tibi; at ſi tu huc fortè peregrinatus aliter ſe nunc habere compereris, præmonitus noli meam fidem criminari; ita enim omnia ibi noua fiunt indies, vt facilius poſſis certam Protei formam, Chamæleontis colorem, craſtinam cæli faciem prædicere. Quicquid arrogent ſibi Portugallenſes in regionum diſquiſitionibus ac longinquis peregrinationibus puto veteres Gallos meritiſſimò poſſe laudem hanc, vt ſibi propriam, vendicare: nam certè iſtic plurima inuenimus Gallorum veſtigia; ſiue locorũ nomina, ſiue legũ reliquias, vel denique numiſmatum ſpectes monumenta: Facies terræ multiformis eſt, & dubia; nam quæ paſcua læta vides hoc anno Floræ ſacra, proximo aratrum expectant, Cererique dicantur: quique pridem montes cælo minabantur, nunc cauam replen-

tes

tes vallem, ſuperbum cacumen viatoribus calcandum præbent. Flumina ſæpe nouos canales mirantur prioribus intercluſis ; eſt etiam vbi

Virgil. *Plauſtra boues ducunt quâ remis acta carina eſt :*

vndis interim incolarum aggeribus excludi adhuc immane frementibus, & alio in loco amiſſæ hæreditatis cõpenſationem molientibus. Vrbes hîc multæ, magnæ; ſed quarum & nomen & fabrica mutatur indies ; Harũ facilè princeps cùm ego huc primulum appuli, *Farfellia* dicta eſt; ante diſceſſum verò Senatorum edicto *Papilionia* nominata eſt. Vrbs rotatilis, ita vt hàc illàc, curruum more, pro ciuium arbitrio circumagi poſſit: Illam ferunt centies locum, trigeſies & ſtructuræ formam mutaſſe. Me illic hoſpitante iuxta fluuium *Sans-eauum* conſidebat iam ſtatim montem *Anylon* conſcenſura ; ſed & flumina quæque ſic gelu ferè aſſiduo conſtricta ſunt, vt opportunam transfretandi

Sans eau, ſine aqua, *Gallice: ſic Morus in ſua Vtopia fluminis Anydri meminit.*

12685a?

di viam fugienti villæ offerre videantur: ſingulis menſibus facies vrbis noua eſt; ſic enim ſtructæ ſunt ædes vt à ſe poſſint abſque periculo ſeparari; quam primum ergo faſtidium iſtos cœperit viri aut viciniæ, illico nouam ſibi plateam, ſedem nouam quærunt. Vrbis inſigne olim Teſtudo erat domiporta, cum verbo ſapientis Græci, *Omnia mea mecum:* nũc vero Papilio floribus variis inſidens, pulchrique delectus nota verbum additur, VBILIBET.

§ 2. *Veſtis ac mores populi.*

INcolæ plumis coloratis Indico more veſtiuntur; quibus cum auiculas conſpiciant contra vim frigoris ſatis armatas; his tanto ſe tutiùs munitos autumant, quanto ipſi tam imbecilli teneróque animalium generi antecellunt: ſitum tamen plumarum ſubinde mutant, vt nouum habitum mentiantur; adeo vt quæ manè verticem obumbrabat, iam ante veſperam

veſperam talos verrat; quæque modo genua, nunc altiùs poſita pectus veſtiat. Ducunt vxores, quas etiam pro tempore amant efflictim: dantque illis fidem coniugalis beneuolentiæ, veréque cuſtodiunt; donec vel illa diſplicuerit, vel ipſi alium viderint pulchriorem: tum demum coniuges non herclè inuitæ commutantur: citiùs enim illas cœperat maritalis thori faſtidium. Hoſpitẽ quemlibet vel non antea conſpectum tractant hodiè familiariſſimè, ac ſi perpetuũ inter illos amicitiæ fœdus initũ foret: poſtridiè autem velut ignotum prætereunt.

Vix quicquam volentes offerunt, quod non retractent ſecundo ſpiritu, antequam ſeriò promiſerint. Nihil promittunt quod non deierant poſtmodo antequam præſtiterint; nihil denique præſtant cuius non ducantur, ſerâ tamen, pœnitentia: Hodie nihilo vendunt, quæ vbi emptori placere inaudiuerint, cras magno redimunt: Leges condunt in annum: neque enim expedire, vt cum rerum conditio

12685a?

ditio mutationum viciſſitudini obnoxia ſit, viuendi tamen regulæ eędem ſemper permaneant; quibus adde, quod cum ἐλεύθεροι φρονίμοι plerũque σοφώτεροι ſint, nimię profecto ſeruitutis eſſet, id ſemel decernere, quod cum poſtea expertis diſplicuerit, non poſsit vnquam reuocari.

§. 2. *Tumulus Vortunij, Antiqua Numiſmata.*

Hîc in agro *Muerio* propter viam, tumulus cernitur Vortunii cuiuſdam, non valde antiquus, minus elegans. Cui inſcriptum:

VIATOR

Mane, Lege, Ambula. Hîc iacet

ANDR. VORTVNIVS, NEC SERVVS, NEC MILES, NEC MEDICVS, NEC LANISTA, NEC SVTOR, NEC FVR, NEC CAVSIDICVS, NEC FOENERATOR, SED OMNIA: NEC IN VRBE VITAM EGIT,

Cùi ſimile Bononie eſt ad S. Petri, Aelia Lelie Criſp. monumentum.

NEC RVRI NEC DOMI, NEC FORIS, NEC IN MARI NEC TERRA, NEQVE HIC, NEC ALIBI, SED VBIQVE. NEC FAME, NEC VENENO, NEC FERRO, NEC CAPISTRO, NEC MORBO SVBLATVS, SED OMNIBVS. POSVI H.I. ILLI NEC DEBITOR, NEC HÆRES, NEC COGNATVS, NEC VICINVS, NEC NECESSARIVS HANC NEQVE MOLEM, NEC LAPIDEM, NEC TVMVLVM, NEC CASTRVM-DOLORIS: SED OMNIA, NEC TIBI, NEC ILLI NEC MIHI, NEC MALE, NEC BENE VOLENS, SED OMNIBVS.

Ad quartum ab vrbe Nouizza lapidem è puteo quodam effossa multa vidimus antiquiora numismata; paucula non pigebit in Lectoris gratiam descripsisse.

Quadratus hîc nummus erat, cui ex altera parte Ianus bifrons; ex altera vero lapillus rotundus læui quasi tabulæ insculptus videbatur

vnà

12685a?

vnà cum obſcuris literularum notis ERR. VAR. DVC.

Erat & rotundus, cuius pars vnà togatum quendam referebat, mediæ ferè ætatis; dextra catelli venuſtioris capiti innixa, ſiniſtra librum ſemiapertum gerebat; pars altera Chamæleontem colorib. ſuis variegatum; & ſupernè ſcriptum erat CONST. LIP.

Tertius erat maioris, vt videbatur valoris, ouali figura; ex antica parte facie naſutâ, macilentâ, fronte redimitâ; ex altera Polypo piſce

ſubiacenti ſaxo & affixo, & adſimilato eleganter excuſus, cui & verbum iuxtà poſitum *Pour Bon*. Authorem nec ſcio nec quæro; nec quid ſibi voluerit homo ſciolus ſatis capio: facile intelliget omnia Lector paulo magis gnarus antiquitatis.

Sect. 3. *Academia Variana.*

Senza Peſo, Ital. abſque pondere Leue.

IN tractu vallis *Senzapeſiæ*, quod nullus expectaram, comperi quidem imaginem Academiæ, *Dudoſam* vocant ſui; in qua occurrebant mihi vmbræ philoſophorum. Falleris quiſquis iſtic lectorum cathedras, auditorum claſſes, ſcholas artium, rectores, pædagogos, leges, libros quæris; quiſque ſibi magiſtri vicem ſupplet, & auditoris: Collegia tamen

12685a?

tamẽ hîc bina: Scepticorum vnum, qui nec oculis, nec auribus ſuis fidendum cenſent; nec id vnum ſtatuere audent, ſe nihil ſtatuere audere: ſurripe cuiquam iſtorum nummum, aut panem, aut pānum (quod Lacidæ cuidam iſtorum contigit) ſtatim ambigit, num tale quid vnquã habuerit prius: Colaphum impinge (quamlibet iratâ manu) dubitat num acceperit, vel num ſe iam ſentiat accepiſſe: Alloquere, adſta, tange; audit, videt, ſentit, dubius tamẽ interea ne fallaces ſenſus mentiantur. *Diog. Laert.*

Alterum vero *Nouatorum*, illis *Trouerenſe*, forſan ab inueniendo dictum: Totos enim ſe dedunt iſti rebus nouis diſquirendis: nouiſque vrbium, veſtium, ludorum, geſtuum, rerũ publicarũ formis cudendis operã locant. Quiſquis iucũdius aliquod ludi genus, aut inauditã veſtis formã excogitarit, à duce pro dignitate rei promouetur. Qui Bullas primus ex ſaliua, & ſmegmate compoſitas è iuglandis cortice, inſufflato calamo

excitauit, non minus illic celebris est quam vel Bombardarum inuentor, vel Moguntinus ille Typographiæ author apud Europæos. Hi magno in precio sunt Aulicis, etiam & artificibus, Moroniæ præsertim Felicis, qui ipsorũ cõsilio vestes omnes concinnant, cõponunt gestus.

Quin & isti nouam sibi linguam fabricarunt; quam * *supermonicam* appellant magistri; solis doctioribus adhuc cognitam.

* *Mystica lingua Paracelsi, sic à suis nuncupatur. Cedurinus, Paracelso stupidus. Catologus vocabulorum quorundam Paracelsicorum.*

Selectiora quædam vocabula in peregrinantium gratiam adtexere operæ mihi pretium erit; excogitata quidem nuperrimè, & nunc dierum illis vsitatissima, ne nimium fortè stupidus ac ipsorum lingua Cedurinus habeatur viator; qui ipsos alloquentes parum intellexerit.

Terra ipsis, *Silo*
Anima, *Adek.*
Quicquid intra cutem, *Cohos*
Pars interna diaphragmatis, } *dicitur*
Coostrũ.
Innata qualitas, *Relloleum.*
Naturale, *Cherioniũ.*

Sal,

12685a?

Sal, *Hal & Malek*
Vapor terræ *Leffas*
Aquę commotio *Lorindt*
Mel Syluestre *Tereniabin* } *dicitur*
Halitus malus elementorum *Realgar.*
Principium, *Ilech,*
Supernaturale, *Ieſadach*
Vnguentum, *Oppodeltoch.*
Deiectio ſtellarum, *Noſtoch.*
Iupiter, *Cydar.*
Succeſſiua generatio, *Dardo.*
Prędſagium incertū, *Erodiniū.* } *dicitur*
Certum vero, *Eſſodinium.*
Puſtulæ, *Bothor.*
Malus ſanguis, *Caſſatum.*
Mācus vel mutilus, *Artetiſcus*
Gibbus, *Naſda.*

Sed magis adhuc miranda mihi videbantur mineralium nomina & ſpirituum.

Sulphur, *Chibur* vel *Alcubrith*
Argentum viuum, *Azoth, Sibar, Ynquaſi, Miſſadan.*
Stannum rude, *Wiſmadt.*
Mercur. prędcipitatus, *Diateſſadelton*

Metallũ ferro ſimile,- *Robolt.*
Liquefacti denique metalli materia *Blachmal.*
Ferrum, *Edir*
Mercurius, *Miſſadar*, *Zaibar*,
Aurum minerale, *Chifir*, *Fido*
Cuprum, *Melibæum.*
Vitriolum, *Colcothar.*
Compoſitio ex coralio & carabe, *Dubelcolep.*
} dicitur

Habe etiam & ſpirituum appellationes, qui iſtis familiariſſimi.

Bonus dæmon, *Eueſtrum.*
Spiritus boni, ſecreta reuelantes, *Zeninephidei.*
Spiritus ignei, *Trifertes.*
Spiritus aërei, *Neuufareni.*
Lemures, *Caballi.*
Spectrorũ actiões, *Trarames*
Spiritus minerales, *Operimethiolim.*
Imagines impreſſę *Gamohęa*
} dicitur

Illud nomen natiuum eſt Paracelſo.

Præfectus Collegij erat *Buſtius Hohenheimius* prȩcipuus nouę linguæ architectus: Haud ſcio tamen num hęc noua huc vſque obtinuerit, an

12685a?

an locum cesserit alteri, cuse fortassis nuperius; Quicquid erit, liberaui ego fidem præmonendo.

CAP. 4.

Aspera Moronia.

SVb ipso polo in Australis terrę extremo apice *Aspera Mor.* locum sortita est, regio montosa, petrosa, gelu perpetuo constricta: quippe quę cęlo fruitur sicco, & frigidissimo. Rupes hîc ferrea est, respondens per omnia magneticæ, quæ sub altero polo perhibetur: quæ ratio est ignota nautis & Geographis, quod in tabulis nauticis postea quã semel Æquinoctialem transnauigaueris magnes ad Australẽ se polum potius cõuertat: Duos sub se Ducatus continet amplos herclè magis, quàm felices, *Lyperiam*, quam alij *Maninconicam* terram nuncupant, & *Orgiliam*. *Terra stultorum Melancholicorum.*

Sect. 2. *Lyperiæ dux, populus.*

LYperię dux *le Grãd Chagrin* à suis cognominatus, homo morosus tetricusq;, populo præsidet sui quidẽ non minus simili quàm à reliquis

Moronis discrepanti: Palatium illi ingens *Cordolium*, è gagate magnificè constructum, in cuius vestibulo rubris characteribus exaratum est,

Rantzoui anũ carmen in sacello quodam, prope Sigebergam.

Merentum locus est; procul hinc discedite læti.

Incolæ plerique hispidi, macilenti, inculti, colore fusco, crine nigro, cute durâ & asperâ, fronte toruâ, neglectâ veste, vultu tristi, oculis cum stupore quodam fixis, nec se facile mouentibus, introrsum vero demissis, ac veluti in cauis maxillarum tumulis iam diu sepultis. Nemo vrbem heic quærat, aut pagum; incolæ soli semper habitant, leporum more, vitamque degunt plane eremiticam; partim quod ita naturâ suâ suspicioſi ac meticulosi sint, vt proximos non ferant; partim quod Edicto Ducis cautum sit ne quis aut intra conspectum alterius domi, aut intra certa milliarium spatia ædium sibi poneret fundamenta: Rarissime quidem exeunt siue id propter densissimas tenebras; quæ hîc ferè perpetuæ

12685a?

petuæ ſunt, ſiue decreto Principis fiat, ſeu ſponte ſua potius, quod ſe domeſtica ſolitudine malint oblectare. Rarius tamen obuium quempiam ſalutant vel alloquuntur: ſic enim ſe habet Legis ſuæ ſententia: *Antequam neceſſum eſt ne prodeunto; neminẽ in via,* niſi die Iouis, ſalutãto.* Adi quenquam iſtorum, pulta fores; ſerò reſpondet hoſpes, & iracunde; quippe moleſtiſsimè ferunt noui hoſpitis adſpectum. Quæris quid agant, vel quo tandem modo ætatem terant? Sanè, imaginando, & fingendo nunquam facta, nunquam futura, credendo quæ finxerint, proſequendo quæ crediderint; quæ ratio eſt cur ita horreant aſpectum, nolintque interpellari.

* *Obſeruatum hoc ſedulo eſt hodie a Monachis Carthuſianis, & eadem lege cautum. His ſimilia quære in Hoſpitio ſtultorum melancbol. a Baron. ſcripto.*

Alius ſe iam diu mortuum putat, ſeque velut frigidum cadauer imo in pauimento protenſum ſternit: ſiquis forte domeſticorum appropinquârit hominem ſciſcitaturus, inuolat huic in faciem, Necromanticum ratus, qui ſecretâ carminum vi animam prius

Idem ipſum de Piſandro quodam Cæl. Rhodig. lib. 9. 26.

prius exautoratam ex inferis reuocauerit, & iam velut vmbra vagatur hac illac, ſperãs non poſſe ſe deinceps humanis ſenſib. comprehendi; accurrat quis ſuorum, rapiatque, & catenis (vti opus eſt) vinciat, hunc vnam ex Furiis iudicat à Plutone miſſum, vt animulam ſibi nuper ereptam repeteret; domumque ſuam, quam olim tumulum ſibi finxit, nunc Infernũ ratus, eo magis perhorreſcit. Alius ſe talpam imaginatus, degit in cubili ſubterraneo, vermes venaturus, roſtroque probè calceato terram ſuffodit; vbi vero aliquis illum inſequutus, vel acicula pupugerit, ſtatim (prorſus enim ſibi videtur more talparum cæcutire, vt neque virum, nec ferrum dignoſcat) furcâ ratus talpariâ transfodi ſe, exclamat miſerè, ſeque parat patibulo. Alius Atlantem fingit graue cælorum onus ſibi impoſuiſſe; ſtat ergo immobilis, ſuſpirans ſæpiſſimè, & nunc tollens humerum, nunc deprimens, & poſtquam diutulè ſub ficto hoc onere ſudauerit, vbi quis ſuorum magnum

12685a?

num cæli tibicinem ad se traxerit moueritque loco, procidit is in faciẽ, mundi ruinam parum interea tacitus, impatienter exspectat; increpans homunciones imprudentissimos ita prodigos suæ salutis, & orbis vniuersi: Alia Megæram se opinata, vel Furiarum quampiam, terret hospitem sæuis gestibus; capillos suos totidem angues quatit, sibilat, & vngues intentat aduenientibus: nacta vero catellum aut soricem excruciat quantum potest; animamque se peccatoris torquere rata (quod Aiax olim insaniens Arietibus fecisse dicitur) pœnis & querelis miseri animalis semet admodum consolatur: Alius nasum sentiens vltra modum excreuisse, lora consuit, quibus more Cingaris Merliniani à tergo reuinctum excipiat: Alius argillaceus sibi totus videtur, vitreusve; procul ergo deuitat obuios, veritus ne si forsan in quem violentius impegerit, illico confringatur. Ita nemo horum est qui non se alium comminiscitur.

Merlin. Cocaius in Macaronicis.

Sectio

Sectio 3.

AB Ochietto monte Larmium salsum flumen oritur, rigatque maximam huius prouinciæ partem: sed & regionem hanc totam pertranseunt montes *Traurigij*, vt Italiam *Apennini*, qui horrorem fere incutiunt dirâ quadam solitudine; nihil enim hîc conspicies præter vrsorum antra, & tuguriola sagarum. Abundat istic vtrumque malarum bestiarum genus; vrsus, animal vere melancholicum, per hyemem totam in obscurissima cauea delitescit, pedesque sibi lambendo, viuit. Sagæ, decrepitæ aniculæ & impotentes, gramosis oculis, attritis dentibus (vt olim Cæcilius) quæ omnia se posse putant, vel tantillum mussitando, ciere tempestates, riuos sistere, mederi morbis, excitare mortuos, ipsæ tamen interim præ mera fame moriuntur. Montium istorum latus vmbrosum operit *Bubonia sylua*, spectris (vti ferunt vicini) perpetuò infestata, ac mortalibus

12685a?

libus inuia; Lycanthropicos per hanc syluam passim discurrentes videbis, territusque plus satis, ni istorum more vocisque fraudem prænoueris, audies vlulantes. Sed & in valle *Gramia* montibus hisce subiacente, oberrant plurimi, quos princeps sagarum *Melæna* in Leones asinosque transformasse dicitur; ita tamen, vt humanam illis & vocem, & faciem concesserit. *Melanchol. asinina, leonina.*

Sect. 4.

OMittendum non est inter reliqua, quod in hac regione celeberrimum est, in latere niuosi montis, & excelsissimi *Traurigiorum* & vltimi, antrum *Maninconicum*, aliis, *Antro del Pianto*. Vestibulo quidem angusto, & cærulea glacie concreto, intus vero, vt ex sono licet coniectari, tractu valde spatioso. A limine pendent stiriæ grandiores, quę velut dentes totidem in horridissimis spelunce faucibus videntur induruisse: Hîc fama est raptas melancholicorum animas, intensissimo frigore torqueri:

ri: Quisquis ori appropinquauerit introspecturus (quod vix quisquam prudens facit) humi sternitur exanimis, ibique cadaueroſum corpus reditum animę cruciatissimę præstolatur: sed qui aurem admouerit terrę vel aliquantulum remotiori, quæ suspiria, & siue catenarum siue stiriarum decidentium clangorem inaudire sibi videbitur? At qui in aliquâ montis huiusce parte somniauerit (quod ego audaculus homo expertus sum) Deus bone, quales Chimæras, & Tragelaphos, Centauroſque & mille stupendas monstrorũ formas non sine horrore quodam conspiciet!

CAP. 5.

Orgilia; alter Ducatus Asperæ Moroniæ.

Terra stult. Cholericorũ.

VIcina huic *Orgilia* est; terra arida, arenosa, sterilis; quæ gentem producit iracundam, furiosam, rabidam, staturâ cæteris minorem, pallidâ

12685a?

lidâ facie, crine rubro, oculis ſcintillantibus, tremente labio, incerto greſſu, ſed plerunq; concitato. Huic præeſt *Dux de Courroux*, tyrānorū omniū & exemplar, & Coryphæus; Mirabitur, nec credet Lector narranti quid ille iubeat, quid agat, quamque impetuosè, quò redigat ſuos, quomodo plectat. Celebris ille quondam Ruſſorum tyrannus mitis homo ac manſuetus præ iſto mihi viſus; & qui primorum Cęſarum, imo & Patagonū cruoris ſitientiſſimus. Quin & iſtic forſan hæſitabit incredulus rerum indagator, explorator terrarum, neq; (cum cæli ingenio ſoleant incolarū mores conformari) ſibi ſinet perſuaderi, regionem hāc polarē pro loci ſitu intēſiſsimè frigidā, tam plus ſatis calidæ ac cholericæ prolis matrem vnquā extitiſſe. At nouimus, ſat benè philoſophi, eo veriſimilius hoc ex ἀντιπερισάσεως poſſe fieri, quò cælum frigidius; neque illud quiſquam ſtupere poterit, qui nouerit Africā regionum torridiſsimā gelidiſſ. ſerpentes generare, & in fornacibus

Cypriis

Cypriis vulgo creari muſcas, quæ ſuâ frigiditate ignem extinguant. E media regione aëris fulgura torqueri ac tonitrua; hanc denique terrę molem ex igne ſubterraneo; aucto quidem ex ambientis corporis frigiditate quaſſari hàc illàc, penituſque commoueri. Nunc ergo ſuffragante philoſophiâ fidem & ſpero mihi, & arrogo. Vbi quatuor præcipuæ ſunt prouinciæ iſtius partes, *Lecithia*, *Praſinia*, *Iodia*, *Glaſtia*: ſingulis & habitus & color ſuus eſt; *Lecithenſes*, pallido & cinericio; *Praſinenſes* viridi; *Glaſtij* liuido & cæruleo; *Iodij* rubicundo colore & tincti incedunt & amicti. Nemo horum prodit vnquam non onuſtus armis; vt cui veſtis parum fortaſſe ſuppetat, nullum tamen armaturæ genus ſit defuturum: idem homo non maximus quaſi conductitius Martis baiulus, dextro quidem humero bombardam, ſiniſtro fuſtem, ex altero latere gladium, pugionem ex altero, arcum pharetramque à tergo geſtat qua-

Mercurial. Var. lect. Georg. Agric. lib. de ſubterraneis.

Non naturalis bilis qua, duplex eſt; λεκιθώδης, πρασινώδης, ἰώδης, ὑαλώδης, qua colore glaſtiũ imitatur

12685a?

quaquà proficiſcitur: quiſquis obuiam venit eunti, ni præcul cedat viâ, ad pugnam ſe paret, vel ad mortem neceſſe eſt: Ratum itet eſt ſine vulnere, aut cæde: & quem ſemel interfecerit quis, voraciſſimè dilaniat: veſcuntur enim crudâ carne ſemper, ſæpius humanâ, quã inter dapes maxime opiparas numerant, epotoque cruore madefaciunt. Leges ibi nullæ; vi & armis omnia decernuntur: Iniuriam paſſus aut vlciſcitur, aut ſuccumbit; vnicum hoc valet petitum ex antiquo iure, *Vince & Fruere*.

Duello licet vel vindictam petere, vel ſuum repetere, vel rapere alienum; quod ſi plures concurrerint, miſcuerintque lites, qui ſuperuenerint, fiſco addicuntur, id ſcilicet à duce decretum eſt aſtutius, vt & coniurationum ſemina opportunè præcaueret, & ſub hoc prætextu menſæ ſuæ honeſtius fercula procuraret. Sedes Ducalis *Tarocchiũ eſt, vrbs ingens, ſed lignea tota, quam nec ex alia

* *Garzonius Diſcurſ. 13. Fatuos furibundos, vocat Da Tarocco: hinc nomen iſtud.*

lia materia ſtrui ſinet tyrannus, ne non ſatis commodè poſſit (vbi ciues deliquerint) pro ſuo arbitrio incendi. Nemo hîc habitat præter fabros ferrarios, carnifices, Lanios; in quorum officinis propendent pernæ humanæ, non ſecus ac apud nos ſuillæ aut vitulinæ. Hanc lambit *Zornus fluuius* rapidiſſimus, quem aiunt hyeme mediâ pro more fontium incaleſcere, & halitus edere maleolentes: Iuxtà, Tyranni aula eſt ardua quidem & excelſa, monti prę-alto ſuperædificata, quem ipſi *Calauernium* vocant, feruntque ex cranijs humanis congeſtum ad hoc tandem faſtigium creuiſſe; lateritio illa tamen & alto muro circundata: viuit enim ille ſemper dubius ſuorum fidei, mauultque ſuis ferratis portis quam ipſorum amori & obſeruantiæ confidere. Stipatum hunc ferunt decem millibus carnificum, qui omnes huius & iræ inſeruiunt, & palato. Si quis peregrinus rerum igna-

12685a?

ignarus huc fortaſſis appulerit, ſtatim res fiſci eſt, apponiturque Duci cœnæ caput; quo genere non minus delectatur ille, quam noſtri quâlibet aue rarâ, vel piſce; nec minus ſtudioſe carnificum opera hanc ſibi prædam diſquirit, quam Vitellius olim Phœnicoptêrum linguas, & lactes murænarum: Æthiopes illi turdorum loci, noſtri vero coturnicum: agitur tamen cum illis benignius qui tantum animi gratiâ palatique, nec ob crimen aliquod commiſſum, trucidantur: Non ſecus enim ac cum Eurydice Olympias egiſſe fertur, dat illis optionem εὔνας σφάκτης poteſtatemque quodcunque mauelint mortis genus eligendi, ſerróne perire malint, an capiſtro.

Sueton. Vitell.

Diodorus Sicul.

Huius in Palatio nihil tam celebre eſt quam Sacellum Inquiſitorium, ipſis *Sancta Carniceria*; ædes ſacra Furijs ac dijs infernalibus; quorum omnium ſtatuæ è Gagate & Coralio horribili

figurâ ſculptæ, & viſuntur, & adorantur.

Hîc omnia cernes & cruciatuum genera, & mortium; Centum patibula, nec pauciores rotas Ixioneas, ſecures, gladios, furcas, funes, fuſtes & ſemeſas ærugine Bombardas; vt ſatis conſtet iſtis (priuſquam vel Europæis vel Chinenſib.) machinæ huius lethalis vſum innotuiſſe: Mille hîc fumant altaria, igne perenni, in quibus indies litatur Inferis, & Duci: Animis enim Furias, cadaueribus vero Tyranni ingluuiem quotidianis Hecatombis placare ſtudent; cruoris quod ſupereſt arte quadam ſuâ rarefactum, ne tanto tempore congelaſcat, dolijs quibuſdam, inſtar vini Maſſici Falernîve, Duci poſt multos annos propinandum, aſſeruatur. Fons Sanioſus, *Di Marza*, per mediam currit Libitinam, alluitque fœdatum ſanguine pauimentum.

Incolæ ſemper ferè curſitant in via, ſemper anhelant, ſudantq; : Duo hîc

12685a?

hîc miraberis Lector. Neminem videbis non aut mancum, aut mutilum; inter quos ille demum formæ palmã obtinet, cui facies maximè fuerit cicatricosa: senem hîc videbis neminem; vix enim cuiquam contigit horum ad mediam vsq; hominis ætatem supereſſe.

In mediâ ferè regione Palus est *Coledochia*, non minor profecto illâ Mæotide, nec ignobilior; cuius aqua colore flaua est, sapore amariſſima; Exundat ista sæpius, sed incertis temporibus, riparumque oblita per magnam Orgiliæ partem furibunda vagatur: quantumque soli tangit vndarum profluuio (quæ sulphurea illi natura est) non secus ac deuius Phaëthontis currus comburit; Iam tum vasa sibi implent accolæ; credentes hoc liquore crebrius hausto acui sibi animum, & ad quiduis audendum concitari: Sed caue fallaris Lector; hæc ego auditione accepi solâ, non ausus intueri coràm; memini quid Gallus ille olim toties mihi à nobi-

Hoc nomen est vesiculæ bilis receptaculo.

lissimo, ingeniosissimo Baconio inculcatum, *Il faut menager la vie*: Aspera nimis erat hęc Moronia, quam vt me ferret hospitem; Mansi ego saluâ & bene curatâ cute Pazziuillæ; satius mihi ratus in hoc negotio, credere quàm experiri.

CAP. 6.

Moronia Fatua.

NVlla Moronię pars tam antiqua, vel tam numerosa est quam hęc, quæ *Fatua* vulgo nuncupatur, cuius incolæ Aborigines se *Moronos* venditant: hęc itaq; non aliter regionũ mater audit, quam vrbium Pazziuilla, ac proinde in medio quasi tam lepidi corporis vmbilicus locum habet. Nã ab Austro *Aspera Moronia*, ab Oriẽte *Mobilis*, ab Occidente *Pia*, à Septẽtrione *Felix* hanc mediam cingit quaqua versum: Pars Australior *Scioccia*, magis ignaua est, ac pituitosa; illa quæ Aquilonem respicit multo & operosior, & rerum agendarum peritior.

12685a?

tior. Ni teſtis oculatus fuiſſem morũ factorumq; ſtupidiſſimæ gentis, non credidiſſem herclè naturã tam brutis animalculis rationem, diuiniſſimum munus indulſiſſe. Omnes.n. illa in parte quæ Maninconicam Moroniã attingit, more quadrupedũ incedunt proni, nec (quæ illis mira ſimplicitas) aliud genus ingreſſus cognouerunt. Ne tuguriolum hîc vllum cernes, partim quod ipſi domũculas ſibi parare neſciant, partim vero quod ab alio ſtructas ingredi non auſint, ne tecti ruentis mole ſupprimantur. Multi hîc quotannis præ mera inedia ac frigore moriuntur; quippe qui nec cibum coquere, nec veſtem concinnare, nec ſternere lectum, imo ne congruè quidem eloqui norint: Nemo parentem ſuum nouit, aut filium, aut vxorem; nemo redeundi viam quâ prius egreſſus eſt, nemo vrſum ab oue, leonem à catello diſtinguit: Imo ſunt qui ignorant quâ tandem via cibum ſibi paratum ſtomacho ingererent, per nareſve

an per aures, aut si quod aliud minus aptum foramen. Denique; nec enim hîc libet immorari; finge tibi quoduis Arcadicum pecus humanâ donatum specie, habes germanum *Scioccíæ* indigenam.

Sect. 2. *Baueria.*

Terra Nugonum.

PArs reliqua *Baueria* ingeniosior est digniorq; ,& viatoris pedibus & oculis fastidiosi Lectoris: Populus enim sagacissimus sibi visus, rerum omnium causas subtilius indagatur, nec nisi altius petitis rationum momentis acquiescit. Ab incunabulis monoculi sunt omnes; quippe statim à partu oculus alter velut superfluus eruitur: quod clausâ semper alterâ palpebrarum, & distinctius cernamus & intentius: pars nuda incedit, vt induendi & exuendi parcant labori simul & tempori; pars tecta sibi parat, sed absque septo vel pariete, vt ædes eo magis sint perspirabiles, ac proinde salubriores: Pars nidos sibi struunt auicularum more altissimos, vt cœlo sint viciniores; Omnes

&

12685a?

& opinionum & operum ſingularitatem quidam mirè ſectantur : Horum quidam auram captantes popularem, vix profecto credenda moliuntur : nam quoſdam videbis capite incedentes ac brachiis; alios aliis plumiſque cerâ iunctis inſtructos audaci volatu, alites, Dædaleo more, imitaturos, vt *Calain* & *Zethen* Argonautarum ſocios ab inferis putares ſurrexiſſe.

Alios vt Theſſali quidam Veneti ſolent, prodigia naturæ artiſque, vnguenti, aut aquę, aut machinæ alicuius ſtupendos effectus hianti popello glorioſius oſtentantes : Alios denique arte pol bene lucrosâ è viliſſimo metallorum, aurum educentes : Rideres profectò horum operoſam ſtultitiã, ſpem totiẹs eluſam, toties redintegratam : Ex iſtis quoſdam audio adiiſſe pridem oraculum de tam dubio difficilimi negotii euentu ſciſcitaturos, quibus illico Pythius, *Trauaillez*; diſcedunt alacri animo conſultores, ſibique iam annuiſſe deum gloriantur;

Mountebanks.

Recitat decantatum a plebe rhythmum Libauius, in hanc ſententiam.

Alchymia est ars sine arte; Cuius scire est pars cum parte; Medium est strenuè mentiri; Finis mendicatum ire.

gloriantur; perduntque iterum ac denuo repetitam operam, & cum opera facultates, nec intelligunt se tẽpestiuè à præscio numine admonitos, vt Vulcaniâ hac fraude iam sero spretâ, marræ insudarent ac ligoni.

Sect. 3.

Vrbes Moron. Fatuæ scilicet. Baueriæ: Metrop. Pazziuilla.

PRima hîc omnium occurrebat mihi *Duricoria*, vrbs non contemnenda, quæ tamen nihil habet quod moretur viatorem: huic proxima* *Pratensis Villa*, Senatorum prudentiâ nobilis; qui non ita pridem cælo nimboso pluuioq;, de arcendo imbre cõsilium inierunt; Alius pulsandas monet vrbis totius campanulas: Alius, (quod Italæ mulieres solent vt ingruentem auertant tempestatẽ) diri odoris pabula sub dio cõburenda: Tandẽ grauissimus huius ordinis surrexit; suasitq;, vt quicquid in se nubes complecterentur aquę, destillare sinerent; nec dubitare se quin hoc pacto pluuia

*Villa & Historia italis bene nota. Moresm. de orig. Relig. Pap.

12685a?

uia ſit tandem ſua ſponte ceſſatura: ſed vrbium omnium domina Pazziuilla eſt; ſita quidem partim in planitie vliginoſa, & paluſtri, partim vero in montis editioris latere; ita vt pars vtraq; aquilonari vicorũ deſcenſu continuetur; procul ab omni nemore, ac fluuio; Montoſa pars valli niuem ſuppeditat, vallis monti aquam in puteis ſtagniſq; diutius reſeruatam. Portas habet ſedecim, quas eo conſilio ſtruxiſſe aiunt fundatores, vt quadruplo ditiorem aliis haberẽt ciuitatẽ. Formâ non rotundâ, non ouali, vt vrbes aliæ; ſed mediâ inter cylindricam, & inuerſam pyramidalem; planè ad effigiem humani corporis compoſitâ: Nemo hanc formam mirabitur ilicet, qui nouerit Belgium Leoni, Peloponeſum platani folio, Italiam tibiæ mortui hominis, corio bubulo Hiſpaniam, vtramque peninſulam orbis Atlantici piſcium pulmonibus, Aſiam crocodili pelli aſſimilata: vt ſimul ac iſtã videris, Coloſſum aliquem humi ſtratũ, vel Prometeum

Caucaſo

Caucaſo illigatum, te à longe putares conſpicari. In ipſo montis vertice forum collocatur; quippe quod caput vrbis eſt, ſenſumque & vitam reliquis adminiſtrat; quæ res quantum laboris faceſſat baiulis; dum ſupellectilem quamcunque, præſertim dolia maiuſcula, vino vel ceruiſiâ plena contra decliue collis dorſum impellunt, coniectare Lector, & ride: videreris tibi centum videre Siſyphos, vano niſu ſaxum prouoluentes; qui fortaſsis vbi ad vmbilicum vſque montis, magno conatu anheli ſudanteſque aſcenderint; alterius dolii decurrentis impetuoſiſsimo concurſu, non ſine periculo repelluntur. Hîc habitant grauiſsimi ac honoratiſsimi ſenatores, qui hinc velut è ſpecula totam vrbem commodiſsime poſſunt intueri: Ceruix huic adiuncta eſt viculus breuis & anguſtus, Lictorum ſedes & Bedellorum: Inſtar ſcapularum, brachiorum, ac manuum; ſunt vtrinque vici duo, quos occupant artifices pauci quidem illi, nec nimi-

12685a?

nimium periti. Pro trunco huius vrbici corporis platea latior paulo & excelsior, hospitiis destinata, quæ ad lumbos vsque porrigitur: Etiam ipsa pars quâ sedemus, pulchrè videtur referri depressiore montis loco, vbi cum planitie paulatim coniungitur. Lenones hîc habitant, lupæque, & quotquot vrbi mundandę dant operam, cloacarii: Crura & pedes binos ad mediam vallem protensos baiuli sortiuntur, ac viatores: Ædes ad vnã omnes carent fundamento; quippe aiunt se malle lapides effodere, quam sepelire: Ædificia sibi struunt excelsissima Senatores, vt quô cælum propius attigerint, eo magis incalescant, & inferiorem hanc terrę aerisque inclementiam effugiant. Nullam non domum cernes probè pictam vtrinque; & maiorum omnium præsertim, imo & hospitum nominibus inscriptam.

Muro bianco charta di matto.

Sect. 4. *Senatus Pazziuillanus.*

ME illic agente, consilium cepere Senatores, quibus potissimum

mum modis ad vrbis siue dignitatem, siue amœnitatem, seu denique securitatem fieri posset accessio: Alius aliud suasit, pro sua quisque facultate, & prudentia: Primus quidem mare illuc per multa milliaria, perque medios montes ciuiũ industriâ deducendum: cuius proximitate vrbes alias mirũ in modum ditatas ipse animaduertisset. Surgit alter, ac moros à fronte renuit, neque fidendum ait tam fero voracique elemento: cuius perfidis fluctib. multæ præclaræ ciuitates absorptæ fuissent. Alius ergo miros suadet aquæductus, ab imâ valle per tubulos quosdam petendos; quod non dubitat facilè posse fieri, cum aquam sæpius viderit sponte sua è puteis ebulliisse; seque, quod nihil habuerit quo in spatium angustius coarctarerur per totam planitiem diffudisse: quodque è contra cum pluuialis aqua de summo monte descendat, vnda vndam propellere soleat & præcipitare; idem proculdubio factura sit ascendendo. Alius monte

nouo

12685a?

nouo aliquanto altiore cingi vrbem mauult, ciuium manibus è ſubiacente valle eruendo; cuius quidem conſilii quadripartitam rationem attulit. Primò, ne totum orbem teſtem haberent Pazziuillani, quid in vrbe, præſertim à ſenatoribus, geratur; dein vrbis & muniendæ causâ & augendæ; ac denique propulſandi frigoris: quo facto, pontem vult è ſolida firmâque materiâ altiſsimum exſtrui, qui à prioris montis cacumine ad alterum vſque porrectus, & ambulationibus inſeruiret, & vecturæ. Exſurgit alius ac ſubridens, rogat quomodo tandem vallis montem poſsit parturire; ac prætereà vt hoc poſſe fieri concederetur, pontes maximè omnium patere periculis; nam ſi tantillum laberetur iumentum vel viator, ne ſalus ipſa ſeruare illum poſsit, quin extemplo pereat neceſſum ſit; plerunque etiam (quod peius eſt) non ſine brachio aut crure miſerè confracto: Malle ſe aliquid conſulere quod plu-

plurimum ſecum ferat dignitatis, nihil periculi, nec multum laboris: Quocirca ſi beneuoli ciues ſibi monitori auſcultarent, id ſibi longè optimum videri, vt vnaquæque domus pro mole ſuâ pyramidem ſibi altiorem erigeret, cuius apici ſummo gallus æneus argenteusve, aureâ criſtâ inſignis, quauis aurâ verſatilis inſideret; in vnaquaque pyramide horologium collocaret; ſingulis horologiis campanulam adiungeret; nec dici poſſe, quam elegans ac iucundum ſpectaculum, tam frequens excelſarum pyramidum ſeries aduentantib. peregrinis videretur, quámque per horas aurem deliniret tot tintinnabulorum iugiter ſonantium harmonia: Acclamatum eſt vno ſtatim ore tam commodæ, facili, graui petitęque altius ſententię; vt iam deinceps hoſpes quiſquis, mea ſequutus veſtigia, illô fueris in poſterum peregrinatus, vrbem ſis longe elegantiorem cultioremque inuiſurus.

Sect. 5. *Speſius tractus.*

Speſius

12685a?

SPesius tractus huic adiacet olim ditissimus; in quo nil celebre vidi, præter *Saltum Actæonium*, *Cubæam*, vrbem octangularem, & *Milanam*: Incolę bonorum certè omnes profusissimi sunt, viasq; excogitant quicquid habent ingeniosius prodigendi; quidam enim cani venatico, alij vero accipitri, aut miluo; alij cubo eburneo chartæue pictæ ampla insumunt patrimonia; imo vbi sola vestis suppetit, hanc vel hastæ subjiciunt, vel deponunt collybistæ, vt habeant quo voluptatem suam instructius insequantur. Sed regio hæc num ad *Fatuam Moroniam*, an *Felicem* pertineat, mihi quidem incertum est. Penes quoscunq; fuerit olim, stat mihi ante hunc diem veteres migrasse colonos; & si quos hæc regio iurisperitos aluerit, vel fœneratores, iurârim terram sanè pulchram & fœcundam, istos diu abhinc nouos dominos salutasse. Vbi nihil superest, vel quadris victitant alienis, vel de publico forsan aluntur. Celebre

Terra stult. prodigorum.

Tria præcipua prodigalitatis subiecta, Canis, Alea, Accipiter.

hîc eſt *Azotium promontorium*, Aſylum miſeris debitoribus; quò confugiunt quicunq; foro infeliciter ceſſerint; nouimus & vbi qui ſoluendo ſunt ſatis illuſerint iſtic mœſtis creditorib. qui ſi forte fugientem huc fuerint proſequuti, & ab ara retraxerint inuitum, rei iam læſę religionis, à ſumma quidem arce præcipitantur; Hîc parentes etiam ſuperſtites, noſtris (vt videtur) indulgentiores, filijs vix dum adultis integrum demandãt patrimonium; & moribundi vxoribus plerique rem totam familiarem, agros, ſupellectilem, neglectâ prole, legare ſolent: quòd ſi illæ vitam priores exceſſerint, tantum inſumunt funeri, quantum filię elocandæ inſeruiret.

Moreſin. Sc. in lib. de Orig. rel. Pap. hoc idem de Britannis.

Sect. 6. *Liſonica gens.*

Terra adulatorum.

PRo veſtibulo Felicis Moroniæ ſedet *gens Liſonica*; omnium quas vidi prodigioſiſſima; bifrons, bilinguis; ex antica parte ſimiam, poſticâ canem referens; vt ex homine, cane, ſimiâ tota compoſita videatur: Hîc fidem mihi faciet grauis author *Munſterus*,

12685a?

sterus, qui ex altera saltem parte Indos quosdam hac formâ descripsit: Nata quidem ad seruiendum: pars maxima se generosioribus vicinæ gẽtis volentes vendunt aut emancipant: Etsi vero tam stupidi sint, vt nihil ipsi possint laude dignum excogitare, optimè tamen norunt quicquid vsquam viderint imitari: nec quid aut induunt, aut agunt, aut loquuntur, cuius exemplar sibi aliquod non proposuerint; me illic agente claudicabant altero pede omnes, & inter incedendum vsque screabant; eò quod præfectus Lisoniæ *Cinisloni*us, crus sibi fregisset pridem, & catarrho diuturniore laborasset. Horum pleriq; tonsores, sartores, pararij, vel denique lenones sunt; sunt quidam, vt aiunt, inter hos & aulici, habitu non contemnendi: nec quis profecto Hispanorum mimus est, præ istis Lisonicis. Alloquere & intuere quempiam; Is incuruato prius genu & exosculatâ dextrâ, vltimam clausulæ vocem reduplicat, vultúque

O imitatores, seruum pecus.

renidens, quicquid tibi gratum fore retur, blandè regerit; non tamen sine immensa titulorum congerie: osculo dein altero claudens sibi labia, pendet ab oculis tuis, anxius vt tibi responsum arriserit. Tu modò istis annue, & perge fari; quicquid dixeris, velut oraculum datum diuinitus in tabellas refert, cœlum suspicit, téque pronus veneratur. Deum non agnoscunt isti præter illum, cui se addixerint in seruitutem; hunc aris, geniculationibús, precibus colunt supplices: Hæc omnia altero quidem ore fiunt: sed nullum vnquam ex hoc ore verbum egreditur, quod non interea altero (canino scilicet) clanculum retractetur: Hoc in tractu offert se prima omnium *Loueriu̇m*, vrbs alta & spectabilis, sed tam parum solidè constructa, vt sperare nequeat diuturnitatem: Bugio flumine & ditata plerunq; & aliquando etiam submersa: & vicina huic *Babillarda*, villa stridula, cuius incolæ nunquam tacent: Assurgunt hinc mon-

12685a?

montes, seque ipsi exuperant vsq; ad *Chatouillam*, pagum sanè inclytum, cuius incolæ nunquam non rident: coniungitur huic amœnissima *Piacentiæ planities*, quæ demum in *Pipuliam* desinit paludem: illa rursus in *Verguensam* infame oppidum; quo exulant malefici omnes, & quos vocant, *Medrosi*.

CAP. 7.
Moronia Felix.

MOroniaverè Felix, siue amœnitatem siue opulentiam spectes, Australiorum regionum facilè principatum obtinet; quod si quantum præ se fert diuitiarum, tantum reuerâ possideret, vereor ne huic Aquilonari etiam orbi palmam præriperet; sed istis mos est, & quæ non habent simulare, quæque habent ostentare glorioſius: E longâ & latâ montium serie, planities continua fit per milliaria Germanica 60. protensa, quæ situm præbet Felici Moroniæ

Terra Thrasonũ; vel, stultitiæ gloriosæ.

longe quidem iucundiſſimum; cuius imis pedibus oberrat *le-Sain* flumen ſpectatiſſimum, & ferè totam cingit. In decliui fronte collis tam pulchrè continui, facilè concipiet Lector, quanta cum amœnitate ſpargantur vrbeculę; ex alterâ parte vallem deſpicientes florentiſſimam, riuo certè perquam elegante pererratam; ex altera ęquabili paſcuorum agrorumq; tractu ſatis ædepol ſpatioſo ſeptæ commodiſſimè: Vrbes hîc non tam frequentes, quàm altæ nitidæque, fabricâ tamen valde tenui; & quicquid externo ſplendore pollicentur, intrinſecus nimium ſordidæ: Hîc quâ parte Rodomantadij colles inæquale dorſum viatoribus calcandũ præbent, *Vantarole* vrbs eſt, quę & *Salacona* dicta eſt; ſuperba ædificiis, ſed ad mendicitatẽ indiga: vicina huic *Menoſprecia*, lutoſa mehercle villa, cui nomen merito cõceſſerit illa Pariſiorum. Ab hac non multũ diſtat rupes altiſſima, & notiſſima *Derrumbiada*, non multum abſimilis Peccanæ illi apud

Cic. ep ad M. Fab. Gallum.

The Torre.

12685a?

apud Anglos, cuius pars ſumma ſolo æquabili cõtinuatur; deſcenſu tamen adeo recto ac præcipiti, vt ſi ab alto deſpicias, læuis ſaxorum ſuperficies turris editiſſimæ, humanâque operâ politæ latus referre videatur: Multis funeribus funeſta rupes: vt non plures crediderim è ſaxo Tarpeio cecidiſſe. Alteram orbiculi huius Moronici partem occupat *Antoia* vrbs incendiis ita nimis obnoxia, vt ne vetus Roma tam ſæpe flagrauerit: quod partim ex ciuium negligentiâ, partim ex ædium oleoſa materia euenire credibile eſt; & vicina huic *Putaniũ*, quam alii *Villam Vitioſam* appellant, è ſilice cæmentóq; duriſſimo ſtructa: Dein propè ditionis Vcalegonicę fines, offerunt ſe latiſſimi *Sin-obræ campi*, vbi populus nunquam non feriatur, & in laborantes quoſq; ſeuerius animaduertit: cuius præcipuę vrbes *Iugaria*, & *Riſagliũ*, quarũ ex orientali latere vbi *le-Sain* cũ Oiſiuio flumine vndas cõmiſcet, *Saltuares* illas *inſulas* (olim, vti videtur, Plinio cognitas) cõſpeximus;

ἄεργοις ἄλιν ἑορτὴ Heſiod.

quæ in ſymphoniæ cantu, ad ictus modulantium pedum moueri perhibentur.

Plin. l. 2, 95.

Sect. 2. *Mores Populi.*

NEmo hîc non ſe nobilem gloriatur; ſtatuas atauorum, & inſignia nec non immenſam proſapiæ ſuę ſeriem, etiam ab annis ante orbē conditum 10000 (cum illis apud Diodorum Siculum) deriuatā oſtentans. Vidi iſtic prælongas quorundam porticus, cognationis ſtirpíſq; ſuę rectis, obliquis, trāſuerſis lineolis depictas, quorum tamē auos vicinia ſartores, carbonarios, equiſones pridē agnouerit. Nec quis nobilium eſt quos *Scogidos* appellant; quin prędia etiam habeat ſuburbana, colonis quibuſdam, *Vellacos* vocant, vulgo elocata; ſeruis vero pleriq; *Liſonicis* vtuntur: Victu & prætenui & viliſſimo contēti ſunt ipſi *Sennaladij*, nobilū generoſiſſimi: Sunt tamen ex his, qui ſemel in anno ſub finē forte Decemb. conuiuia quidem agitant ſplendidiſſima, magno cum apparatu, & hoſpitum numero,

Vel *Iſcogidos*, Hiſp.

12685a?

numero, & ferculorum; vt vni huic festo reditus fere omnes insumere necesse sit; deinceps vero, quod supereſt, ita genium defrudent, vt penè merâ se fame enecent. Sed pars maxima ventrem contemnens, eique quantumvis obstrepenti aurem obturans, quicquid vspiam succurrit vestium, precio deterit; ita tamen vt pudeat esuriem fateri palam, quam vt honestè dissimulent, & saturitatem contrà mentiantur, quoquò ambulant à prandio, mundare sibi fauces mantili, calamoque dentes exonerare carnis non visæ pridem reliquiis, assolent. Horum cuiuis non arca, non fundus tantum valet, quantum gladius & quod gerit, amiculum: Non desunt ex istis qui centum plureſve *Mangeguadagnos* (ij serui sunt) alunt vestiuntque; quicquid habent tamen, vt Plautinus ille, cum mutuo non possent, sumpserunt fœnore; vesteſque suas à parario conduxerunt in diem. Vidi, & qui stabulum sibi struxerit verè regiũ, è longè conquisitis lapidibus columnis

Sic Itali suos ingeniose: Angl. voce *Eategaynes*.

nis marmoreis, multoque ebore concinnatum; ipse vero interea tugurriolum humile, angustum, cespititium habitarit. Nomina sibi longissima fingunt, quibus gentis, loci, stirpis, cognationis gaudent aggerere; sed & titulos omnes non vno spiritu contentos, de compositione frequenti cõcumulant. Plumæ hîc præsertim longiores, quas *struzzolias* vocant, non minoris fiunt quam pelles ab hodiernis Moscouitis: Aliqui præterea campanulas argenteas, calcaneis appendunt, quæ ad singula vestigia clarè resonantes, oculos ad se vocant prętereuntium, aures que demulcent.

Pauci illi qui generis ignobilitatẽ non possunt diffiteri, excelso tamen animo sunt, & altissima sapiunt: memini in vestibulo cuiusdam inscriptũ legisse:

* *Misero quello chi di persona vile,*
Nasce di cor magnanimo & gentile.

Vnum inter reliqua stupebam istic, nec immerito; incolarum plerosq; nõ pane, non cibo, sed fumo herbæ non benè

* In aditu montis Fesulani in conclaui quodam scriptum Politiani manu. Tabacc.

12685a?

benè olentis, nec hercle ſalutaris, victitare; quem ore quidē excipiunt, naribus egerunt; vt ex iſtis tot interim caminos facere videantur: Morem hunc neſcio hercle num ab Indis Moroni, an Indi ab iſtis didicerint. Fertur enim nobilem quendam ingeniosum, ſed nequam *Topia Waralladorem*, ſumi peſſimi originem ab Indico quodam Dæmone petiiſſe; ſunt tamen qui Indos quoſdam *Torrida-Zonios* authores fuiſſe putant tam clari ſuffitus, vt intus etiam nigreſcerent: perplacuit his ſcilicet ſuus color, nec æquum videbatur, vt eiuſdem corporis interior pars ab extimâ, colore variaret: id ſcio, dum nares implentur, exhauriri loculos; & plurima hinc generoſiorum patrimonia in fumos exhalaſſe, & è domini ſui naſo turpiter euolaſſe: dumque fumant altius eleuatæ nares, culinas planiſſimè refrixiſſe.

In ſingulis vrbib. Antoia præſertim & Putanio, alternæ domus ſiue pueris, ſiue * fœminis meritoriis deſtinantur,

* *Scorta Romæ Iulium nummum ſoluunt Pontifici; exhinc cenſus illius annuus excedit 40000 Ducatos. Paul. 3. in Tabellis ſuis habuit Meretrices 45000.*

ſtinantur, & annuum probatiſsimæ artis precium profecto ſoluunt: Cum his luditur honeſtè; nec quem pudet notiſsimum populo proſtibulum vel in foro, imo ne vxore quidem conſciâ, ſalutare immodeſtius: ſũt & qui miſeras vxorculas officioſiſsimè ſuis ſcortis famulari cogunt.

Sect. 2.

Moroniæ Fel. Paradiſus.

NIhil habet vlla Moroniæ pars, fortaſſe nec noſter orbis tam nobile, tam pulchrum, quam Felicis Moroniæ Paradiſum: mirandum herclè opus, & cuius vnius aſpectus tanti itineris & tædium ſatis leuarit, & ſumptus abundè compenſarit. Perſtringit à longe oculos mons rutilus, totuſque (ſic enim vel eſt, vel, quod tantundem valet, videtur) aureus: Aggeſtus olim opere (vti ferunt) Chymiſtico, Qui tamen ſi lubet ferro metalli robur experiri, in puluerem illico euaneſcit; ſi flammâ, in fumum: Cuius in faſtigio, caſtrum ſplendet Cryſtallinum, arte non huma-

12685a?

humanâ (ſicut exiſtimant accolæ) concretum : Etenim ferunt Fortunam è cælo quondam, deorumque numero exterminatam, hanc ſibi ſedem, terrei ad inſtar cœli poſuiſſe: hîc bonum numen beare mortales auxilio, preſentiaque; tamque largâ manu profundere inexhauſtas munificentiæ opes, vt quicquid demum credulâ ſaltem mente quis bonus petierit, ſatque diu expectarit, non poſſit non aliquando impetrare. Cõuolant huc ex omnibus terræ plagis nullius non ætatis ſexus, conditionis homines, ex pia tamen Moronia frequentiſsimi: nec quis fere eſt in toto hoc orbe adeo vel impotens, vel eximius, quin aliquando montem hunc & conſpexerit, & vbi licuit, aſcenderit. *Madonna Lauretta*, & diuus *Compoſtellius*, & *Parathalaſsia* illa noſtra Deſiderii frigent mehercle præ hoc numine: ſtrati iacent in valle innumeri clientes, non ſecus ac globuli candidiores obducunt ſemitas, vbi grandinauerit; Nutum Bonæ Deę reli-

Fortuna ſtultorum dea, vetus illud, Fauet fatuis

Semel inſaniuimus omnes

Eraſm. Do. Walſingamia,

religiosè præstolati: Nec fas cuiquam audaci pede sacrum collem premere, donec albo vexillo à Sacerdotibus Castellanis extenso, otium ac voluntatem suam diua significauerit; Tum clamitant vnà omnes rauco stridore cœlũ implẽtes, MADONNA SCOOPERTA, ruuntque vniuersi, viæque ac portæ angustias frustra queritantur: Dumque nimium festinant, alter alteri viam obstruit; nec dici potest quantæ hinc rixæ sæpius oriantur, imo & pugnæ parum aliquando siccæ: nam præire volunt omnes, nemo cedere meliori: premunt adstantes, præcedentibus inuident, remotioribus illudunt: Vidi istic laterum fortasis infirmiorũ quosdam, qui in hac valle penè senuerint; quibus nec adhuc datur ingrediendi licentia. Quid rei agant hi omnes rogitas, Lector, & miraris. Certè conuocauit omnes habendi cupiditas, retinuit spes: nempe vota facturos quosque vt Diuæ beneficio exoptato tandem bono potiri liceat. Notaui hîc aliũ negatos precaturum amores,

Sonus Italorum, quum D. Mariæ statua retegitur.

12685a?

res, aliũ pacem modo domesticã, aliũ honores, diuitias alium: Hîc patrui nimis iam longæui funus, ille post tres olim vices munus vacaturum rogat. Sedebat hîc prope portã supercilioſus quidã rerum Dominus, nouiſſimę proximã, vti ferunt, monarchiã petiturus: Heîc deformes quædam virgũculæ, formæ gratiam; illic anus rugoſæ rediuiuam ſperabant adoleſcentiam; hîc ſterilis liberos, illic ſerua libertatem; omnes aliquid, ſinguli aliud meditabantur. Signo iam dato qui poſſunt dant ſeſe in viam, montem non pedibus ilicet hoc piaculo eſt, ſed manibus genubuſque conſcenſuri; Medium iam montem magno cum labore aſſecutos blandius excipit vnus è ſacerdotibus, nomen ſciſcitatus & patriam; quod ſemel acceptum, te interim conſiſtente, voce Stentoreâ pronunciat; partim vt ſocios ſuos ipſumq; adeo numẽ premoneat, quos qualeſque ſint hoſpites habituri, partim vt intelligat priuſquã propius acceſſeris, cõſulto prius

numine,

numine, num ſat tecum attuleris fidei & puritatis. Nam ſi paulo impurior ac depreſſior grauiore mali ſarcinâ iſtuc conceſſeris, conſcia ſatis diua rubeo te vexillo monet in cœnobiolum (loculis purgandis iuxtà poſitum) relegari; heîc aſſeruabere donec leuiore crumena, mundiore anima fueris ad reliquum itineris conficiendum comparatior. Quod ſi nomen fortè placuerit, plumbeo te ſigno ſatis inſtructum dimittit auſpicatò: Tribus tamen hiſce tibi in aurem ſolenni more prius obmurmuratis, *Spera, Crede, Expecta*; Pergis læto, alacrique animo; cumque ipſos fere palatii gradus attigeris, limen ferreum ſe offert: cui inſcriptum:

Sannazarii carmen.

Fortunam ſi auidè vorare pergas,
Illam vt malè concoquas neceſſe eſt.

Huius anguſtiſſimos aditus toruus ianitor aliquandiu præcludit, qui tamen mercede facilè miteſcit, aperitque tibi non tam portam, quam foramen; cui vbi tu te pronus inſi-

12685a?

insinuaueris multo nisu: En tibi ædes fere cælestium æmulas; auro, margaritisque quaqua vorsum renidentes, quarum externa facies nihil infra felicitatem polliceri videtur: Sacerdotum habitus, officia, ritus, templive formam (ne nimius sim) prudens omitto. Tandem (vacat enim per aliquod tempus omnia cõtueri) accedit alter flaminum, manumque prehendit; & simul oculos, faciemque totam linteo velamine reuincit; per multas ambages occęcatum ducens hospitem, quoquò lubet; sed vti creduli homines opinantur; in templum *Bonæ Deæ*, scilicet, profanis oculis non licet Numinis maiestatem conspicari. Prouolui hîc iuberis in faciem, sacrumque pauimentum deosculari; nec mouere manum pedémve donec te Diua nominatim compellauerit; tum quicquid volueris, audacter profari, quicquid illa iusserit satagere absque vel morâ vel diffidentia; factumque iri quantumuis arduum, quod flagitaueris,

ris. Sed quæ religionis tantæ merces eſt, inquis, aut quis cultus huiuſce exitus? Ridendus hercle, qu que ſplenem agitet vel non petulantem: Illuſum eſt ſingulis probè, arte quidem multiplici; ſed adhuc tam clancularià, vt licet inopes dimittantur ſinguli, malint tamen ſuam quiſque ſiue inertiam, ſiue incredulitatem, quàm fidem Numinis criminari. Facto ſemel voto (puta honorem poſtulari) illa benignè annuit: Et in primis iubet ſupplicem poſt horas aliquot *ſacram* vt appellat *potiunculam* ebibere; quâ ſordes animæ vltrà abluantur, ipſéque dignior fiat, qui exoptatam felicitatem reportet. Deinceps etiam procumbat aliquandiu, donec ipſa denuo fuerit allocuta; tum vocem obſeruet ſedulo, ac iuſſa capeſſat alacer, nec dubitet quin voti compos illico ſit euaſurus: Tantum vbi omnia ex animi ſententiâ ſucceſſerint, credat eodem in ſtatu æternum permanſura, gratóq; animo numinis beneficẽtiam recorde-

12685a?

tur. Acceptũ iam calicẽ abſorbet hoſpes lubẽtiſſimè, ſuauiſſimumq; ſacri liquoris guſtum tacitè ſibi plaudit; neſciens interea poculum reuerâ ſoporiferũ ſibi propinari, mulſo, papauere, opio, lactucis, atq; id genus herbis medicatũ; cuius hauſtu cõſopitus illico, non ſecus ac cadauer aliquod à veſpillonib. hac illac in palatium aſportatur; deniq; intuentiũ cachinnis exceptus diu, ſiſtitur tandem in cubiculo, lectóque elegantiſſimo, ornato more regio eburneis quidẽ tabulatis, aurea cõtignatione, ſtragulis preciociſſimis, vt ne periſtromata æquè ſint Cãpanica, neq; Alexãdrina belluata, cõſutaq; tapetia; in limine miniſtri collocãtur, ẹdepol cultiſſimi, torquib. annuliſque, more aulico inſigniti; expectaturi donec Endymion iſte nouus (quod poſt triduũ plerunq; fit) euigilauerit: Qui demum expergefactus, circumſpicit attonitus: Loci & formã, & precium habituſq; miniſtrorũ nunquã ſatis miratus, dum ſerui omnes ordine ſuo flexis genib.

Plautus Pſeud.

experrectũ ſalutant Regem, fauſtũq; diem apprecantur: quodq; mauelit hodie veſtis genus officiosè percontantur; Tandémque afferunt infiniti penè valoris veſtimenta, *Dant digitis gemmas, dant longa monilia collo*; & obſitum margaritis diadema capiti imponunt. Induſiato deniq; ac patagiato vbi prandendi tẽpus inſtiterit, menſam dapalem ac munificã inſtruunt: ſpectaculis, ludis muſicoq; concentu reliquũ diei conſumunt. Quin & cœnatur adhuc apparatu magis (ſi fieri poteſt) regio; clauditur autem inſcio cœna eodem ipſo poculo, quo grauiſſimus ille ſopor pridẽ inductus eſt; vnde bonus ille rex Ephemerus per poſticum effertur foras, habituque proprio, ſed aliquantulum fœdatiore in triuio miſer exponitur: vbi cum ad ſe redierit, rurſum ſtupet, quis & vbi ſit, fueritque pridem; ac reuoluens animo nuperam, modóque amiſſam beatitudinem, eiulat miſerè, ſemet incuſans ſiue inertiæ, quòd

Ouid. Metam. 10. Plaut. Epid.

Virgil. Aen. 3. *Iam ſimul expletus dapibus, vinoq; ſepultus,*

12685a?

quòd Diuæ tam præsentis vocem (prout in mandatis habuisse meminit) secundò non auscultauerit; vel ingratitudinis, quod tam inopinâ dignitate nimis elatus, donantis munificentiam neglexerit: Cedit ergo lachrymans, quiritansque, & id vnum in ore habet animóq;, *Fuimus Troës*; hortatur reliquos, vt pergant, séque præbeant diuæ morigeros, omnium se mortalium fuisse pridem felicissimum, suâ solius culpâ excidisse: vnde alii auspicatiora sibi omnia pollicentes magis adhuc proritantur.

CAP. 8.

Pia Moronia.

Terra stult. superstitiosorum.

Quotquot religiosè insaniunt, vel superstitione laborant, vel nouis ac hæreticis opinionibus: Hinc Morpiæ duo comitatus.

AB Occidente Moroniam Felicem ac Fatuam claudit Pia; regio quidem suopte ingenio satis ferax, ac elegans; maximè tamẽ squallens incuriâ dominorum; Nam vbi duas in partes tribui solet, (*Credulium* & *Doxiam*, Priorem longeq; ampliorem

pliorem qui colunt, ita toti ritus quoſdã putidos ac ridiculos ſapiunt, vt ſuorum omnium curam abiicere, Deo dignum opus exiſtiment Villæ hîc & optimæ & frequentiſſimæ ſunt *Lipſanium*, *Marauilla*, nec diſſitæ procul *Crocetta*, *Rodillia*, *Baſcia*; vlterior pars ferè ſola, quæque vix nouit colonum: Huius pagi *Ceniza*, *D'ayuno*, *Gymnopodilla*, *Fouetta* tortaſſis ob ſitum parum ſalubrem ferè derelicti ſunt: niſi quod ſemel in anno, ſancta quadã die Veneris, ab omnibus Moronis Pijs inuiſantur: Non tacendũ hîc eſt in monte *Bagnacauallino* Ptochæum in tote orbe maximum, ac luculentiſſimum, *Hoſpidale di pazzi incurabili*, impenſis regionis totius, & extructum, & ſuſtentatum; cuius præfectus hodie *Garzonius* eſt, vir ſane integer, ac ſolicitus, qui in claſſes quaſdam pulchrè diſtinxit huius ordinis vniuerſos: Nulla Moroniæ pars eſt, quæ non colonias huc aliquot impotentiorũ emiſerit.

Hoſpidale di pazzi incurabili, à *Thoma Garzonio de Bagnacauallo ſcriptum parum feliciter.*

Sanè

12685a?

Sanè præter Cœnobiola, quorum hic numerus est; nec plures villas esse crediderim; nil præter sordidissima tuguriola, quale Westphalum illud Lipsij hospitium, cernes: Nemo hîc lacertam terræ possidet; omnes enim se Cœnobitis Morosophis mancipârunt, agrosque paternos aris focisq; diuorum cõsecrârunt. verbo dicam, Quatuor hîc ædium genera cõspexi, *Templa*, *Cœnobia*, *Proseuchas* vel προσευχοδοχεῖα, *Tuguriola*; nam præter religiosos vel mendicant omnes, vel seruiunt. Religioni cuidam deuotissimi omnes sunt; quid tamen, cuíve Deo credant, nescire profitentur, negligunt disquirere: sat illis est maiorum vestigia sequi, & sanctorum olim sedes occupare: Etiam incessu gaudent cruciplici; sic.n. pedes promouent, vt alter alteri è transuerso positus crucis formam referat; eodẽque more brachia dolentiũ gestu implicata gerunt: Tẽpla quidẽ habẽt cultissima, in agris tamẽ cuiuis lapidi, ac ligno supplices prosternuntur;

globulosque ligneos & succineos agitant. Non tot istic capita, quot diui: paucos præ istis annumerauit Varro veteribus Romanis; qui ferè omnes lapidei, lignei, farinacei; non desunt tamen qui equos, sues, canes in hoc albo reponant: nouos indies creant sibi Deos, aliquando etiam vno die, in vno templo ducentos. Quod ab Ægyptijs olim factitatum legimus, hîc vbique comperimus, superstitum ædes negligi, honestari funus ac monumenta mortuorum: Nouimus 800. libras ceræ vni non maximo funeri insumptas. Hîc ego me sepultum volo, caueóque testamento istuc delatum curent hæredes, comitesque mihi adiungi cupio quotquot peregrinationem hãc meam vel damnant, vel plus æquo mirantur; vel sibi posthac imitandam proposuerint. Nam præter tædas, incensationes per circuitum, oscula, campanularum sonum, asperſiones, quæ animæ pridem exautoratæ non parum prodesse putantur;

Tot solent insumi sepulturæ cuiusq; Cardinalis. lib. sacr. cæremon. 1.

12685a?

tantur; parafrenariis duobus illud ex lege loci incumbit, vt duobus flabellis ex serico nigro, insignibus mortui depicto, muscas à cadauere arceant, * etiamsi tempus hyemale sit; quando muscæ omnes non minus cadauere seruato mortuæ iacent. Nihil tractant non exorcizatum prius, aquam, oleum, salem, ceram, balsamum, gladium militarem: Rosæ aureæ magna cum solennitate benedicunt; Baptizant vexilla, & campanulas. Sed quod quis magis stupeat, in vrbe *Marauillâ*, certum est lapides audire, lachrymari, ridere, pedem porrigere ac retrahere, sanare morbos sanguinem emittere, ac nihil non cottidiè præstare quod à quoquã vel hominum vel Semonum, vel Dæmonum fieri possit.

* *Ipsa verba sunt lib. primi sacr. cærem. in exeq. Cardin.*

Sect. 2.

Doxia: altera Mor. Piæ prouincia.

Terra stultorum hæreticorum.

DOxia pars altera, varietatis plurimum ostentat, elegantię parum:

rum: nulla hîc villa, nulla domus ad alterius formam constructur: singulæ nouam, quamque fieri potest à reliquis discrepantem adfectant: Nusquam plura vidi, minusque obliterata vetustatis monumenta: [a]Chronia hîc villa est; septemque Pyramides dirutæ aliquantulum à Saturnianis olim erectæ, in memoriam septem Angelorum, quos præter Dei conscientiam, mundum credebant fabricasse. [b]Dein *Abraxia* vrbs, Basilidianorum quondam sedes; quæ veterum decreto ex ædibus constabat 365. nec fas est vel vnam prioribus adiicere, aut verovnam demoliri; Nec abhinc multũ Pagus [c]*Borboriticus* statuas ostentat [d] triginta, æuo semesas, dextris quidem coniunctas; octo tamen, reliquis maiores; saxa Hebræis characteribus inscripta: Quin & hîc desertum paulò syluo-

a Saturniani docebant septem Angelos fecisse cælum, præter Dei conscientiam. August.

b Basilidiani cælos 365. esse: secundum numerum literarum nominis ἀβραξας.

c Gnostici sic dicti sunt, quasi cæci, ob insignem in suis mysteriis turpitudinem: Item Carpocratiani sic dicti, Iren. l. 1. c. 24.

d Valentini Æones 30. βυθος, νους &c. è quibus primogenita ogdoas (verbis Irenæi) præcipua erat, & origo reliquarum. Hi vocibus Hebræis in suis sacris plerumque vtebantur, ibidem Irenæus.

sius

12685a?

sius est, in quo [e] *Elcesaitas* vel *Ebioneos* diu ferunt vixisse: rudera quædam aræ vetustæ adhuc remanent, in qua coacti sacra fecerunt diis Ethnicorum. [f] A sinistra tumuli cernuntur Heracleonitici oleo, balsamoque etiam num madidi. [g] A dextra vallis *Ophitica*, vbi sacri Colubri spelunca, & altare quod toties incantationibus euocatus ascendisse fertur: Etiam subterraneæ *Caianorum* domunculæ patent hîc peregrinis, inferno, vt creditur, proximæ, in quibus Caini fustis, Iudæque capistrum sanctius asseruantur. Ad ripam Hygri lacus, ferreâ catenâ palo affigitur [h] *Seuerianorum patera*, quâ illi homines quondam abstemii aquam excipere solebant. Ibidemque angustissima [i] *Tacianorum* cubilia, mensæ minores; sparsimque iacent [k] *Mon-*

[e] Iidem Ephanio; hi (vt Eusebius) fidem in persecutione negandam, & in corde seruandam docent.

[f] Nouo modo morientes redimere videbantur oleo, balsamo, aqua, & invocationibus Hebræis.

[g] Ophitæ Christum colubrum deceptorem fuisse; nutrimus colubrum qui incantante sacerdote egreditur, lambit oblationes, regreditur.

[h] Seueriani non bibebant vinum, quod de Satana & terra germinasse dicunt. August. lib. de Hæresibus.

[i] Taciani nuptias damnabant æque ac fornicationes; ergo lectis non magnis vtebantur, mensis vero minoribus, quod carnibus non vescebantur. ibid.

[k] Illi de sanguine aruiculi infantis punctionum vulneribus extracto conficiunt panem; sanguinem hunc farinæ miscentes. ibid.

tanistarum

taniſtarum funeſtæ placentæ, l *Valeſiorum* pumicei teſtiruli, m *Manichæorum* agri longè ſpinoſiſsimi, n *Pſallianorum* cellulæ precatoriæ, o *Patricianorum* cruces, p vtriculi *Aſcitarum*, q *Pattalorinchitarũ* ſtatuæ *Harpocraticæ*, r *Aquariorum* cyathi, & quotquot fuerunt veterum hæreſeωn monumenta. Nihil tamen ita ſplendidum vidit ſeculum illud prius, ac ſ *Rhetorianum* palatium ad omnium planè ædium exemplar ita ædificatum, vt ſuam interea formam videatur ſibi propriam retinere. Manent denique adhuc caſta t *Abelianorum* mœnia, quæ prolem adoptatitiam ac alieni patris generoſa inſignia,

l Valeſ. *ſe caſtrabant & hoſpites rem ſe Deo gratam feciſſe ſperantes.*

m Manich. *inter alia abſurdiſſ. plantas ſentire & dolere putabant; agrum ergo ſpinis purgare nefas illis videbatur.*

n *Hi* Euchitæ *etiam dicti ſunt, nunquam non orabant, vt his qui hoc de illis audiunt (inq. Aug.) incredibile videatur.*

o Patric. *carnem ſuam non à Deo, ſed Diabolo conditam putarunt; quam ergo ſic oderunt vt quidam ſibi mortem intulerint.* Aſcitæ *vtres ſe nouos vino nouo repletos dicebant: vt eum circumibant bacchantes.*

q Dicti à { πάτταλος, ῥίγχος } *per palum digitum ſignificantes; qui labiis & naribus opponunt digitos, atque ita ſtudent ſilentio. Auguſtinus δακτυλορυγχίτας appellare mauult.* r *Aquam offerebant in poculo ſacramenti.* ſ Rhetorius (*vt notat Philaſtr.*) *quod tamen Auguſtino incredibile videtur, affirmabat omnes hæreticos rectè ambulare & vera dicere.*

t Abeliani *non miſcebantur vxoribus, nec tamen ſint vxoribus viuere illis licebat; adoptarunt ergo filios aliorum; generantibus circumquaque vicinis, & filios ſuos inopes ad ſpem hæreditatis alienæ dantibus libenter. Auguſt. loc. citato.*

ſanctaſ-

12685a?

sanctásque reliquias palam ostentant.

Hîc non ita pridem fundamenta novæ vrbis iecerunt parum auspicato fanatici errones, quos **Erriconicolaitas*, & *Georgo-Dauidicos* vocant. Quin & exules quidam ∴ *Virginenses* duraturam hîc rempublicam perperam meditantur. Liceat mihi monere orbis vniuersi dominos, reges, imperatores, modo suæ paci ac ipsorum saluti probè consultum velint, hæreticos omnes pacis publicæ iuratos hostes, ac perturbatores huc relegent.

*Henricus Nicolaus & Georgius Dauid *fundatores turpissimæ illius Anabaptistarum sectæ, quam alij* Libertinam, *nos* The Family of loue, *indigetamus.*

∴ Bruniſtæ *quidem Angli in Virginiam relegati.*

CAP. 9.

Status Politiæ Moronicæ.

VVrbium quidem singularum regimen medium est inter Aristocraticum, & Democraticum. Eligit sibi populus, quem mauult senatorum numerum, qui neque annuum

um gerunt, neque perpetuum Magiſtratum, ſed pro eligentis plebeculæ arbitrio præſunt, præſidentque: ſi quem habeant nimiæ fortaſſis prudẽtiæ ſuſpectum, hunc ſtatim oſtraciſmo ſeueriore è ſuis finibus eiiciunt. Prouinciæ aũt omnes, nomine ſaltẽ tenus, vnum agnoſcunt Principẽ tũc temporis *Il Buffonio Ottimo Maſsimo:* Palatiũ illi in Felici Moronia, propè Piam, *Papagalliũ:* Is medius inter Imperatorẽ, & ſacerdotẽ, mitrâ ſimul & diademate ſedet inſignis; Pro ſceptro clauis illi præfertur, cũ gladio; clarum emblema Diuitiarũ, & poteſtatis. Clauis.n. docet omnes Moroniæ theſauros illi pateſcere: Gladius, pro libito ſe aliena diripere, ſua defenſare poſſe. Aduentãti cuiq; pollicem dexꝛri pedis exoſculandum porrigit, quem morẽ diu ferunt ſinualuiſſe; natum inde primitus, quod quidam ex antiquis regibus chiragrâ laborauerint: Non naſcitur ille quidẽ, ſed eligitur, nec tamẽ ante decrepitam ætatẽ, ne nimis diuturno imperio

Camera Papagalli, locus in quo Pontifex eligitur. lib. Caeremon.

12685a?

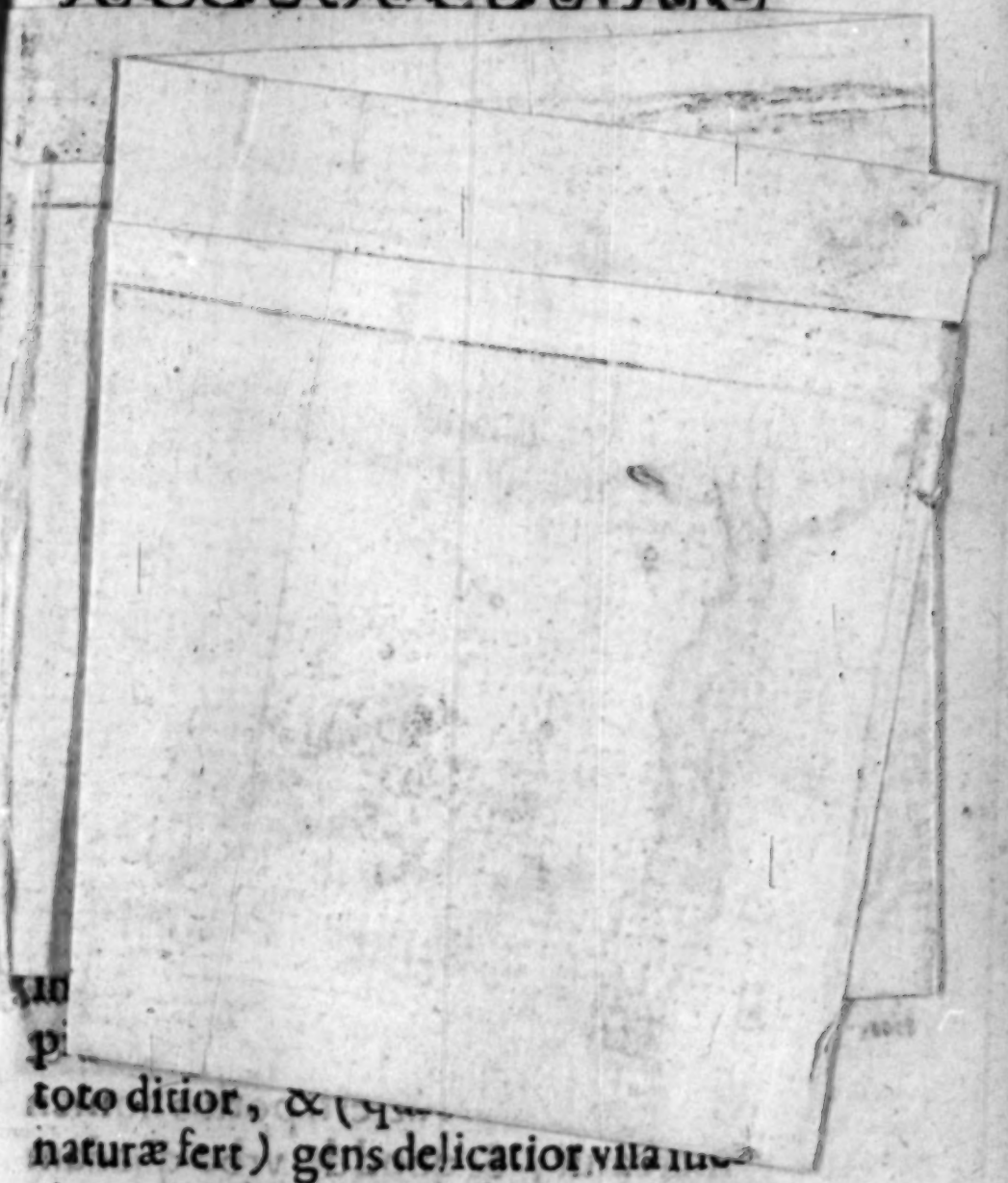
rio populum nouitatis ſtudioſiſſimũ, oneraret: Sed & ante capellã S. Sapæ. ſedes ſunt duæ porphyreticæ, quibus inſideat oportet eligendus, vt in ſtercoraria examen ſuæ virilitatis ſubiturus. Humeris ſuorum effertur vulgò, non equo, aut mulo; vt ſignificet ſe tántum aliis regibus præſtare, quantũ homines iumentis; ſemperque ſub Baldachino proficiſcitur: ſed eiuſmodi ſunt iſta quæ poſſunt ab alio vſurpari; quædam vendicat ſibi propria, nec cui principum totius orbis, communicanda: Nulla enim vectigalia vnquam exigit à ſuis, ſed quicquid ipſi ſponte obtulerint, gratâ manu excipit, largâ depromit. Nihil vnquam decernit, cui vel vnus aliquis procerum refragetur; Leges multas condit, nullas exequitur; nec quid ſancit diu duraturum; ſi qua lex duas ſenſerit hyemes, obſoleſcit. Vel ſuos vernas familiarius ſalutat mensâque ipsâ dignatur; etiam, vbi lubet, & ipſis magnatibus anteponit. Paraſitis ſuis quidlibet poteſtatem faciẽ

Ipſiſſima verba authoris ſæ arum cærem. in conſecratione Pontif.

facit audendi, vel legem quamlibet violandi, vel cudendi monetam, suâque effigie, & nomine suo inscribendi. Plura hîc æque facile obseruassem, ni ab aulica vita natura mihi semper abhorruisset.

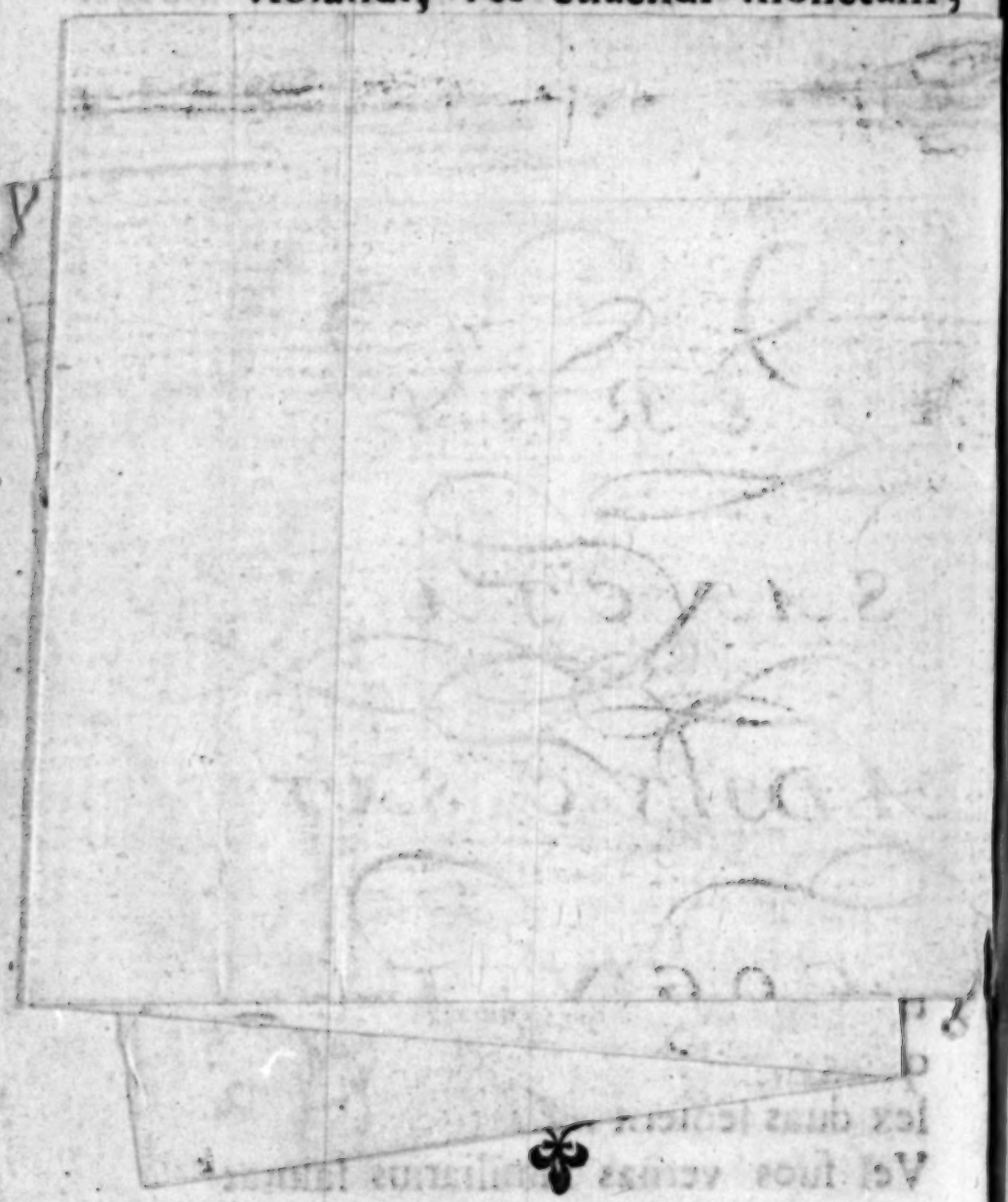
LIBER

12685a?

toto ditior, & (q
naturæ fert) gens delicatior vlla lu
rit; quicquid enim vllibi terrarum
ſplendidum habetur, ac rariuſculum;
ſiue dolo, ſeu vi rapiunt ad ſe, raptum-

facit audendi, vel legem quamlibet violandi, vel cudendi monetam,

12685a?

LIBER QVARTVS.

LAVERNIA.

CAP. I.

Situs Lauerniæ.

LAuernia ab Occidente Magellanico quidem Oceano; ab Oriente Pia Moronia, & Crapuliæ parte aliquâ terminatur; Terra tam prorsus effœtâ, & sterilis (si vnicam prouinciam exceperis) vt ex hac potius quam Trinacriâ illâ, veteri, filia Ceretis à Plutone rapta videretur; Nec pastori hîc locus nec agricolæ; incolæ tamen ita rerum omnium copia diffluunt, vt nulla mihi in orbe toto ditior, & (quantum feritas illa naturæ fert) gens delicatior visa fuerit; quicquid enim vllibi terrarum splendidum habetur, ac rariusculum; siue dolo, seu vi rapiunt ad se, raptum-

Terra Furum, *quorũ dea Lauerna.* Da mihi fallere falsaque dicere pulchra Lauerna. *Horat.*

Pag. 192.

TERRA SANCTA NON ADHVC SATIS COGNITA

MARE PACIFICVM
Vel DEL ZVR

Fretum Magellanicum

Mercur gallo belg.

Plagianus

Trac

Gollis scapuluis

Rigattiera

Bar

Mucment

Vallis flu.

HE

Furtofrancheza

NA

Caxa

Scrofiola

Villa porciglia

Arre

Hicrofule

Cogliera

Padronilla

Strophades Insula

batia

Bolfecum

CIA

Bugicca

LARCI

Buti nia fylua

NIA

Ducat cassell

Dunius

Bereus porta

Ty

flu.

Mon ta

que pari violentiâ tuentur: Maximè tamen Piæ Feliciſque Moroniæ ſpolijs Orientalior pars; maritima vero partim Indorum gazis, partim communi quam exercent pyraticâ, ſe ditare ſolent. Lauernię partes duę ſunt, *Larcinia* & *Phenacia*. Hęc Moroniam & Crapuliæ angulum attingit; illa magis Occidentem ſpectat, & contra vagæ gentis Larcinæ morem, ſuis ſe finibus contineri ſinit: vtraque valde immanis & inhoſpita.

Prout artis huiuſce duæ ſpecies ſunt; Latrocinium, Impoſtura.

CAP. 2.

Larcinorum mores.

LArciniam ab vtraque Moronia ſeparat flumen * *Tryphonium*; cuius vndæ flexuoſiſſimæ non pauciores inſulas, quam *Raleana Guianorum* faciunt: Tota regio ita ſyluoſa & montana eſt, vt deſerti potius nomen mereatur, & quod de vrbe quadam Strabo ad rebellandum quàm ad habitandum aptior videatur: In iſtorum ſermone quædam Wallica vocabula notaui,

Terrà Latronum.

* *Tryphon inſignis latro apud Aegyptios.*

12685a?

notaui, quod ego ex ignotis noſtratium peregrinationibus factum iudicarim. Larcinenſium populus quidem ſatis numeroſus eſt, reſpublica nulla; ſibi quiſque ſe natum putat, ſibi ſoli viuit, ſibi obtemperat; tantumque poſſidet, quantum diripere quouis modo poſſit raptumque cuſtodire: quôque potentior quis factus eſt, eo magis timetur; cóque pluribus non tam ſubditis quam ἀνδραπόδοις dominatur. In certas familias diſtinguuntur incolæ; quæ ſingulæ ſtirpis ſuæ potentiſſimo volentes obaudiũt; contribulibus ſuis parcit quiſq; & adhęret, reliquos omnes liberrimè ſpoliat. Abhinc diu exhauſta fuiſſet horum incurſionibus vtraq; Moronia, ni ſagaciores præfecti cũ libertate ſalutem ab omnibus familiarũ ducibus magnâ auri vi quotãnis redemiſſent.

Formâ corporis nihil fere à noſtris diſcrepant, niſi quod omnes (exceptis inſularib.) aduncis vnguibus ſint, & quaſi accipitrinis; id quod Lauerniis omnib. commune eſt. Montanã par-

ἅτινα ἐξυχεψισὶ, d. Mercurio Luciano.

tem occupat *gens Sbanditica*, cui vmbram quidem commodam ac ſalutarem largitur *Butinia* ſylua, præ quâ illa Germanorum Hircynia, decem latronum millibus ſtipata, pomariolum anguſtius, aut mera quaſi ſepes videtur. Caſtra hîc paſſim cernes, non herclè nimium ſplendida, ſed & multa & munitiſſima; in quibus tuto ſedent familiæ cuiuſque duces, prædamque à vicinorum periculo ſartam tectam conſeruant; dum plebecula nouum ſibi quotidie ſub quauis arbore lectum ſternit, more Tartarorum, & aſſiduas viatoribus inſidias ſtruit: quos illico bonis omnibus expoliatos non letho dedunt, quod Itali & Germani inſidiatores ſolent (nec enim quicquam verentur, ne cui pœnas dent commiſſi latrocinii) ſed vinctum ad ſui Ducis aulam deducunt, obſtringuntq; iuramento ſe illi in perpetuum fideliter ſeruiturum: qui vbi vel fidem violauerit, vel per menſes aliquot nihil cuiquam ſurripuerit, vel non vacuum

12685a?

cuum viatorem lubens præterierit inſalutatum, laqueo damnatur: Ita creſcit indies iſtorum poteſtas, & ex quo lata Phænacibus lex eſt de filiis natu minoribus prorſus exhæredandis, euehendiſque primigeniis, auxit non parum ſpontaneâ pubis etiam nobilioris acceſſione. Pii Moronii non tam cruces colunt, quam iſti oderunt; quanquam ergo illi ex initi cum Lauerniis fœderis tenore incolumes ſe domi continere poſſint; ſi tamen huc fuerint euagati hoc vno nomine ſuſpendio plerique pereunt, quod hoc ſigno iſtud ſupplicii genus ipſis exprobrare videantur. Nunquam non inteſtina bella, inter Tribuum capita oriuntur, dum peculium quiſque ſuum repetit, detinetq; alienum, quod commode quidem cedit orbi vniuerſo; verendum enim foret, ne tot tamque perditorum hominum coniuncta vis, aucta quotidie, in perniciem reliquarum gentium conſpiraret: quam ob cauſam prudentiores Phænacii & ferunt inter illos,

& alunt lites. Non minima laus eſt etiam paruulis (quod olim Cæſar de veterib. Germanis) artificiosè furari; quos à tenerrimis, & præceptis quæ vocant *Hermeticis* imbuunt, & exemplis: Videbis infantulos etiam dum ab vberibus matrum pendent, aciculam ſubducere vel nummum; quòd ſi hallucinati fuerint tantillum, & vel non ſatis audaci, vel ſat lentâ manu rem aggreſſi fuerint, ita vt ἐν' ἀυλῇ φίρῃ facilè deprehendantur, vapulant illico: tandem vbi adoleuerint, aut anatem, aut anſerem, aut quid grandius indies oportet ſuffurentur; nec impunè diem tranſigunt, in quo rem domeſticam nihilo auxerint. Quod ſi ſatis conſtiterit operam ab ipſis nauatam ſtrenuè, non æquè ſucceſſiſſe, aut glebam ex agro vicino, aut ramuſculum ſurripiant neceſſe eſt, ne fortè deſueſcendo fierent ineptiores: ſed hæc in ipſis Phenaciæ finibus præcipuè cernuntur, inter quos & Larcinos latiſſima vallis *Bugietta* ſe diffundit; de qua ſuo loco pluribus, poſt-

Caſſ. de Bello Gall. lib. 6.

12685a?

posteaquam Larcinos litorales ordine descripserimus.

CAP. 3.

Litorales & Insulares Larcini.

HI, siue in litore Magellanico, siue in ripâ & insulis Tryphonicis latè sparsi, Amphibii sunt; eo ditiores reliquis, quo sunt reliquis occupatiores; quibus etiam non parum fauent notissimi freti angustiæ. Cognito enim semel propter præcipitem maris decursum nullâ dari nautis retrocedendi viam, scaphis cateniſque obstipant iter, & ita nauim spoliant & vectores: ex quo factum putem, quod fretum istud regressum planè nullum patiatur, non tam vndarum impetu, quam numero ac ferocitate pyratarum. Nemo nautarũ Europęorũ magis callet istis fluxuum tempestates, & situs opportunitatesque portuum, ventos, syrtes, scopulos; neque pisces ipsi, aut melius natant, aut facilius. Primas hîc obtinet Regio pytarum.

Portus Dunius, villa non sane magna, nec adeo munita, sed audax admodum, & omnium fere regionum spolijs ad miraculum vsque diues: sita in ipso angulo Larciniæ, quo terra hæc interuentu Tryphonii fluminis, à Crapulia dirimitur. Huius littus magnetibus ac puluere magnetico stratum ferunt; quorum virtus nauem ad se quamlibet remotiorem allicit, retinetque: Sed neque minus proficiunt illi Duniorum, qui maria quæq; pererrant, ac naues longè suis munitiores adoriuntur. Mirum est herclè, quoties istos vel post imparem sæpe congressum audacia victores reduxerit; quod tamen alii baptizatis, incantatísque vexillis Moronicis acceptum referre malunt. Insigne vrbis vultur est, vel inter volandum pascens, cum verbo *Fruor nec quiesco*: statim à Tryphonis fluuii vestibulo, portus *Bercius* est; insularum istarum omnium, & vndarum dominus; nam à prætereuntibus quibusque etiam suis non minimum vecti-

Papa baptizabat vexillum Italorũ & Hispanorum in Flandria, vocauitque Margaretam, *quæ postea vicit* Diabolum. *Moresin. de Orig. rel. Pap.*

12685a?

vectigal exigit; precium viæ; & hamis quibusdam maioribus magnete tinctis, non aliter nauibus alienis, quam nos piscibus, insidiatur, tactasque semel impactis ad sevncis quantumuis contranitentes, ducit: In totidem paludinosissimis insulis, & tam lato flumine, vix domunculam cernes, aut cymbam, partim quòd in mediis arundinetis (nempe crescunt hîc arundines Indicis illis quas sæpe vidimus altiores, nec minus robustæ) nidum quisque sibi ac suis malit concinnare; partim quod ob proximitatem loci, gens ista cum Moronis plerunq; misceatur; quorum sanè nemo non natare mauult, quàm nauigare; vnde fit, vt brachiorum remigia tam Dædalè tractare norint, dimidiam vt vitæ partem (quod de Crocodilo dici solet) in aquis degant, motusque velocitate cum celerrimis quidem remis ausint contendere. Hi nautis formidabiliores sunt, quam nautici quiuis pyratæ; improuiso enim nauim assequuntur, remo-

Vt pyratæ Aegyptii apud Heliodorum l. 1.

remorâque firmius adhærentes retinent, & vel retentæ dorsum perferant, vt aquâ submergatur, vel impetu subuertunt, vel denique scopulis allidunt.

CAP. 4

Quis mihi aditus; Harpyiæ.

SEd quis mihi huc aditus patuerit, aut quæ tandem commorandi licentia fuerit concessa, mirabitur Lector; nec credet, aut quenquam sanę mentis committere semet ausum tam immani populo, aut incolumem demum rediisse. Intelligat ergo Lector communem istis cum Piis Moronis Iubilæum de more solenni anno quoque quinquagesimo celebrari; in quo cum omnibus orbis totius nationibus, ac populis inducię pactæ sunt; quo durante religio est furacissimo ganeoni, pacem vel publicam vel priuatam violare: Iam tum conuolant huc hospites; qui tamen quic-

12685a?

quicquid ſecum attulerint, incolis gratis largiuntur; vt pacem hanc vel vnius anni liberam, quadrienni lite lucroſiorem exiſtimem; incidi ego in ſacrum hunc annum peropportunè: & cum quibuſdam aliis itineris noſtri ſociis regionem luſtraui: Inter eundum maximum nobis ab Harpyis imminebat periculum; quibuſcum profectò fœdus pacis nullũ nobis ferire licuit. Hæ (nec ſcio volucres ne dicerem, an dæmones) ex quo à Boreæ filiis pulſæ fuerunt, hîc (vt fama eſt) ſedem ſibi poſuerunt; Ex transuerſis trabibus in medio quercus robuſtiſsimæ nidos ſibi ſternunt; Ore bubonem referunt, dorſo & corporis mole ſtruthiocamelum, pennis hyſtricem, roſtro ac vnguibus, aquilam: Recurrebat mihi in mentem iſtas cernenti quod de ἀϊδανύμοις alitibus ſcripſerat olim ſuppoſititius Ariſtoteles, qui in Diomedeâ inſulâ circulatim ſemper volitantes Græcis tantum adulabantur, alios omnes in-

Lib. de mirabilibus.

Contra quam canis ille, cuius Epitapium videre eſt in villa ſuburbana Bononiæ: Latrai, à ladri, & à gli amanti tac, qui. *&c.*

infestabant; pariter nobiscum ac peregrinis omnibus egerunt rapacissimæ Harpyiæ; incolas ipsos quasi probè cognitos familiariter exceperunt, semperque dimiserunt illæsos, in nos magno impetu inuolarunt; Quisquis per syluæ istius *Butiniæ* deserta solus ambulat, harum vnguibus rapitur illico, ac dilaniatur; Imo vix tutum ab his iter est decuriæ peregrinorum, absque conductitio Larcinorum præsidio.

CAP. 5.

Terra Impostorum.

Vallis Bugietta. Phænacum mores. vrbs Furtofrancheça: Bolsecium.

REdeo iam ad vallem *Bugiettam*, vltimam Larciniæ metam; communem tamen vtrique prouinciæ terram; suam cuique partem ex æquo tribuit *Mnemon* fluuius per mediam planitiem decurrens; qui & oppidis Phænacum præsidiariis situm præbet commodissimum. Fallor nisi hic viderim Herodoti ac Plinii historici quædam; sed vix iam percipi-

12685a?

cipienda oculis monumenta: ſtruxit ſibi hîc ædes profecto elegantes *Mercurius Gallo-Belgicus*; nec abhinc procul Cardinalis quidam hiſtoricus, ampliſsima iecit Caſtelli auguſtiſsimi fundamenta. Nam ex quo Hiſpanus vicinam huic Indiam occupauit, licuit etiam Ieſuitis bonâ cum Phœnacum veniâ oras haſce (vt πολυπραγμαλιχάλλοι ſunt mortalium) inuiſere, & ab aliis relictam, propter creberrimos Larcinorum incurſus, terram incolere: Aſtrologorum gymnaſiola hîc multa ſunt; quibus hercle (poetas excipe, & Iuridicos) prę aliis omnibus fauere ſolent Phænaces: Quin & in hac ipſa valle (nam quid diſsimulem?) ego quidem conduxi domum, vbi præſcius rerum hariolus audacter ſcripſi veriſsimum huius temporis vaticinium. Longè humaniores ſunt Larciniis Phænaces, aut ſaltem crudelitatem exercent magis ſecretam: nam quod illi palam & ſub dio, hi ſine teſtibus agunt domi: Hi & legibus

legibus ſeſe, & *Aurei Principis* (nam ſic ſuũ regem appellant) imperio ſubiiciunt *Furtofrancheça*, pars Bugiettę proximior, ex omnibus Lauerniæ partibus aut optima eſt, aut minimè profecto mala; Hîc interdiu quieſcunt, noctu vero ſemper negotiantur: ſolem ergo velut mortalibus noxium lumen abominantur; Lunam colunt vt cælicolarum omnium benigniſsimam. Arbores ſic ſuâ naturâ viſcidæ ſunt, vt volucrum quotquot ramulis inſident, illico adhæreant; prædæque ſint viatoribus: Maximum huius prouinciæ Emporium & longe frequentiſsimum *Bolſecium* dicitur; cuius tamen vici duo, *Palatium*, & *Fripperia*, omnes quas vidi vrbium plateas numero excedunt. *Palatium* quidem cauſidicorum litibus, *Fripperia*, pararíorum nundinationibus deſtinatur. Et ſanè cauſidicorum nulla ſub cælo tam ferax regio eſt; qui (vt Plautinus ille) ſi nihil eſt litium, lites ſerunt: horum non minor

Vrbs crumeniſecarum.

Plaut. Pœnulo.

12685a?

minor hic numerus est, quàm in Westmonasteriolo nostro capitum: quanquam vero indies creentur noui, fieri tamen non potest (vt illi putant qui in rebus politicis Lyncei sibi videntur:) quin istorum numerus in posterum decrescat; nam vbi litigando totam inter se prouinciam (quod iam ferè fit) partiti fuerint, clientibus deinceps indigeant necesse est; quo fiet vt in se inuolent mutuo, & alter alteri commissus malè parta dissipet in vulgus, futurisque alterius æui nepotibus, locum exercendæ huic arti magis lucrosum paret. Horum seruis vsitata semper est vestis δλίχρους; vt hinc innuant inseruire se dominis ad vtramvis causæ partem suscipiendam paratissimis: Lites istis suppeditat, & Fœneratorum copia, & *Ruzius* impetuosissimus fluuiorum; qui dum præcipiti cursu inter insulas, Strophadas labitur, nunc magnam solutioris terræ partem

12685a?

tem ab vnâ deuoluit in alteram, tandem & in tertiam impellit; nunc vero priore ſede faſtidita nouum ſibi quærit canalem, auidiſſimis dominis nunc patrios fundos adimens, nunc largiens nouos; Incolarum plerique Alpinorum more ſtrumâ laborant, *Argyranchen* vocant medici; qui morbus ita vulgaris eſt, vt nemo locum affectum vel ſanatum velit, vel occultatum. Nec ſcio quæ ſecreta virtus iſtorum cuti indita ſit, vt non minus argentum attrahat ad ſe, quàm magnes ferrum, nec minus attractum retineat. Fripperia omnibus & artificum generibus inſtruitur, & mercium officina tamen hîc nulla; quiſque continuis clamoribus artem ſuam & merces exponit tranſeunti populo; & emptorem nactus ſecedit laudatam prius ſupellectilem oſtenſurus. * Hic cuprium producit torquem aureis laminis obductum, iuratque, nec Tagum, nec Indorum fodinas, quid magis aureum protuliſſe: Alter teſticulum oſten-

Morbus Demoſthenis; Latinis argentangina.

* *Clauius lib. 1. Chryſopœiæ, &c.*

oſtendit muſcatum ſuauiſſimis odoribus plenum; alius vniones profert limpidiſſimos, quos quidem neque candore, nec læuore, nec magnitudine, nec orbe, nec pondere (in his enim Plinio dos omnis vnionum) à veris ac natiuis dignoſcere; cõchaſque ipſas exhibet, in quibus ſolidiores illæ guttæ pridem concreuerint: Nec deſunt è Scarpellinis; qui lapides propinent ſpecie tenus ex omni genere precioſiſſimos, Adamantem Cyprium, Hepheſtitem Corinthium, Siculum Achaten, Niliacum Galactiten, Abeſton Arabicum, Pæaniten Macedonium, Aſiaticam Alabandinam, Beryllum Indicum, Gagaten Britannicum, Perſicum Æëtiten, Chalcedonium Africanum, Smaragdum Scythicum, Corneolũ Germanicum, Chryſolithum Æthiopicum, Carbunculum Libycum; ſed pharmacopolarum profectò hîc plus ſatis eſt; quorum fraus omnis, in mutandis miſcendíſque pyxidiculis, vix iuſto volumine poſſet com-

12685a?

prehendi : Id vero vnum adhuc nequeo satis mirari, illísque inuidere; quod cum falsas fucatásque merces obtrudant omnes, nullo tamen id sensu possit deprehendi; nec quod examen istorum quis præter igneum reformidet. Dolus malus sicubi occurrat palam, satis quidem seuerè plectitur; id vero ne fiat cauet quisque sedulo; nam & faciem & vestem, & vocem, & artem mutat indies, vt frustra sit, qui hodie hesternam queratur impostură. Schola hîc publica in suburbijs aperitur, non herclè incelebris; in qua sua ars, hoc est Spagyrica (ignoscant mihi Chymici, aut succensеant sibi, qui artis inhonestæ nomen laudatissimæ indiderint) iuuentuti quotidie prælegitur : His scilicet Alcorani locum obtinet antiquissima Mercurij Historia, orbi nostro penitus ignota; quæ docet quam feliciter Cyllenius adhuc infans à Neptuno Tridentem, à Marte gladium, ab Apolline arcum pharetramque

que, à Vulcano forcipem, à Venere cingulum ſuffuratus ſit; quamque ferè καθάπαξ ἐκ τῆς χαλκῆς ἐκμελίσσας τὴν κλεπτικὴν, ab Ioue fulmen ſurripuiſſet: ac deinde ſubdit omnigena defraudandi furandique documenta; tyronem plurimis docens excutere ſeram, peſſulum reſerare, lentè mouere pedem; arcæ iam clauſæ filũ viſcoſum immittere, intactâ crumenâ nummum elicere, quod feceris ſtrenuè peierare, nec interim erubeſcere, ac mille iſtiuſmodi technas; quarum ego arcana Caballiſtica diſquirere contempſi. Caupones ad vnum omnes ita malè fidi ſunt, vt non auſint hoſpites, vel ſuis dormientium pulluillis aurum ſubmittere, vel ſaccullis arcíſve confidere quamlibet ferratis; ſed (quod obſeſſos olim Iudæos feciſſe comperimus) in ſuis ipſorum ilib. dormituri recondunt craſtino manè repetendum: In villis vix quenquam videbis præter molitores, ſartores, & paucos fortaſſe vates Chiromanticos.

Lucian.

Ioſ. Bello Iudaico.

12685a?

CAP. 6. *Plagiana prouincia.*

A Stephano Lexicon ſuũ furatus Scapula canit: Aſt ego contendo Lexicon eſſe nouum.

PLagianus dein tractus ab Occidente cernitur ſpatioſiſſimus, in qua Rigattieræ vrbi non nouę quidẽ, ſed renouatæ collis *Scapulius* imminet. Non pauca hîc canę antiquitatis monumenta reperiet ſolicitus quis Criticorum; pręſertim vero poëtica: Ego certè ſaxũ vidi verſibus inſcriptum Homericis, alieno tamen authori (quod indignius nihil videbatur) adſcriptis; Inter hæc:

Homer. immutat hoc Orphei carmen vt Iuſtin. Martyr in Protrepticõ ad Gentes. Hom. Ὡ̓ς ἔφ᾽ ἁνότερον ἠὲ κύνεσσιν ἄλλο γυναικός. De interitu Dionyſii. Hæc inter Homeri furta numerat Theod. Canterus var. lect. P. 2. c. 3 Iniuſte. imitatur Homerus Orph. & Muſæum, non ſpoliat.

Μῆνιν ἄειδε θεὰ Δημήτερος ἀγλαοκάρπου. Orph.

& ſtatim:

Ὡ̓ς ἔ κυνέσσιν ἦν ἠὲ ῥίγιον ἄλλο γυναικός Orph.
Ὡ̓ς ἀνδρῶν γαναὶ, ἦ μὴν σύες ἠδ᾽ ἀπολῆγες Μύσαιος.
Οἷον δὲ τρίφες ἵρηκος ἀνὴρ ἰριθυλὲς ἐλαίης. (Orph.)
Χαίρῃ ἐν οἰκοπόλῳ. &c. Hom. Il. ρ.

Maronis autem plurimos inueni verſiculos pari modo Homero ac Heſiodo ſuppoſitos: & neſcio quot paginas vernaculi cuiuſdam poëtæ Toſcano Petrarchæ adſcitos: Hanc dein ab Auſtro, excipit Arrebatia, deformata planities, & ruderibus plena: ibi olim fuiſſe Troiam, diruta ſaxorum mole docens: quæ ideo ferunt

runt auos ipſorum demolitos, vt ex multis vrbeculis (quarum veſtigia pyramidéſque remanent) vrbes duas pol magnificas, Patroniſlam, & Hieroſulen ædificarent; vbi ergo quondam Templa, plateæque, iam campos videas, & ſtabula; nec ipſi quidē fundo parcit Ruzii violentus æſtus, ſed iniquis vndis auellens, aut Plaginis impertit, aut Codicienſibus.

CAP. 7. *Codicia.*

Terra Auaritiæ.

CODICIĒSEM prouinciā prodigioſi homines incolūt, quos porcinâ facie *Mūſterus*, ac *Mādeuillanus* depinxerunt. Quadrupedum more prona ſemper facie incedūt, ne quid inter eundum ſurreptione dignum prætermittant; neque cælum vnquā ſuſpiciunt: quod ad vocē, grunniunt illi quidē, non loquuntur; Nemini hîc præterquàm ſenib. cōmorandi locus eſt; Floré ætatis cuiq;, vel *ſylua Butinia* (ſi fortiore animo ſit) vel ſi ſtudioſo, *Gymnaſium Bolſecianum* deterit: Soli hîc Metallurgi, Agricolæ,

12685a?

Mercatores: Hi ferè ſemper (quod de lupo dicitur pugnaturo, ac vulpe famelica) terra veſcuntur: quanquã ſunt inter hos, qui ſolo metalli intuitu viuunt, valentq; : Nunquam penè dormiunt; illud vnum iſtis leoninum eſt.

χρύσιος θεός. Superſtitioſè admodum numini ſuo, hoc eſt, Chryſio deo addicuntur: nec vnquam aut quieſcunt, aut diſcumbunt, donec ipſum viderint, & adorarint: Vrbes hic vidi *Scrofiolam*, villam ſanè fœdam, & Catonis verbo, *cloacalem*, *Coglieram*, *Serraram*, *Caxam*, quam tamen luſtrare volenti mihi non licuit; vnuſquiſque ciuium clauem ſecum geſtat; ne quis peregrinus ingrederetur: Reliqui omnes per villas *Porciglias* diſperſi, non tam caſis, quam cubilibus contenti ſunt.

Feſtus.

Hos ego homines, hos mores, has vrbes vidi, ſtupui, riſi; annoque demum triceſimo, itineris tanti laboribus fractus in patriam redij.

PEREGRINVS *quondam Academicus.*

INDEX

PROPRIORVM.

ACteonius saltus. *ab Actæone magno venatore, quem (vti solent) exedebant canes.*

Amazonia; *notũ nomẽ, olim regio Americana, nunc ob viriles incolarum animos noſtra.*

Antoia villa. *Hiſpan.* Libido; *vrbs ſemper ardens. vrit amor:* Virg.

Anylos, ſylua. *Gr. Anglice* Wood-leſſe.

Aphrodiſia, *Gr. ab'* Αφροδίτη. *Venus. illa vero à ſpuma. Orta ſalo: Hic Amãtina vrbs: cuius nomẽ nos à tractu Danub. petimus.*

Arrebatia, prouinc. *Hiſp. ab* Arrebatar, *vi rapere.*

Artopolis, Artocreopolis, *Grac. decomp.* ἄρτ&. κρίας, πόλις, *panis, caro, vrbs.*

Aſſadora, vrbs. *Hiſp. veru, ab aſſando dicta*

Aſſagion. fl. *vide marg.*

Auffzeichner. *Germ. Regiſtrarius.*

B

BEachera vrbs. *Germ. Poculum. vnde nos Angl.* a Beaker.

Baldachinum. *ſic Itali vocãt* vmbellam, *ſub qua Papa equitat (vt barbaris vtar verbis ſacrarum cærẽ.) verbum ſacrarũ cærem.* octo haſtis ſuſtentatam. *Lib. ſacr. cerem. primo.*

Baſcia *vrbs, oſculatoria. Ital. à* baiſer, *Gal.*

12685a?

Batillum, *v. à Batillo Latin.*

Baueria. *prou. Gall. nugas significat.*

Bercius port. Flandris notũ nomẽ, &c. בת-רחם. *Domus panis : nomen carceris nostratis celeberrimi.*

Bolsecitũ *vr. composita à* Bolsa *Hisp.* crumena, *vel* Bursa, r *mutato in* l. *&* seco. *Latino : Gratuletur mihi nunc Bolsecus mẽdax ille nebulo, nominis sui originem.*

Bubonia, *syl. Latin, à Bubonũ frequentia.*

Bugius. fl. *Ital.* Mẽdax. Bugietta vallis. *Hac vallis Mnemone fluuio rigatur. Oportet mendacem esse memorem.*

Buscadores, *Hisp.* Inquisitores, *à* Buscar, *inquirere.*

Butina, syl. *Gall.* butin, *prædam signif. hinc Angl.* Booty.

C

CAdilla, *v. Latin. diminut. à* Cado.

Calauerinus *mons à* Calauerna *Hisp. cranio, à caluo dict.*

Candosoccia. *Columel. l. 5. c 4. palmites prolixos in vineis, quos* Megros *appellamus. Galli,* Candosoccos.

S. Carniceria. *Hisp.* Laniena; *nec aliud domus Inquisitor.*

Caxa *v. Hisp.* arca. *Hinc Angl.* Cask.

Ceniza *v. Hisp.* cinis.

Chagrin, Gall. *mœstus, melanchol.*

Char-

Charbona. *v.* à *Gall.* Charbon. *villa ſubterranea.*

Chatouilla. *v. Gallic.* chatouiller, *titillare.*

Cheminea, tur. *Gall. quær. Marg.*

Chitræa, *v.* χύτρα, *Græc. poculum.*

Cibiniũ, *v. in tractu Danubii: Lat. à cibo.*

Ciniflonius, *Lat.* Horat. *ciniflones* Hayrcurlers.

Cogliera, *v. Ital.* cogliere, *colligere. quaſi* Gatherington.

Coledochia *pal.* à χολὴν δέχεσθαι. *Gr. quære Marg.*

Kotzunga. *v. Germ.* koken, *vomere. hinc vomitio,* kotzunga.

D. de Courroux. *Gall. iratus, furibundus.*

Crapulia, *vide Marg. Latin.*

Creatium, *v. Græc.* κρέας, *caro.*

Crocetta. *v. Ital.* crux.

Krugtopolis, à *German.* krugt Amphora.

Cubæa *v. Græca,* Alea.

Cucina, *v. Ital. vide Marg.*

Cuillera, *v. Gall.* cochlear, *inde petita vox.*

D

DAyuno. *Hiſp. vrbs. Ieiuna.*

Derrumbiada, *Hiſp. præcipitium.*

Deſuergona. *v. ab. Ital. voce, quæ impudentiam ſig.*

Deuoracum. *v. Lat. à deuorando,*

Di-Marza, Ital. *ſanguinis corrupti, ſaniei.*

Dienta. *ab Hiſp. Dens.*

Doxia,

12685a?

Doxia, *Græc. à* δόξα, opinio.
Dudosa. Acad. *Hisp. Dubia* b, *mutat. in* d.
Dunius port. Dunkerk.
Duricoria. *v. Lat. Ficus duricoria.* Plin. *l.* 15. *c.* 18. *q. durum habent corticem.*

E

ERotium, *v. Græc. quæ &* Amantina.
Eugynia. *reg. Græc.* Terra bonarum Fœminarum.

F

FArfellia. *v. Ital.* Farfello, *papilionẽ sig.*
Faessera. *v. Germ.* Doliaris vrbs.
Fauillia. *Lat. à fauilla.*
T. del fogo. c. *Latin. mutato in* g.
Fourmagiũ. *v. à Gallic.* fourmage. *caseo.*
Fouetta. *v. Gall.* Flagellatoria.
Fripperia *vicus quidã Lutet. Parisiorum.*
Friuianda. *pr. vid. Marg. p.* 2.
Frugiona. *Lat. Margin. ibid.*
Furto-Francheça, *v. compos. à Latino,* Furto, *& Gall.* Franchise, *libertas.*

G

GArilla. *v. Lat. à garriendo.*
Gesundheits. *Germ. quod nos Angl.* Healths.
Gola. *v. Ital. Gula.*
Golosin. *tract. Hisp. q. marg. p.* 3.
Gorga. *Ital. guttur.*
Gorganta. *v. Hisp. Fauces.*

Guti-

Gutiges *aues, Germ. Benignæ, inde* Good. *Angl.*

Gruella *fossa. Hisp. pinguis. nam à Crasso. Lat.* Grasso *Ital. hinc Hisp.* Gesso.

Gynæcopolis. *Græc.* γυναικοπόλις.

Gymnopodilla. *v. Græc.* γυμνοὶ πόδες.

H

HAmbria *insul. Hisp. Famelica, q. marg.*

Hierosule, *v. Gr.* ἱερὸν σύλη *sacrorum depeculatio.*

Houbelonia *pr. à Gallico* Houbelon, *lupulus.*

I

IVgaria. *v. ab. Hispan.* Iugar. *iocari.*

L

LAbriana. *v. Lat. à Labris.*

LLardana. *v. Lat, à Larido.*

Larcinia. *pr. Gall.* Larrecin, *latronem sig.*

Larmium. *fl. Gall.* Larme, *Lachryma, abbreu.*

Lauernia *ter. Latin. vid. marg.*

Lecanica. *Planit. Græc. vid. marg.*

Lecho. *v. Hisp.* Lectus.

Licoris. *fl. Hisp.* Licor, *pro liquor, Lat.*

Linguadocia. *pr. Lat. à lingua: quòd fœminæ sint plerunque linguaciores: ad imitationem prou. Gall.* Languedoc.

Lin-

12685a?

Lingaſtrum. *v. Lat, à lingendo.*
Lipſanium. *v. Græc.* λειψανα, *reliquiæ.*
Lirona. *v. Hiſpan. Glirem ſig.*
Liſonia. *pr. Hiſp. Adulatio.*
Liuenza *fl. liquor.*
Liuiana *vall. Hiſp. Leuis.*
Loçania. pr. Hiſp. Luxuria. Loçania, *Hiſp.*
Louerium. *v. Gallic. Laudatoria.*
Lupulania, *pr. Lat. à Lupulis.*
Lyperia *pr. Græc.* λυπηρὸι, *triſtis, triſtitia.*

M

MAnge-guadagnos. *Ital. ſeruos ioco appellant, Marg. vide.*
Maninconica terra *Ital.* n. *poſito pro* l. *melancholica.*
Antrum Maninconicum.
Manteca *v. Hiſp. Butyrum.*
Marrauilla. *v. Hiſp. miraculũ ab* Eſmerueiller. *Gall. Hinc Ang.* maruell.
Marmitta *v. Hiſpan. Lebes.*
Marza-pane *v. Ital.* March-pane.
Menturnea, *olim vrbs Samnitum, nos à Mento vocem petitam volumus.*
Medroſi. *Hiſp. Timidi.*
Meionium *fl. Lat. à* meiendo *Cyprus hoc olim nomine gaudebat.* Stephan.
Menoſprecia. *v. Hiſp. Contemptus.*
Methius Lacus. *Græ. à* μεθυειν.
Milana. *v. Gall. quaſi miluina, vrbs miluorum & accipitrum.*

Mne-

Mnemon. *fl. Grac. memor.*
Mnemonia, à μνήμων stultus:
Mortadella. *v. Ital.* Sauçages.
Muerius ager. *à* Muer *Gall. mutare.*

N

NOuizza. *v. Ital.* nouitia.
Nuchtermagen: *Germ. stomachus ieiunus.*

O

OChietto mons *Ital. diminutiu. ab* Ochio, *oculus.*
OEnotria. *pr. Gr. ab* οἶνος.
Offulia. *v. Lat. ab Offula.*
Oglium. *fl. Ital. Oleum: nos* g. *resoluimus in* y. Oyle,
Olmii *Colles, Ital. Hisp. vlmei. Frondosâ vitis in vlmo.* Virg.
Omasius gigas. *Lat. ab Omaso intestino.*
Orgilia. *pr. Gall. ab* orgueil. *sig. superbiam.*
Oysiuium. *fl. Gall. otiosum.*

P.

PAdronilla. *v. Ital.* At *nos pro villa patronorum.*
Pampinola *Lat.* Ampelona Græc. *eadem vrbs. ad imitationem nominis Hispanicæ vrbis Pampelona.*
Pazziuilla, *Ital. vrbs stultorum.*
Phenacia. *pr. Græc.* φένακες, *impostores.*

Piacen-

12685a?

Piacentia. *Ital.* Placentia.
Pipulia *Palus: Lat. Plaut. pro conuitio, Pipulo te differam ante ædes.*
Pythonoſ-come. *Gr. quær. marg.*
Plorauia. *pr. Lat. à plorando.*
Ponfinia. *pr. vide textum. cap.*
Porceſtria. *v. à Lat. porcis.*
Porciglia *vill. à vocab. qd Harã ſig. Hiſp.*
Putanium v. ſcortorum vrbs. *Ital.*
Pyræniа *pr. Græc. à πυὲ & ὄινῳ.*

R

RIſia maior, minor. *pr. Latin. à Riſu: ab Ital.*
Riſaglium. *v. ab. Ital.* riſaglia. *riſu.*
Rodomantadii *coll. diſcurſus (ſi bene memini) nugatorios*, Rotomantades *appellant Galli citeriores, forſan à* Romãce *Hiſp.*
Rodillia. *v. à voce Hiſp.* genu. *ſignif.*
Roncara. *v. vid. Marg. à ῥιγχεν.*
Ruzius *fl. à Gall.* ruſe, *fraus, aſtutia.*

S

le SAin. *fl. Gallic.* ſanus.
SSbſanditica gens, *Italis nimiũ nota. exleges.*
Sans-eau. *fl. Gallic.* Water-leſſe.
Sarcoboſcũ. *v. Gr. à σαρκὸς βόσκειν & carne veſci.*
Scrofiola. *v. Lat. à ſcrofa. ſus animal eſt auaro ſimillimũ. terrã ſẽper intuetur, nihil quicquam prodeſt ante extremũ diem.*

Scar-

Scarpellino, *Ital.* Lapicida, l, *Lat. mutat. in r.*

Scioccia *pr. ab Ital.* Sciocco, *fatuus.*

Schlauchberga. *v. à Germ.* Schlauch, *vtre. dempto* e.

Scogido. *Hisp. nobilis.* Escogido, *electus.*

Schaum *fl. Germ. spuma.*

Sennaladii, *Hisp. Generosi.*

Seplasiũ, *v. Lat. à Seplasia foro Capuæ vnguẽtario; cuius deliciis Pœnifracti sũt.*

Serrara. *v. à Latin. serrando.*

Sialos. *fl. Græc.* Saliua.

Spesius tract. *ab Ital.* spesa. *q. Impẽsas signif. Hinc. Ang.* spend.

Spagyrica *ars. Græc. à trahendo dicta.*

Strophades *ins. Gr. à στρέφω. Eadem etiam & Plotæ dictæ.*

Struzzoliæ *pluuiæ, Ital. à* struzzolo *struthiocamelo.*

T

TArochium *v. vide marg.*

Tenaille, *Gall. Forceps.*

Topia-Warallador. *Hisp. & Indic.* Hallador *Hisp. inuentor.*

Topia-Wari, *rex olim Guianæ.*

Torcolia *val. ab Ital. Torcolo Latin. Torculari.*

Traubena, *à Germ.* Trauben, *vua, racemus.*

Traurigi montes, *a Germ.* Trawrig.

Trouerẽse. *coll. à Gall.* Trouuer, *inuenire.*

Try-

12685a?

Tryphonia pal. *à Tryphone latrone. vid. marg.*

V

VAle-dolium. *Lat. ad imitationem nominis Hisp.* valedolio.
Vautarole. *à* Vautar *Ital. &* vauter, *Gal.*
Vcalegonium. *Grac. vrbs otiosa.*
Vellacos, *Hisp. seruos vocant.*
Verguença. *Hisp. opprobrium, pudor.*
Viraginia *Lat.* Verulanium *Lat.*
Vinicella. *Latin.*
Vortunius. *Lat. à vertendo.*
Vscebatius, *tract. à Potu Hybernico.*

Z

ZOrnus *fl. Germ. Iratus, furiosus.*
Zouffenberga, *à Germ.* Zauffen. *quod sig. Gall.* carouser.
Zuckerii *coll. Germ. pro saccharo,* zucker.

FINIS.

